सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा (‹ÃÖ.†Ö.¯ÖÎ.)

¬ÖÔÖ¡ ×•Ö»ÆÖ

2018-19

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन
प्रमाणित कार्यपालन पध्दती

×•Ö»ÆÖ †Ö¯Ö¢Öß व्यवस्थापन प्राधिकरण, धुळे

जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय
1	प्रस्तावना व धुळे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण संरचना.
2	धुळे जिल्हा नद्या व जलाशय पुरप्रवण क्षेत्र दर्शक नकाशा.
3	ŸÖÖ Öß ¾Ö ÖÖ–रा नदी दर्शक नकाशा
4	धुळे जिल्हा सर्वसाधारण माहिती
5	शोध व बचाव साहित्याची यादी
6	आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाचे उद्देश
6.1	धोरणात्कम निर्णय
6.2	संवाद व माध्यम
6.3	पर्यवेक्षण निदान व सुचना देणारी पद्धती
6.4	जिल्हा स्तरावरील संख्यात्कम संरचना
6.5	जिल्हा स्तरावरील समन्वय रचना
6.6	आपत्ती व्यवस्थापन स´ÖßŸÖß
6.7	जिल्हा नियंत्रण कक्ष
6.8	नेहमीचा कृती आराखडा
6.9	आपत्ती किंवा आपत्तीपुर्व सुचना
6.10	जिल्हा नियंत्रण कक्षाची रचना
6.1.1	कृती कक्ष
6.1.2	सेवा कक्ष
6.1.3	पायाभुत सुविधा
6.1.4	आरोग्य कक्ष
6.1.5	तर्क शास्त्रीय कक्ष
6.1.6	कृषी कक्ष
6.1.7	संवाद व माहीती व्यवस्थापन कक्ष
6.1.8	सुविधा कक्ष
6.1.9	जिल्हाधिकारी कार्यालयाची जबाबदारी
6.1.10	नियोजन तत्व
6.2.1	स्थळ कृती केंद्र
6.2.2	´Ö¤ÖŸÖ ×¿Ö²Öß¸
6.2.3	जिल्हा नियंत्रण कक्षात असलेल्या सुविधा
6.2.4	आराखडा
6.2.5	दळणवळण
6.2.6	कक्षासाठी गरजा
6.2.7	वाहतुक
6.2.8	जिल्हा नियंत्रण कक्षासाठी आवश्यक कार्यवाही
6.2.9	नियमीत कर्मचारी
6.2.10	बोलविलेले कर्मचारी
7	विविध विभागांना उपलब्ध असलेल्या खाजगी क्षेत्राचा सहभाग
7.1	भुकंप
7.2	Ö¸
7.3	साथीचे रोग

7.4	¸ÃÝÖ †¯Ö‘ÖÖÝÖ
7.5	आग
7.6	ओद्योगीक व रासायनिक अपघात
7.7	मोठे वादळ (तुफ़ान)
8	समाय़घटक तात्काळ प्रतिसाद संघ
8.1	आपत्ती समयी लोकनेत्यांचे कार्य
8.2	मदत व पुनर्वसन कार्य
8.3	कुटुंब स्तरावरील पुर्व तयारी
8.4	तात्काळ उपाय योजना व तपासणी यादी
8.5	आपत्कालीन पुरवठा सामान
8.6	स्थलांतराची यादी
8.7	आपत्ती नंतरचे मदत कार्य
8.8	विशिष्ठ आपत्ती साठी कुटुंबाची पुर्व तयारी योजना
9	जिल्हयातील मध्यम प्रकल्प
9.1	पूर रेषेत येणारी गावे
10	भूरचना विषयक माहिती
10.1	हवामान व पर्जन
11	धार्मिक व ऐतिहासीक स्थळे
12	गाव आपत्ती व्यवस्थापन कामी करण्यात आलेल्या उपाय योजना
13	बहू उद्देशीय आपत्ती व्यवस्थापन योजना
13.1	धुळे जिल्ह्याची लोक संख्या
14	धुळे जिल्हयातील वाहणा-या नदयांची नावे व त्यांना मिळणारे ओढे व नाले
14.1	धुळे जिल्हयातील वाहणा-या नदी, नाले, ओढे यांचे काठावरील येनारी गावे, परिसर
15	मध्यम व लघू प्रकल्प
16	जोखीम आपत्ती प्रवणता
17	आपत्ती व्यवस्थापना साठी संस्थात्मक /पायाभुत संरचना
18	आपत्ती काळात माहिती कळवावयाचे विभाग
19	आपत्तीच्या ठिकानचे कृती केंद्र
20	पुणर उभारणी व पुणर बांधनी आराखडा
21	प्रमानीत कार्य पध्दती
22	जिल्ह्यातील खाजगी वैद्यकीय सेवा.
23	जिल्हयातील ॲब्युलन्सची माहिती
24	जिल्हयातील रक्त पेढयाची माहीती
25	जिल्हयातील सर्पमित्रांची माहीती
26	जिल्ह्यातील साथनियंत्रण पथकांची माहीती
27	प्राथमीक आरोग्य केंद्र व वैद्यकीय अधिकारी यांची माहीती
28	जिल्हयातील पोहणारे होमगार्ड यांची माहिती
29	पोलीस स्टेशन हद्दीनुसार उपलब्ध होना-या होड्या व नावाड्यांची माहीती
30	आपत्ती काळात लोकांना मदत करना-या सामाजीक संस्थांची माहीती
31	पोलीस विभागा कडील उपलब्ध मनुष्यबळाची माहीती
32	पेट्रोमेक्स व जनरेटर्स उपलब्ध होन्याची माहीती.
33	धरनावरील द्वारे परीचलन, संपर्क क्र. व इतर माहीती बाबत माहीती
34	सौम्यीकरण व प्रतीबंधात्मक करावयाच्या आवश्यक उपाय योजणा
35	कृती आराखडा
36	†ÖœÖ¾ÖÖ ÃÖ““Öß
37	आपत्ती काळात संर्पकासाठी विविध महत्वाच्या विभागांचे दुरघ्वनी क्रमांक
38	जिल्ह्यातील लोक प्रतिनिधी व प्रसार माध्यमांची माहीती

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा - (DDMP)

×•Ö»ÆÖ - ¬ÖÔ

प्रस्तावना :

आपत्तीला सामोरे जाण्यासाठी प्रतिसाद, मदत पुनर्वसन हि पारंपारिक धोरणे अवलंबिली जात असत पंरतु गेल्या काही वर्षात आपत्तीच्या प्रकारात, तीव्रतेत तसेच वारंवारतेत –ालेल्या वाढीमुळे आपत्तींचे व्यवस्थापन पूर्व नियोजित व सुसज्जपणे करणे हि काळाची गरज ठरली आहे यासाठी जोखिम विश्लेषण व क्षमता विश्लेषणÖ करुन प्रतिबंधक, सौम्यीकरण उपाययोजना करणे, पूर्वतयारी करणे तसेच निरंतर सज्जता ठेवणे आवश्यक आहे या व्यतिरिक्त अत्याधुनिक तंत्र–ानाचा व साधनांचा उपयोग करुन पूर्वसूचना व दूरसंचार यंत्रणÖ वेळोवळी सक्षम करणे आवश्यक आहे.

नैसर्गिक व मानव निर्मित आपत्तींमुळे तसेच त्रुटीयुक्त विकासाचे धोरणे व कृतीमुळे विकासाच्या लाभांची गंभीर हानी होते. यात काही कृतींवर अनावश्यक भर तर काही निकडीच्या कृतींकडे दुर्लक्ष होण्याची पुरेपूर शक्यता असते. विकास कार्यांमुळे प्राप्त लाभांची हानी टाळण्यासाठी तसेच विकासाची गती निरंतर ठेवण्यासाठी आपद्ांचे व्यवस्थापन करणे व विकास कार्यांच्या नियोजनाचे तसेच कृतीचे मूल्यांकन योग्य वेळी करणे नितांत गरजेचे आहे.

आपत्ती व्यवस्थापनासाठी भारत सरकार व महाराष्ट्र शासनाने संस्थात्मक संरचना केली आहे यात केंद्र शासनाचा आपत्ती व्यवस्थापन कायदा - २००५ च्या तरतुदींन्वये महाराष्ट्र शासनाने राज्य आपत्ती व्यवस्थापन ¯ÖÖ×धकरण व प्रत्येक जिल्हयात जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापनाची स्थापना केली आहे. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाच्या अधिकारांच्या तरतुदींनुसार जिल्हा आपत्त्ी व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात आला आहे. त्याचप्रमाणे जिल्हयातील तालुक्यांसाठी तालुका आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात आला आहे.

आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा नसतांना आपत्तींना सुबध्दपणे प्रतिसाद दिला जाऊ शकत नाही यात काÖÆी कृतींवर अनावश्यक भर तर काही निकडीच्या कृतींकडे दुर्लक्ष होण्याची पुरेपूर शक्यता असते. ज्यामुÔ ×•Ö×¾ÖŸÖ वित्त व पर्यावरणाची जास्त हानी होऊ शकते. म्हणून सुत्रबध नियोजन करून जिवित, वित्त व पर्यावरणाची हानी टाळण्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा उपयुक्त ठरतो.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण, धुळे

जिल्हाधिकारी धुळे	पदसिद्ध अध्यक्ष
अध्यक्ष, जिल्हा परिषद, धुळे	Ã̈0Æ- अध्यक्ष
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, धुळे	सदस्य
पोलीस अधिक्षक, धुळे	सदस्य
x•0̈»Æ0̈ आरोग्य अधिकारी, जिल्हा, परिषद धुळे	सदस्य
जिल्हा शल्य चिकित्सक, धुळे	सदस्य
अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, धुळे	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, धुळे	सदस्य
अधिक्षक अभियंता, महाराष्ट्र विद्युत वितरण कंपनी, धुळे	सदस्य
निवासी उपजिल्हाधिकारी, धुळे	मुख्य कार्यकारी अधिकारी

2. धुळे जिल्हा नद्या व जलाशय पुरप्रवण क्षेत्र दर्शक नकाशा.

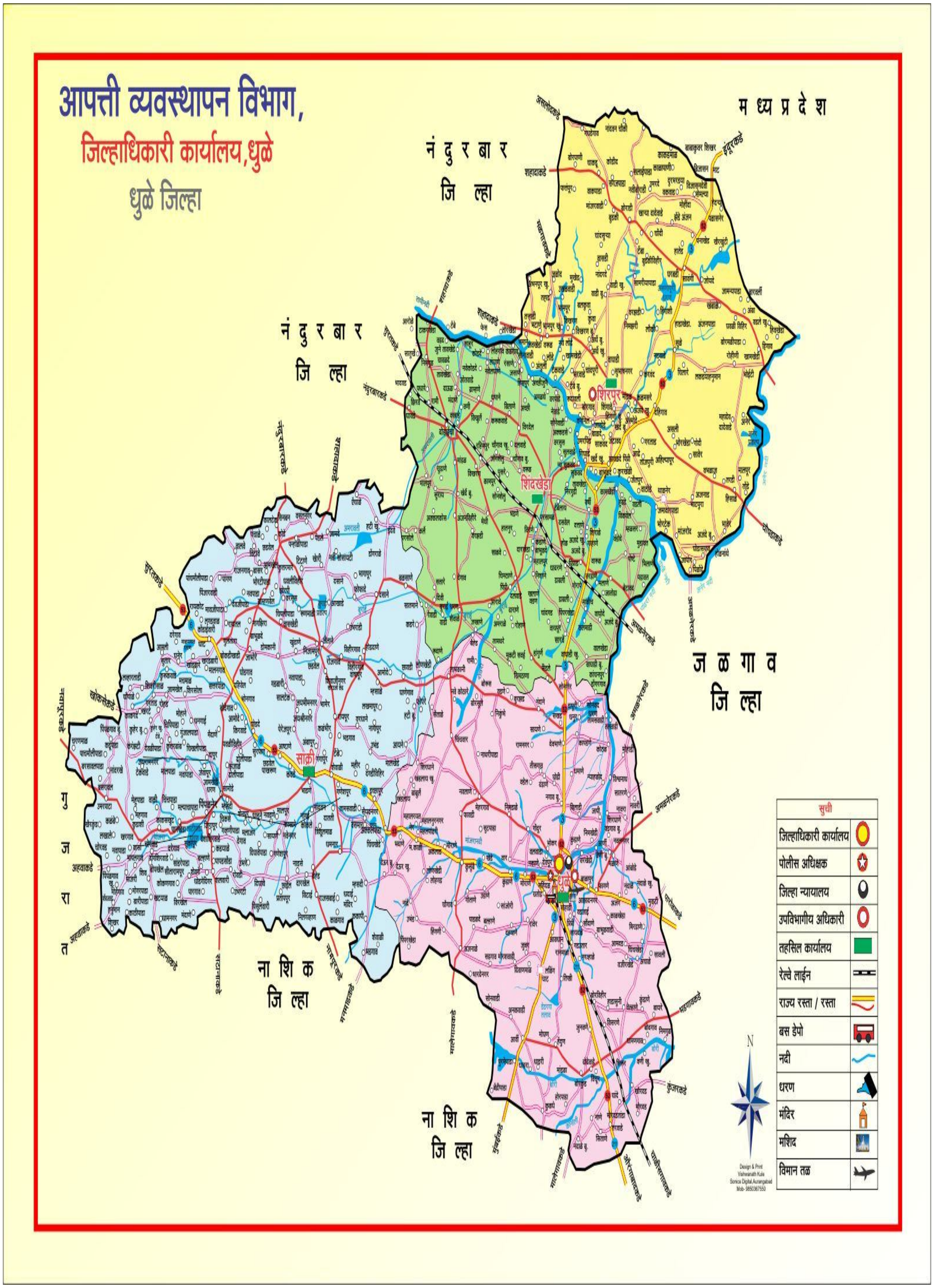

आपत्ती व्यवस्थापन विभाग,

जिल्हाधिकारी कार्यालय,धुळे

नदी दर्शक धुळे जिल्हा

नद्या- तापी, पांझरा, अनेर, बोरी, कनोली, अरूणावती, बुराई, अमरावती, कान, पान.

कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	कार्यालय दुरध्वनी	मोबाईल
मंत्रालय नियंत्रण कक्ष	022	22027990	
विभागीय नियंत्रण कक्ष	0253	2469412	
एन.डी.आर.एफ.नियंत्रण कक्ष, पुणे	02114	247000	
जिल्हा नियंत्रण कक्ष	02562	288066 / 1077	9960387908
जिल्हा पोलीस नियंत्रण कक्ष	02562	288211 / 12	
एस.डी.आर.एफ.धुळे	02565	279434	
जिल्हा परिषद नियंत्रण कक्ष	02562	235366	
इरिगेशन (पाटबंधारे) नियंत्रण कक्ष धुळे	02562	276596	
जळगाव पूर नियंत्रण कक्ष	0257	2239869	
जिल्हा होमगार्ड नियंत्रण कक्ष	02562	236853	
जिल्हा रूग्नालय नियंत्रण कक्ष	02562	237620	
म.रा.वि.क.लि.नियंत्रण कक्ष शहर	02562	288001	
म.रा.वि.क.लि.नियंत्रण कक्ष ग्रामिण	02562	288004	

नद्या, जलाशय व पूरप्रवण क्षेत्र दर्शक नकाशा

धुळे जिल्हा

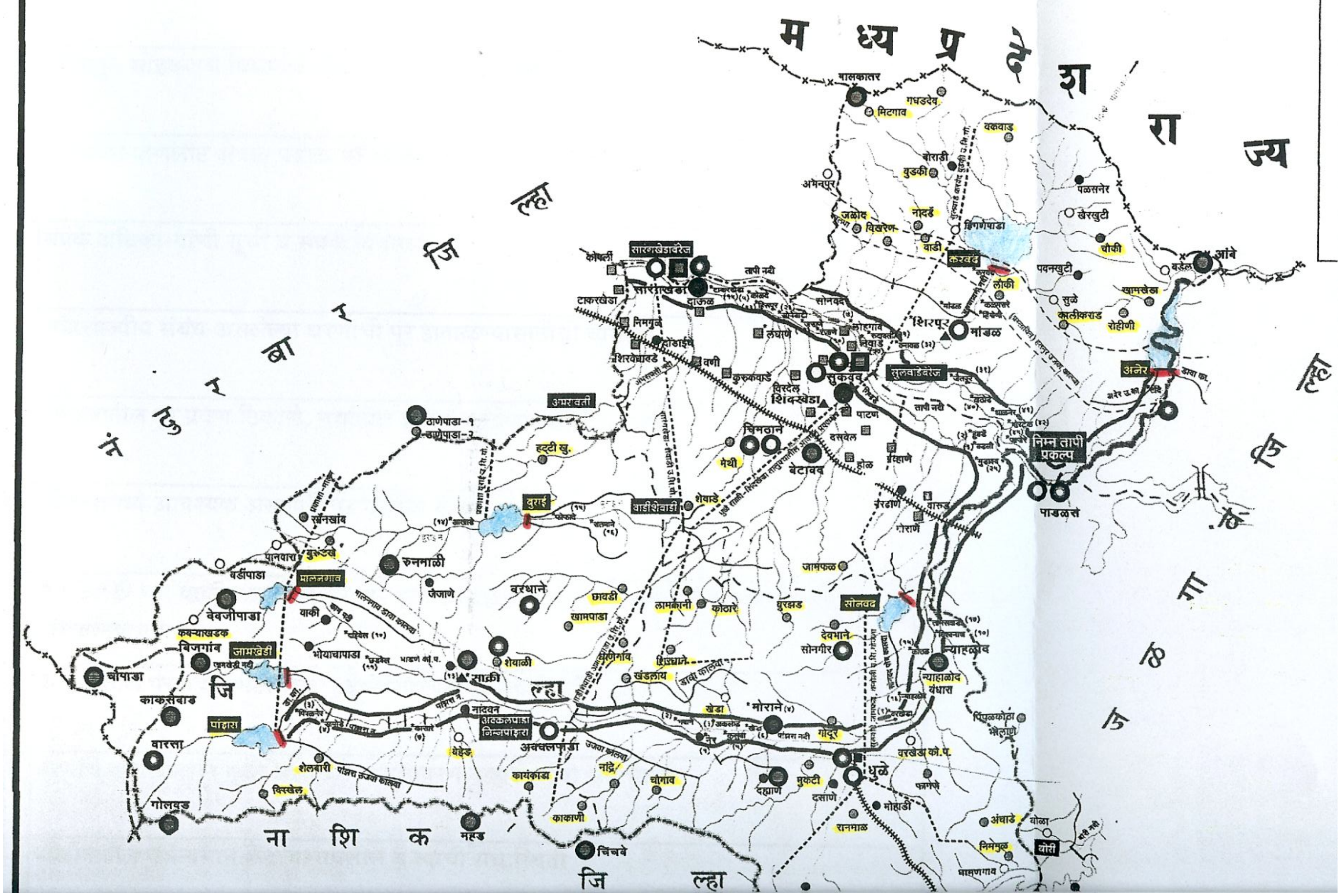

3. ŸÖÖ¯ÖÖß ¾Ö ¯ÖÖ–रा नदी दर्शक नकाशा

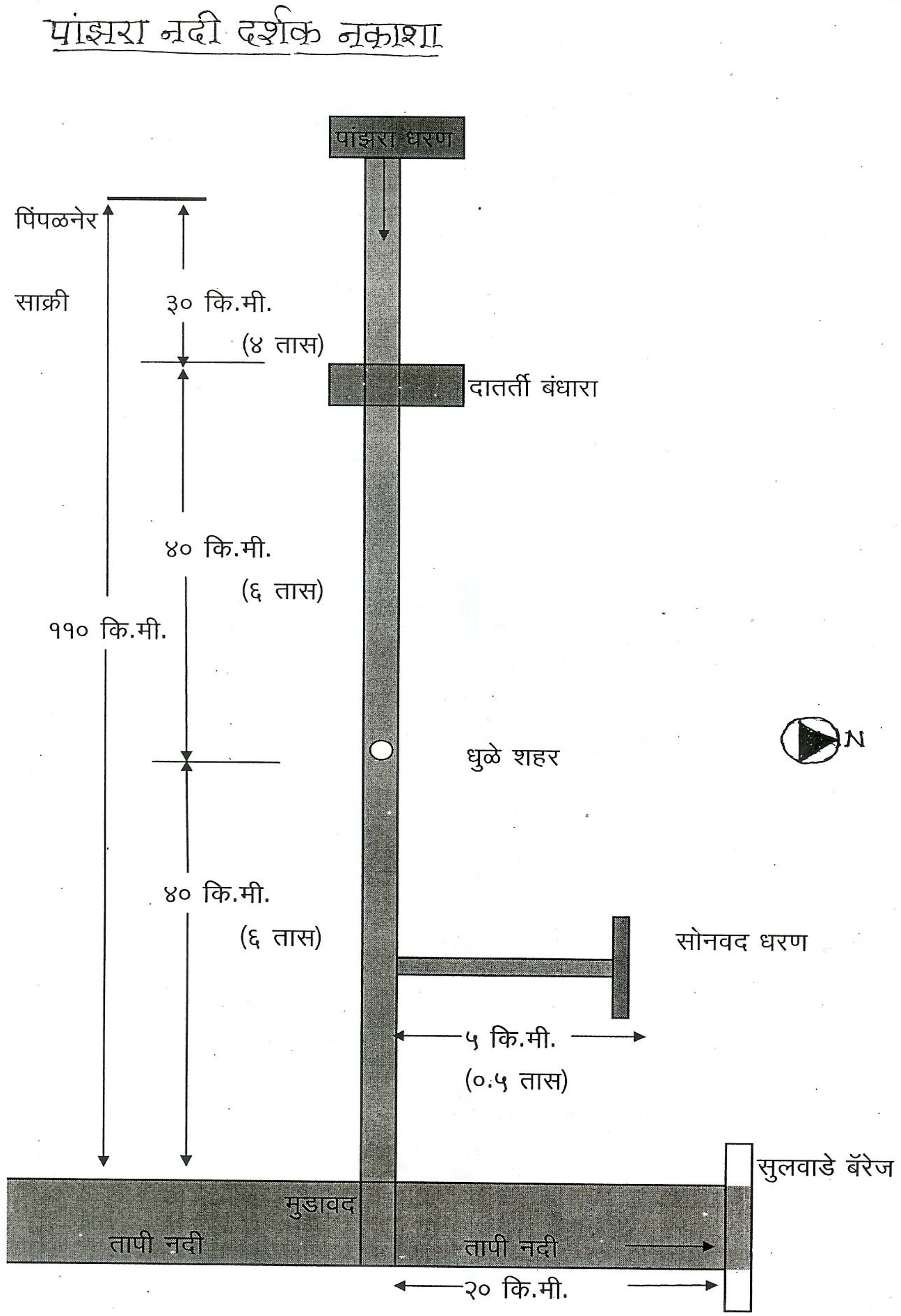

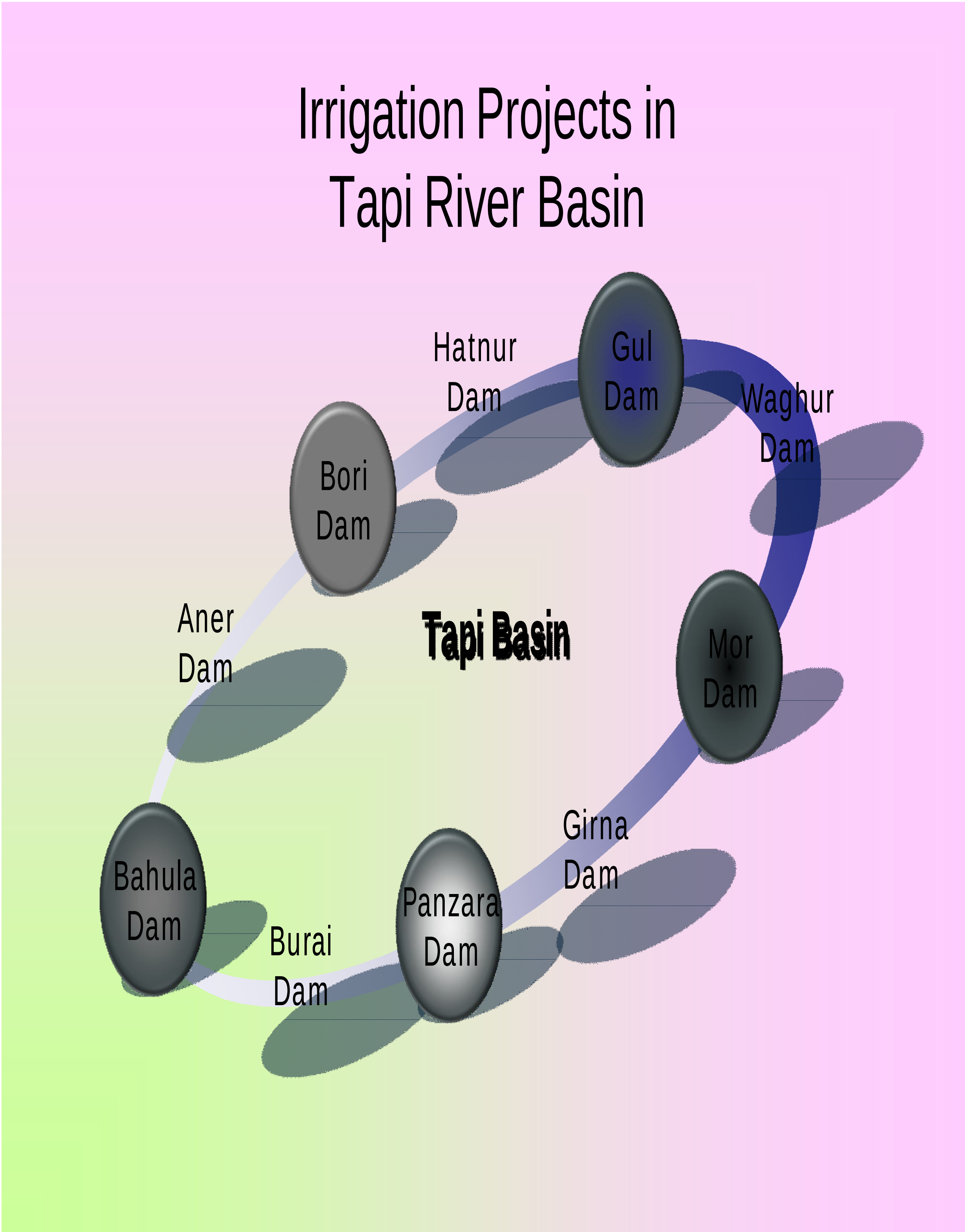
Irrigation Projects in
Tapi River Basin
Hatnur
Dam
Gul
Dam
Waghur
Dam
Bori
Dam
Aner
Dam
Tapi Basin
Mor
Dam
Girna
Dam
Bahula
Dam
Burai
Dam
Panzara
Dam

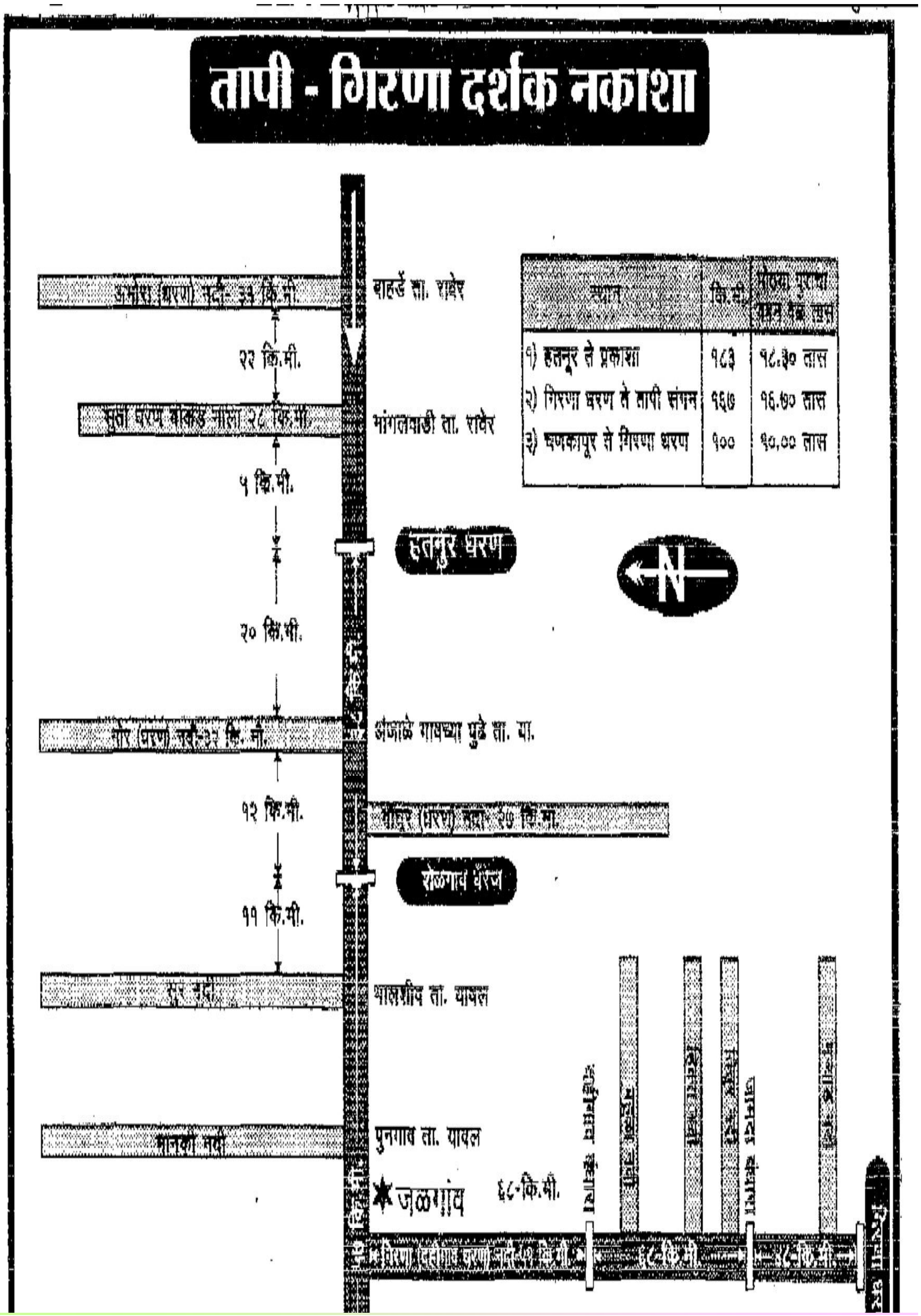

स्थान	कि.मी.	मोठ्या पुराचा प्रवास वेळ तास
१) हतनूर ते प्रकाशा	१८३	१८.३० तास
२) गिरणा धरण ते तापी संगम	१६७	१६.७० तास
३) चणकापूर ते गिरणा धरण	१००	१०.०० तास

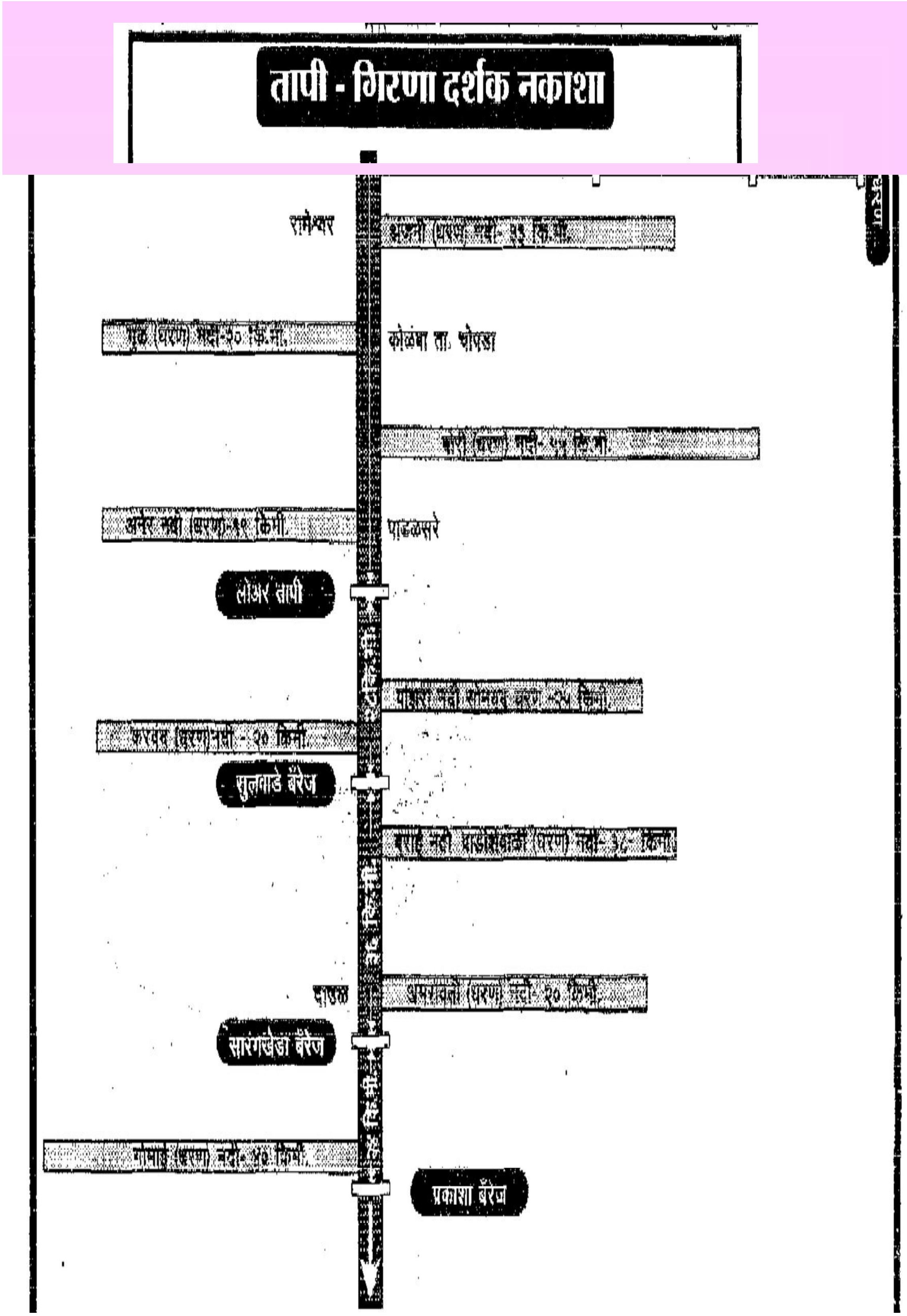
तापी - गिरणा दर्शक नकाशा
रामेश्वर
कोळंबा ता. चोपडा
पाडळसरे
लोअर तापी
सुलवाडे बॅरेज
सारंगखेडा बॅरेज
प्रकाशा बॅरेज

4. धुळे जिल्हा सर्वसाधारण माहिती

धुळे जिल्हा महाराष्ट्र राज्याच्या उत्तर भागात तापी नदीच्या वरच्या खोऱ्यात वायव्य दिशेला वसलेला असून जिल्हयाचा भौगोलिक विस्तार २०.३८ ते २२.०३ उत्तर अंक्षांश आणि ७३.४७ ते ७५.११ पूर्व रेखांशा दरम्यान आहे. धुळे शहर २०.५४ उत्तर अक्षांश व ७४.४६ पूर्व रेखांश या स्थानावर आहे. धुळे जिल्हा राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक 3 ´Ö²Ö‡ आग्रा आणि राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६ सुरत - नागपूर (कलकत्ता) या महामार्गावर वसलेलÖ †ÖÆê. जिल्हयाच्या दक्षिणेस नंदुरबार जिल्हा असून उत्तरेस मध्यप्रदेश राज्य आहे. तर पश्चिमेस नाशिक जिल्हा असून पूर्वेस जळगाव ×•Ö»ÆÖ †ÖÆê. जिल्हयाचे भौगोलिक क्षेत्रफळ 8063 “ÖÖ.´ÖÏ.†ÖÆê.

पूर्वीच्या धुळे जिल्हयात दहा तालुक्यांचा समावेश होता पंरतु धुळे जिल्हयाचे दि. १ जुलै १९९८ पासून नंदुरबार व धुळे अशा दोन जिल्हयात विभाजन –ााले. पुनर्रचित धुळे जिल्हयात धुळे, साक्री, शिरपूर व शिंदखेडा या चार तालुक्याचा समावेश करण्यात आलेला आहे. धुळे जिल्ह्यात धुळे व शिरपूर अशे एकुण २ प्रशासकीय उपविभाग असून धुळे उप विभागात धुळे व साक्री हे तालुके असून शिरपूर उप विभागात शिरपूर व शिंदखेडा हे तालुके समाविष्ट †ÖÆêŸÖ. जिल्हयाचे हवामान सामान्यतः उष्ण व कोरडे आहे. शेती व पूरक उद्योग हे नागरीकांचे मुख्य व्यवसाय †ÖÆêŸÖ.

जिल्हयातील सर्व नदी व नाले हे तापी नदीच्या उपनदया आहेत. तापी खोऱ्यात शिरपूर व शिंदखेडा हे तालुके येतात. तापी नदी हि मध्यप्रदेशातील बैतूल जिल्हयातून मूलताटीक येथून उगम पावलेली आहे. तापी नदी हि बैतूल, बऱ्हाणपूर भुसावळ, जळगाव येथून धुळे जिल्हयात प्रवेश करते.

जिल्हयात एकही मोठा पाटबंधारे/सिंचन प्रकल्प नाही तसेच एकही ऊर्जा निर्मिती केंद्र नाही. (शिवाजी नगर तालुका साक्री येथे सौर उर्जा प्रकल्प नियोजीत आहे.) जिल्हयात एकूण 9 मध्यम प्रकल्प व ४६ लघु प्रकल्प आहेत.

जिल्ह्यातील उपलब्ध इतर महत्वाचे शासकीय/निमशासकीय विभागांची माहिती

1	विभागाचे नाव	संख्या	शहर/गाव
2	महानगर पालीका	1	¬ÖãôÖê
3	नगरपालीका	2	×¿Ö¸ü¯Öã¸ü, ¤üÖÖ‡“ÖÖ
4	पंचायत समित्या	4	धुळे, साक्री, शिरपूर, शिंदखेडा
5	नगर पंचायत	1	शिंदखेडा, साक्री
6	उपजिल्हा रुग्णालय	6	साक्री, पिंपळनेर, सोनगीर, शिंदखेडा, थाळनेर, जैताणे
7	जिल्हा रुग्णालय	1	¬ÖãôÖê
8	वैद्यकीय महाविद्यालय	2	धुळे (१ खाजगी, १ शासकीय)
9	जिल्ह्यातील एकूण अंगणवाडी	1,451	
10	जिल्ह्यातील एकूण प्राथमिक शाळा	1,350	
11	जिल्ह्यातील एकूण माध्यमिक शाळा	235	
12	जिल्ह्यातील एकूण आश्रम शाळा	78	

‡ŸÖ¸ü ´ÖÖ×ÆŸÖß

11	जिल्ह्यातील लोकसंख्या वाढीचे प्रमाण	19.06
12	लोकसंख्येची घनता दर चौ. कि. मी.	2०९ (ग्रामीण) ४८९४ (नागरी)
13	दर हजारी पुरूषामागे श्रीयांचे प्रमाण	९४१ (२०११ चे जनगणने नुसार)
14	ÃÖŒÃÖ ¸ü¿ÖÖ (0 ŸÖ 6)	९४१ (२०११ चे जनगणने नुसार)
15	साक्षरता प्रमाण	72.80
16	पुरुष साक्षरता प्रमाण	82.59
17	स्त्री साक्षरता प्रमाण	66.21

5. जिल्ह्या साठी उपल्ब्ध शोध व बचाव साहित्याची यादी व वाटनी दर्शक तक्ता.

अ.क्र	शोध व बचाव साहित्याचे नाव	संख्या. जुनी व नवी	साहित्य कुणाकडे ठे¾Ö»Öê †ÖÆê.							
			तालुका							
			-ÖôÖê	संख्या	साक्री	संख्या	׿Ö¸ü¯Öæ¸ü	संख्या	शिंदखेडा	संख्या
1	FRP Motor Rescue Boat With OBM	1					न. पा. ׿Ö¸ü¯Öæ¸ü	1		
2	Life Jackets	20 + 64	¯ÖÖê»ÖßÃÖ मुख्यालय म.न.पा.	35 15			नगर पालीका	20	नगर पालीका	10
3	Reflective Jackets	20	पोलीस मुख्यालय म.न.पा.	15 5						
4	Life Buoys (Ring)	47 + 20	म.न.पा. पोलीस मुख्यालय	8 35			नगर पालीका	12	नगर पालीका	12
5	Search Light	25	पोलीस मुख्यालय म.न.पा.	13 5			नगर पालीका	3	नगर पालीका	3
6	Multi Gas Detector	1	जिल्हा नियंत्रण कक्ष	1						
7	Portable Lighting System (4 light)	2	जिल्हा नियंत्रण कक्ष व ¯ÖÖê»ÖßÃÖ मुख्यालय	1 1						
8	Floating Pumps	1	म.न.पा. (†. ¿Ö. ×¾Ö.)	1						
9	Multi tail Stretchers	5	म.न.पा. ¯ÖÖê»ÖßÃÖ मुख्यालय	2 3						
10	Floating Stretchers	5	म.न.पा. पोलीस मुख्यालय	2 3						
11	Rope & Rescue Kit	1	‹ÃÖ. ›ß. †Ö¸ü. ‹±ú	1						
12	Barricading Tape	5 ¸üÖê»Ö	वाहतूक नि. शाखा	5						
13	Puncture Kit	2					नगर पालीका	1	नगर पालीका	1
14	Folding Tent	3 + 2	बांधकाम विभाग पोलीस मुख्यालय	3 2						
15	BOB Rope	1.(400 ×´Ö.)	होमगार्ड	1						
16	Manila Rope	2.(100 ×´Ö.)	होमगार्ड म,न.पा.	1 1						
17	Woollen Blanket	6	होमगार्ड म,न.पा.	3 3						
19	Mega Phone	6	ŸÖÆüÃÖß»Ö¤üÖ¸ü उ.वि.अधि.कार्यालय	1 1	तहसील कार्या.	1	ŸÖÆüÃÖß»Ö¤üÖ¸ü उ.वि.अधि.कार्या.	1 1	तहसील कार्या.	1
20	Under Water Torch	40	¿ÖÆü¸ü ¯ÖÖê»ÖßÃÖ, महानगर पालीका होमगार्ड	14 5 5	तहसील कार्या.	2	तहसील कार्या. नगर पालीका	2 5	तहसील कार्या.	2
21	Fire Extinguisher (Portable)	12	जिल्हाधिकारी कार्या. उ.वि.अ. कार्यालय तहसील कार्यालय	6 1 1	तहसील कार्या.	1	तहसील कार्या. उ.वि.अ. कार्या.	1 1	तहसील कार्या.	1
22	Extinguisher Cartages	20	मनपा. (अग्निशमन विभाग)	20						
23	Dry Powder 10 kg	20		20						
24	Aerosol Fire Extinguisher	20	जिल्हाधिकारी कार्या. उ.वि.अ. कार्यालय तहसील कार्यालय	14 1 1	तहसील कार्या.	1	तहसील कार्या, उ.वि.अ. कार्या.	1 1	तहसील कार्या.	1
25	Rain Coat	31 •ÖÖ›ü	म.न.पा. होमगार्ड विभाग शहर पो. स्टेशन	5 5 5	पोलीस स्टेशन	5	पोलीस स्टेशन	5	पोलीस स्टेशन	5
26	Gumboot	31 •ÖÖ›ü	म.न.पा. पोलीस मुख्यालय	10 20						
27	Aluminium ladder	2	मनपा. अग्निशमन	2						
28	Tikau	5	मनपा अग्निशमन विभाग	5						
29	Favda	5		5						
30	Gas Lamp	5		5						
31	Rubber Hand Gloves	20	महामार्ग ¯ÖÖê»ÖßÃÖ	20						
32	Wood Cutter	1	जिल्हा नियंत्रण कक्ष	1						
33	Concrete + Iron cutter	1	म. न. पा. धुळे	1						
34	Hammer	8 + 3	सा. बा. विभाग म.न.पा	8						
35	Head Torch/Lamp	10	पोलीस मुख्यालय मनपा अग्नि शमन	5 3			नगर पालीका	2		
36	Air/Foot Pump	2	महानगर पालीका	1			नगर पालीका	1		

37	Gas mask with canister	25	पोलीस मुख्यालय म. न. पा.	10 10			नगर पालीका	5		
38	Breathing Apparatus	1	म. न. पा.	1						
39	Snake Catcher	7	पोलीस मुख्यालय मनपा	2 2			नगर पालीका	2	नगर पालीका	1
40	F.B.5 X. Foam Branch	12	मनपा अग्नि शमन विभाग	12						
41	Triple Purpose Branch	12		12						
42	London hand control	6		6						
43	Fire Beater	6	वन विभाग	6						
44	Rope ladder	10	जिल्हा नि. कक्ष म. न. पा.	5 5						
45	Ruber Boat (IRB)	1	<Ã0. >ß. †0¸. <±ú.	1						
46	Life Jackets New	25	<Ã0. >ß. †0¸. <±ú.	25						
47	Miton (Rappaling Glose)	20	<Ã0. >ß. †0¸. <±ú.	20						

6. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाचे उद्देश -

1) जिल्हयात घडू शकणाऱ्या संभाव्य आपत्तींची माहिती घेऊन व मूल्यमापन करुन जिल्हास्तरावरील पूर्व तयÖ¸ÖßÖ सुधारणा करणे व याद्वारे आपत्ती कालावधीत मनुष्य व वित्त हानी टाळणे.

2) आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रमांत सहभागी संस्थाकडून उपलब्ध सोयी सुविधांची माहिती मिळवणे व त्यांचा आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हा प्रशासनाची कार्यक्षमता वाढविण्यास उपयोग करुन घेणे हि माहिती जिल्हा प्रशासनास आपत्तीला कार्यक्षमतेने तोंड देण्यास तसेच समाजाच्या विविध स्तरांमध्ये विश्वास निर्माण करण्यास सहाय्यभू ठरेल.

3) आपत्तकालीन कृती आराखडयाद्वारे तयार केलेल्या विविध माहितीचा उपयोग जिल्हयातील विविध विकासात्मक योजनांसाठी करुन घेणे.

4) भौगोलिक माहिती पध्दती (GIS) सुदूर संवेदन पध्दती (Remote Sensing) इत्यादीतील शास्त्रीय व तांत्रिक माहितीचा उपयोग हि योजना तयार करण्यासाठी व दिर्घकालीन विकासात्मक योजनांसाठी करुन घेणे.

5) जिल्हयात भविष्यात घडू शकणाऱ्या संभाव्य †Öपत्ती विषयी माहिती योग्य प्रकारे ठेवण्यासाठी †Ö¯Ö¢ÖßÖ व्यवस्थापन कृती आराखडा तयार ठेवणे, माहितीचे अद्यावतीकरण करणे, प्रतिसादांचे व्यवस्थित मूल्यमापन करुन नविन सुधारणा सुचविणे व याविषयीचे जाळे तयार करणे.

6) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेचा उपयोग महाराष्ट्र शासनाच्या विविध धोरणांसाठी करुन घेणे. कोणत्याही प्रकारची आपत्ती निवारण योजना तयार केलेली नसेल तर आपत्ती निवारण कार्य भरकटण्याची शक्यता असते. काही बाबींवर अनावश्यक जोर दिला जातो तर काहीं बाबींकडे दुर्लक्ष होण्याची शक्यता असते हि 2ÖÖ2Ö •Öx™»Ö ठरण्याची शक्यता असते. आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेचा उद्देश हा आपत्ती ग्रस्त भागांवर लक्ष कÓx¦त करणे आणि आपत्तीग्रस्त असलेल्या भागांचे व्यवस्थापन करुन कमीत कमी जिवित,पर्यावरणीय, आणि वित्त हानी होऊ न देणे ÆÖ आहे. यासाठी आपत्ती व्यवस्थापनाचा औपचारिक आराखडा आवश्यक आहे.

- अ. प्रतिसादाच्या कृतीची योग्य मालिका तयार करण्यासाठी पुर्ननियोजन,
- ब. सहभागी संस्थांना त्यांची जबाबदारी वाटुन देणे,
- क. सहभागी झालेल्या विविध संस्थांना व विभागांसाठी आदर्श कृ ति ठरविणे,
- ड. उपलब्ध सोयी सवलतींची सुची,
- इ. उपलब्ध सुविधांच्या कार्यक्षम व्यवस्थापनासाठी कार्यपध्दती,
- फ. सुसंवादीत व कार्यक्षम प्रतिसादासाठी मदत कार्य करणाऱ्या विविध संस्था व अशासकीय संस्था यामध्ये सुसंवाद साधणे.
- ग. मदत व पुनर्वसन कार्याचे पर्यवेक्षण व मुल्यमापन.

6.1 धोरणात्मक निर्णय

जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृतियोजनेचे मुख्य धोरण म्हणजे जिवीत, वित्तीय व पर्यावरणाचे रक्षण करणे तसेच जास्तीत जास्त आपत्तीचा ओझे हलके करणे, आपदग्रस्तांना तात्काळ मदत देणे व त्यांचे पुनर्वसन करणे हे होय.

हे धोरण हाच जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृति योजनेचा पाया आहे. अशासकीय संस्था, स्वयंसेवी संघटना, समाज तसेच महाराष्ट्र शासन यांच्या परस्पर सहकार्याने व उपलब्ध साधनसामग्रीचा योग्य वापर करू न आपत्तीची तिव्रता कमी करणे.

6.2. संवाद व माध्यम

जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृति योजनेत तात्काळ मदतीसाठी संवाद व माध्यमाची आवश्यकता आहे. त्यासाठी निरीक्षण करणारी, ओळखणारी आणि सूचना देणारी पध्दती अंमलात आणली आहे.

6.3 पर्यवेक्षण निदान व सूचना देणारी पध्दती

निरिक्षण करणारी, ओळखणारी व सुचना देणारी पध्दती

अ. नं	आपत्ती	निरीक्षण	निरिक्षण / पर्यवेक्षण उपकरणे	सुचना पध्दती व तंत्रज्ञान	जबाबदार विभाग / संस्था
१	भुकंप	---	---	---	जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे
२.	पुर	होय	वायरलेस व दुरध्वनी	रेडिओ/मनुष्य	जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे
३.	वादळ	---	---	---	जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे
४.	साथीचे रोग	जिल्हा शल्य चिकीत्सक व जिल्हा आरोग्य अधिकारी	वायरलेस व दुरध्वनी	मनुष्य	जिल्हा शल्य चिकीत्सक व जिल्हा आरोग्य अधिकारी, धुळे
५.	औद्योगिक व रासायनिक अपघात	---	दुरध्वनी	भोंगा/ ध्वनी	महाव्यवस्थापक जिल्हा उद्योग केंद्र, धुळे
६.	आग	---	दुरध्वनी	भोंगा/ध्वनी	म.न.पा. धुळे
७.	रस्ते अपघात	---	वायरलेस व दुरध्वनी, मनुष्य	---	पोलीस विभाग, धुळे

6.4 जिल्हा स्तरावरील संख्यात्मक संरचना

जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन समिती ही सर्वोच्च असेल व आपत्ती व्यवस्थापनात महत्त्वाची भूमिका पार पाडील. तालुका स्तरावरील प्रतिसाद योजना ही तहसिलदार यांच्या मार्गदर्शनाखाली असून ते आपत्ती व्यवस्थापक म्हणून काम करतील.

जिल्हाधिकारी जबाबदारी

जिल्हाधिकारी खालील बाबींसाठी जबाबदार असतील.

१) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन समितीच्या सहाय्याने जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृति योजनेची निर्मिती करणे.

२) जिल्हा नियंत्रण कक्षाची उभारणी करणे.

३) परस्पर सहकार्य व जबाबदार गटाची स्थापना करण्यास उत्तेजन देणे.

४) जिल्हा आपत्कालीन कृतियोजनेअंतर्गत जिल्हा स्तरावरील विविध विभाग हे सूचना मिळाल्या पासून तर मदत आणि पुनर्वसन होई पर्यंतच्या कार्यासाठी आपल्या विभागाचे क्षेत्रीय जाळे तयार करतील.

५) आपत्तीस्थळी आपत्ती नियंत्रणासाठी विविध कार्य पार पाडतील.

६) जिल्हाधिकारी स्थळ कृतिकेंद्र मदत करेल. स्थळ कृति केंद्राचा प्रमुख स्थळ व्यवस्थापक असेल ते विविध आपदग्रस्त भाग व शिबीरक्षेत्र यांच्यातील समन्वयक म्हणून काम पाहतील तसेच जिल्हा नियंत्रण कक्षाला अहवाल देण्याचे कामही स्थळ कृती केंद्र करेल.

७) सर्व क्षेत्रीय प्रतिसादांचा समन्वय राखण्याचे काम जिल्हाधिकारी करतील. क्षेत्रीय प्रतिसादात तात्पुरती शिबीरे, मदत केंद्रे व गुराढोरांचे शिबीरांचे समावेश होईल.

8) जिल्हा नियंत्रण कक्षात कार्याची विभागणी केलेली असेल. प्रत्येक कक्षासाठी स्वतंत्र कक्ष अधिकारी असून माहिती गोळा करण्याची अभिलेख ठेवण्याची व ती जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापकांना विशिष्ट कार्यासाठी देण्याची त्यांची जबाबदारी असेल.

6.5 - आकृती १ –

जिल्हा स्तरावरील समन्वय रचना

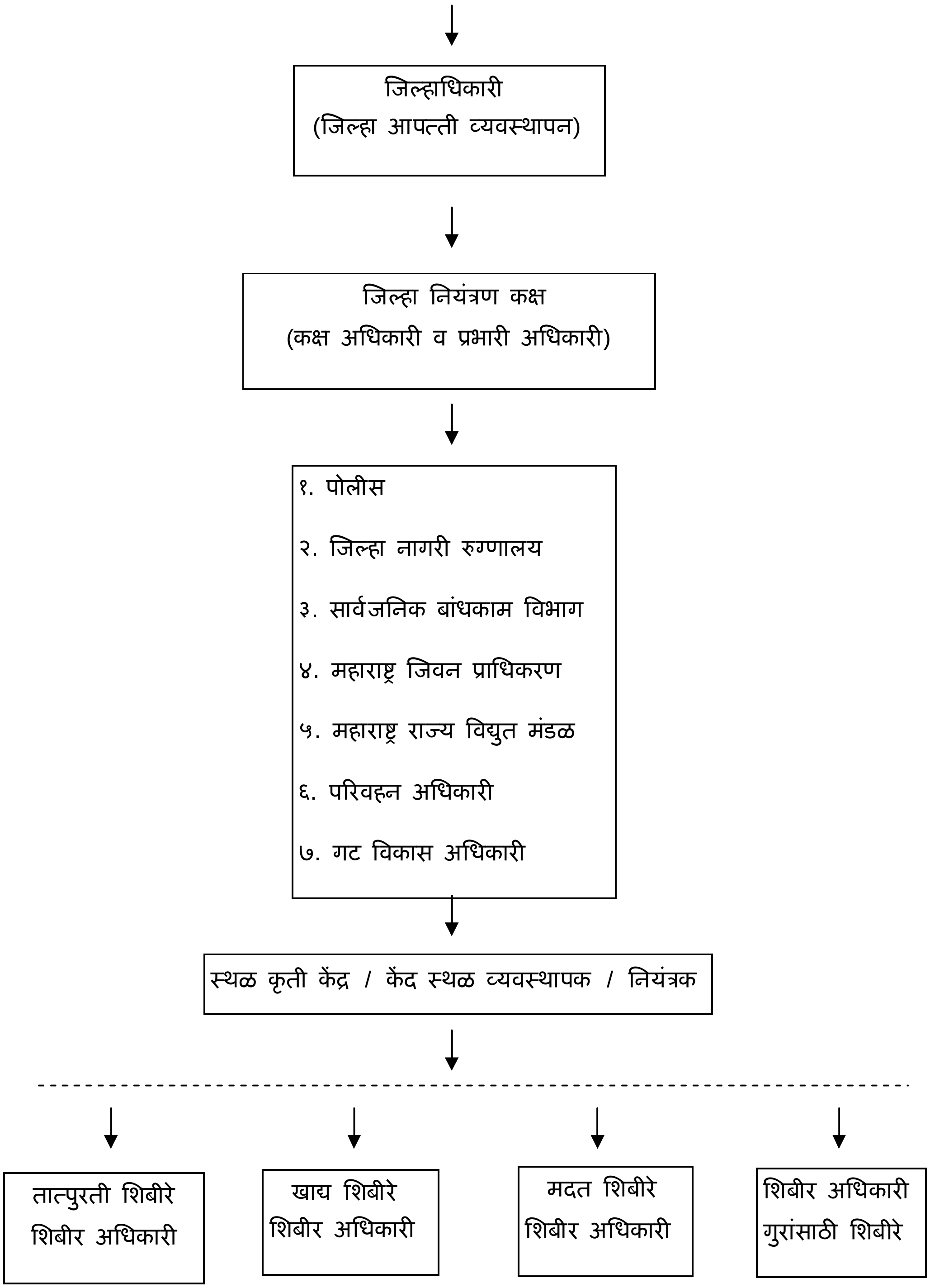

6.6 आपत्ती व्यवस्थापन समिती

आपत्ती व्यवस्थापन समिती ही तहसिलदाराना खालील बाबतीत मदत करेल.

१) आपत्तीच्या धोक्याचे पुनर्विलोकन करण्यासाठी,

२) जिल्ह्याची अशा आपत्तीस तोंड देण्याची क्षमता वाढविण्यासाठी

३) पुर्वतयारीचे परिक्षण

४) जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृति योजनेत वेळोवेळी सुधारणा करण्यासाठी सुचना.

समितीची बैठक जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली वर्षातुन एकदा होईल व समितीत खालील पदाधिकारी असतील.

जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
जिल्हा पोलीस अधिक्षक	सदस्य
मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प.	सदस्य
निवासी उपजिल्हाधिकारी	सदस्य सचिव
समादेशक, राज्य आपत्ती प्रतिसाद ¤»Ö	सदस्य
समादेशक, रा.रा.पो.बल गट क्र. ०६	सदस्य
जिल्हा आरोग्य अधिकारी	सदस्य
जिल्हा कृषि अधिकारी	सदस्य
जिल्हा पशु संवर्धन अधिकारी	सदस्य
जिल्हा शल्यचिकीत्सक	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, सा. बां. विभाग	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, लघु पाट बंधारे विभाग	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, म.रा.वि.म.	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जिवन प्राधिकरण	सदस्य
जिल्हा शिक्षणाधिकारी (प्रा.) जि.प.	सदस्य
अग्निशमन अधिकारी	सदस्य
विभागीय रेल्वे व्यवस्थापक, प्रतिनिधी	सदस्य
प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, प्रतिनिधी	सदस्य
राज्य परिवहन, प्रतिनिधी	सदस्य
निरीक्षक जिल्हा माहिती अधिकारी	सदस्य
निरीक्षक जिल्हा पुरवठा अधिकारी	सदस्य
निरीक्षक वन अधिकारी	सदस्य
डाक व तार प्रतिनिधी	सदस्य
संरक्षक पथके	सदस्य
जिल्हा स्तरीय अशासकीय संस्थांचे प्रतिनिधी	सदस्य

6.7 जिल्हा नियंत्रण कक्ष

जिल्हा नियंत्रण कक्ष वर्षभर व दिवसरात्र चालु असेल.

अधिकारी- १. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी

कर्मचारी - १ ¸Ö.¸Ö.¯ÖÖ.²Ö»Ö गट क्र. 6 “Ö दोन जवान (×¤¾ÖÃÖÖ) ^¯Ö»Ö²-Ö †ÃÖÝÖÖÝÖ.

कर्तव्ये - १. पुर, अतिवृष्टी, जास्त झाडे उन्मळून पडणे, रस्ते अपघात, औद्योगिक व रासायनिक अपघात, वादळ, भुकंप, आग, साथीचे रोग, याबाबतची माहिती जिल्ह्याच्या विविध भागातुन मिळविणे व ती जिल्हाधिकारी, निवासी उपजिल्हाधिकारी, उपविभागीय अधिकारी व सर्व तहसिलदार यांना देणे.

२. जून ते ऑक्टोबर या कालावधीत पाटबंधारे विभाग, जिल्ह्यातील सर्व धरणÖÖवर बारीक लक्ष ठेवुन असेल. जिल्हाधिकारी यांच्या नियंत्रणाखाली जिल्हा नियंत्रण कक्ष हे पर्यवेक्षण / निरिक्षण, समन्वय, आपत्ती व्यवस्थापनाची अंमलबजावणी यांचे मुख्य केंद्र असेल.

6.8 नेहमीचा कृति कार्यक्रम.

जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापकाची नेहमीच्या काळातील जबाबदारी म्हणजे :-

१) सर्व सुचना देणारी साधने, संवाद साधणारी साधने सुस्थितीत आहेत याची खात्री नियमित करणे.
२) जिल्ह्यातील सर्व विभागांकडून संभाव्य धोरणाबाबतची माहिती गाववार व तालुकावार ठराविक काळानंतर मिळविणे.
३) जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापकांना सर्व विभागाकडून पुर्वतयारी विषयीचे अहवाल मिळतील व ते तात्काळ, जिल्हाधिकारी, मदत व कृति केंद्र व विभागीय आयुक्त यांच्याकडे पाठविण्यात येतील.
४) जिल्ह्यातील होणाऱ्या बदलाची दखल घेऊन जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन योजनेचे अद्यावतीकरण करणे.
५) टेबल क्र. १ प्रमाणे सर्व सुविधांच्या यादीचे तसेच इतर माहितीचे अद्यावतीकरण करणे.
६) यशदा व तात्काळ मदत कृति केंद्र यांना माहितीचे अद्ययावतीकरण व जिल्ह्यातील होणारे बदल याविषयी कळविणे.
७) पुर्वतयारीच्या उपाययोजना, प्रशिक्षण कार्यक्रम या विषयी विविध विभागांनी घेतलेल्या कार्यक्रमावर पर्यवेक्षण करणे.
८) जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृती योजनेविषयी जिल्हा, स्थानिक व संभाव्य आपत्ती स्थळी माहिती मिळेल अशी व्यवस्था करणे.
९) आपत्तीनंतरचे मुल्यमापन करणे व त्यानुसार जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन कृती योजनेचे अद्यावतीकरण करणे.
१0) जिल्हास्तरावर आपत्तीविषयी अहवाल तयार करून तो तात्काळ कृती केंद्रास सादर करणे, त्यामध्ये
  अ) आपत्तीचा स्त्रोत व कारण
  ब) प्रतिसाद प्रयत्नांची माहीती,
  क) प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांसाठी शिफारसी.

6.9 आपत्ती किंवा आपत्तीची पूर्व सूचना

आपत्तीची पुर्व सुचना मिळाल्यानंतर किंवा आपत्ती संपल्या नंतर तात्काळ कृती केंद्राकडुन आपत्ती विषयी पुर्वसुचना मिळाल्यानंतर जिल्हाधिकारी जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापकाचे अधिकार वापरतील. जिल्हा प्रशासन हे पुर्वसुचना तसेच सावधतेची सुचना देणारे महत्त्वाचे संघटन आहे. याशिवाय खालील संस्थांना पुर्वसुचना किंवा सावधतेची सुचना देण्याचे अधिकार असतील.

आपत्ती	संस्थां
अ) भुकंप	भारतीय हवामान शास्त्र विभाग
	महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था
ब) पुर	भारतीय हवामान शास्त्र विभाग
	पाटबंधारे विभाग
क) वादळ	भारतीय हवामान शास्त्र विभाग
ड) साथीचे रोग	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
इ) रस्ते अपघात	पोलीस
फ) औद्योगिक व रासायनिक अपघात	जिल्हा उद्योग केंद्र व महाराष्ट्र राज्य औ.
	वसाहत व पोलीस विभाग
ग) आग	अग्नीशामन केंद्र, पोलीस

भुकंप झाल्याबाबतची किंवा त्या संबंधीची पुर्वसुचना पुढील घटकांना दिली जाईल.

१. मुख्य सचिव, प्रधान सचिव (मदत व पुनर्वसन) , संचालक , आपत्ती विभाग, मुंबई
२. विभागीय आयुक्तांचे कार्यालय,
३. जिल्हाधिकारी कार्यालय,
४. जिल्हास्तरीय सर्व अधिकारी, नगरपालिका, मदत व प्रतिसाद गट
५. केंद्र सरकारचे जिल्हस्तरावरील अधिकारी
६. पालकमंत्री, ´ÖÆÖ¯ÖÖ¸ü, जि.प. अध्यक्ष, खासदार व जिल्ह्याच्या आपत्ती प्रभाव क्षेत्रातील आमदार.
७. संरक्षण विभागाचे स्थानिक विभाग.

आपत्तीसंबंधी पुर्वसुचना मिळाल्यानंतर सर्व पुर्वतयारी संदर्भातील आपत्ती नंतरच्या खालील उपाययोजना हाती घेतल्या जातील.

१. जिल्हाधिकारी जिल्हा नियंत्रण कक्षाचे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक म्हणुन काम पहातील.
२. विशिष्ट कामाची जबाबदारी घेण्यासाठी जिल्हा नियंत्रण कक्षाचा विस्तार केला जाईल.
३. जिल्हास्तरावरील सर्व विभागाचे कर्मचारी जिल्हाधिकारी यांच्या मार्गदर्शनाखाली काम करतील. यामध्ये जिल्हास्तरावरील खालील विभागांचाही समावेश होईल.
   अ) प.स., ´Ö.न.पा. अधिकारी
   ब) महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, महाराष्ट्र जिवन प्राधिकरण
   क) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र
   ड) पाटबंधारे, जिल्हा उद्योग केंद्र,

४. वरील सर्व विभागात कार्यरत असणाऱ्या सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या रजा आपोआप रद्द होतील व वरील विभाग आपल्या कर्मचाऱ्यांना कामावर हजर होण्याबाबत आदेश देतील आणि त्यांची सेवा जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापकांनी (जिल्हाधिकारी) आरक्षीत केल्यासंबंधी माहिती त्यांना देतील.
५. नैसर्गीक आपत्ती २२४५ या लेखाशिर्षाखाली मिळणाऱ्या आगाऊ रक्कम किंवा कर्ज मदत यावर जिल्हाधिकारी यांचे नियंत्रण आहे. त्यामुळे या लेखाशिर्षाखाली मिळणारे अनुदान जिल्हाधिकारी यांचेकडे असेल व मदत आणि पुनर्वसन यात कोणतीही बाधा येणार नाही हे पहावयाचे काम मदत आयुक्त यांचे आहे.
६. मोठ्या प्रमाणावरील आपत्तीच्या वेळी तालुका आपत्कालीन व्यवस्थापन स्थानिक संरक्षण दलाची मदत घेऊ शकतील.
७. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापकांना खाजगी क्षेत्राचे स्त्रोत, हत्यारे, उपयोगी साहित्य आरक्षित करण्याचे अधिकार असतील.
८. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक औद्योगीक क्षेत्रात त्यांची आपत्कालीन व्यवस्थापन योजना कार्यान्वीत करण्यासंबंधी तसेच परस्पर मदत व प्रतिसाद गटाकडुन मदत घेण्याबाबत दिशा देण्याचे अधिकार असतील.
९. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक स्थळ कृती केंद्राची आपत्तीग्रस्त भागात कक्षानिहाय स्थापना करतील.
१०. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक मदत शिबीरे, खाद्य शिबीरे व पशुसाठीच्या शिबीरांची स्थापना करण्यास परवानगी देतील.
११. जिल्हा नियंत्रण कक्षापासुन स्थळ कृति केंद्र, तात्पुरती शिबीरे, खाद्य शिबीरे, मदत केंदे व पशुसाठीच्या शिबीरांपर्यंत बिनतारी संदेश यंत्रणेद्वारा संवाद साधण्यासाठी व पोहोचण्यासाठी सुविधा पुरविण्यास उत्तेजन दिले जाईल.
१२. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक, आपत्ती व त्यावर केलेल्या उपाययोजना संबंधी प्राथमिक अहवाल मुख्य सचिव, मदत आयुक्त, जिल्हाधिकारी, तात्काळ कृति केंद्र व विभागीय आयुक्त यांना पाठवतील.
१३. शेजारच्या तालुक्यात, शेजारच्या जिल्ह्यात, शेजारील जिल्हा दुसऱ्या राज्यात असेल तरी व तिथे याच प्रकारची आपत्ती होण्याची शक्यता असेल तर जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक त्यांना सावधानतेची सुचना करतील.
१४. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक तात्काळ स्थलांतरासाठी गरज पडेल तेव्हा परवानगी देतील.
१५. अनेकविध जिल्हा आपत्ती साठी अतिरिक्त मदत आयुक्तांची नेमणुक केलेली असेल तर जिल्हाधिकारी (जिल्हाधिकारी आपत्ती व्यवस्थापक) आपला अहवाल त्यांना सादर करतील. जिल्हाधिकारी अनुपस्थितीत उप-जिल्हाधिकारी हे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापकांचे सर्व अधिकार वापरतील व जबाबदाऱ्या पार पाडतील.

6.10 जिल्हा नियंत्रण कक्षाची रचना

जिल्हा नियंत्रण कक्षात जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापकाचे खालीलप्रमाणे कार्य असतील.

१. सर्वाधिक महत्त्वाच्या बाबी ठरविणे

२. खालील सेवाबाबत समन्वय व मार्गदर्शन करणे

अ) संरक्षण सेवा, राज्य राखीव दल, राज्य आपत्ती प्रतिसाद दल, केंद्रीय राखीव पोलीस दल, गृहरक्षक दल.

ब) अग्निशमन सेवा, सामाजिक सुरक्षा

क) दुरसंचार विभाग, रेल्वे, पोर्ट ट्रस्ट, भारतीय अन्न महामंडळ.

ड) दुरदर्शन, आकाशवाणी, म.रा.वि.मं, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ

फ) राज्य सरकारचे विमाने व हेलिकॅप्टर्स.

३. अशासकीय व मदत करणाऱ्या संस्था यांच्यात बरोबर समन्वय राखणे, केंद्र सरकार व राज्य सरकार यांच्या अखत्यारीतील प्रयोगशाळा व संस्था यांचा विशिष्ट सेवेसाठी उपयोग करू न घेणे.

6.1.1 कृती कक्ष

कृती कक्षाचे नियंत्रण जिल्हाधिकारी यांचे अधिपत्याखाली असेल.

अ) कार्य :-

खालील कार्यासाठी कृती प्रतीसाद.

१. सुटका व स्थलांतर

२. गंभीररीत्या जखमी झालेल्यांना तात्काळ हलवणे

३. शिजलेले अन्न व पाणी याचा तात्काळ पुरवठा

४. धोक्याच्या ठिकाणाहून मालमत्ता वाचवणे

५. प्रेताची विल्हेवाट लावणे

६. निर्जन धोक्याच्या ठिकाणी असलेल्या व्यक्तींना तात्पुरत्या शिबीरापर्यंत घेऊन जाणे व अशा व्यक्तीसाठी प्रथमोपचार, औषधे, पाणी यांची ताबडतोब सोय करणे.

७. तात्पुरत्या शिबीरांची तात्काळ उभारणी करणे

८. अन्न पुरवठा करणाऱ्या केंद्राची तात्काळ उभारणी करणे.

ब जिल्हास्तरावर उपलब्ध असलेले साहित्य विकत, भाड्याने किंवा आरक्षित करण्याची कार्यवाही करणे.

क खालील ठिकाणी संवाद साधण्याची व्यवस्था करणे.

१. तात्काळ कृती केंद्र

२. जिल्हाधिकारी कार्यालय

३. विभागीय आयुक्तांचे कार्यालय

४. पोलीस, रेल्वे, अग्नीशमन सेवा, संरक्षण सेवा, भारतीय अन्न महामंडळ, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र जिवन प्राधिकरण, उपप्रादेशिक परिवहन विभाग, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, महाराष्ट्र हवामान शास्त्र विभाग व जिल्ह्यातील विविध विभागांतर्गत मदत कार्याचा समन्वय ठेवणे.

५. परस्पर मदत व प्रतिसाद गट.

६. अशासकीय संस्था व त्यांच्यात समन्वय साधणारी समिती.

७. दानशुर व्यक्ती.

ड. अहवाल देणे

१. आपत्तीबाबत प्राथमिक माहितीचा व त्यावरील उपाययोजनेचा अहवाल तात्काळ कृती केंद्र, जिल्हाधिकारी कार्यालय व विभागीय आयुक्तांना पाठवणे.

२. विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी कार्यालय व तात्काळ कृती केंद्र यांनी मागविलेली इतर कोणतीही माहिती देणे.

३. तात्काळ कृती केंद्र, जिल्हाधिकारी कार्यालय व विभागीय आयुक्त यांना कर्मचारी विभागणी व स्त्रोतांची विभागणी यांची माहिती देणे.

४. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक यांच्या मार्गदर्शनाखाली कोणत्या बाबींचा पाठपुरावा करावयाचा ते पहाणे.

५. आपत्ती व्यवस्थापन व मदत कार्याचे निरिक्षण व पर्यवेक्षण करणे.

फ. बाजारात मध्यस्थी करणे.

१. स्थानिक बाजार पेठेस लवकरच उत्तेजना मिळण्यासाठी आर्थिक घडामोडीस प्राधान्य देणे.

२. मदत कार्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या साधनांचा साठा, किंमत चढवणे, व भ्रष्टाचार आणि विना परवाना विक्री यावर बंदी घालणे व यामध्ये गुंतलेल्यावर कायदेशीर कारवाई करणे.

ग. सर्वसाधारण कर्तव्ये.

१. जिवितहानी, जखमी व गुरेढोरे मृत्यू पावणे, पिकांचे व घरांचे नुकसान याबद्दल मिळणाऱ्या मदतीसाठी व भरपाईसाठी आवश्यक कार्यालयीन व कायदेशीर बाबींबाबत प्रसार करणे.

२. मदत कार्यासाठी नेमलेल्या जिल्ह्यातील सर्व कर्मचाऱ्यांची माहिती ठेवणे. (उदा :- नियुक्तीची वेळ, सेवेचा कालावधी, रजा कालावधी, जास्त वेळ केलेले काम.)

३. जिल्हाधिकारी कार्यालय, विभागीय मुख्यालय, तसेच राज्य सरकार यांच्याकडुन मिळणाऱ्या सुचना, आदेश याबाबत माहिती घेणे, व त्यांची अंमलबजावणी आपत्तीस्थळी होते की नाही हे पहाणे.

४. राहाण्यासाठी जागा, घरे, वाहने, हत्यारे यांचे मदत कार्यासाठी आरक्षण करणे.

५. मदत कार्य करणाऱ्या सर्व वाहनांना प्रवेशपत्र व ओळखीचे बिल्ले देणे.

६. मदत कार्य करणाऱ्या सर्व व्यक्तींना प्रवेशपत्र व ओळखपत्र देणे.

७. परतफेड करण्यासाठी जिल्हाधिकाऱ्यांच्या परवानगीने खर्च मंजुर करणे.

6.1.2 सेवा कक्ष

(जिल्हाधिकारी, [illegible], मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हापरिषद, [illegible].)

अ मदतकार्य

१. माहिती नुसार शोध व सुटका कार्य

२. आवश्यकतेनुसार मदतकार्य

ब संघटन व समन्वय

१. मदत शिबीरांची स्थापना.

२. अन्नधान्य व कुटंबाना अन्न शिजवण्यासाठी आवश्यक साहित्याचा पुरवठा

३. गुरांढोरांसाठी शिबीरे

४. स्थळ, कृती केंद्र, मदत शिबीरे, व तात्पुरती शिबीरे यांना मदत

५. गुराढोरांना खाद्य पुरवठा

६. स्थल कृती केंद्रांना बि-बियाणे, कृषि साहित्य व सेवा यांचा पुरवठा

७. कल्याणकारी सेवा

८. कायदा व सुव्यवस्था राखणे (चोरी, लुट रोखणे)

क अशासकीय संघटनांमध्ये समन्वय

१. जिल्हास्तरीय अशासकीय संघटना व राज्यस्तरीय अशासकीय म्हणजेच रेडक्रास, लॉयन्स क्लब, जायंटस क्लब यांच्यात समन्वय प्रस्थापीत करणारी यंत्रणा उभारणे.

२. कृती दल समिती यावर सेवा करण्यासाठी अशासकीय संघटनांची निवड करणे.

३. विशिष्ट कार्यासाठी त्यात प्राविण्य असलेल्या अशासकीय संघटनांना ते नेमुन देणे व तसा अहवाल तात्काळ कृती कें द्रास देणे.

४. शासकीय व अशासकीय यंत्रणाकडुन मिळालेल्या व वाटप के लेल्या मदतीचा अहवाल देणे.

५. लोकसहभाग व स्वयंसेवक यांच्या कार्यात समन्वय साधणे.

6.1.3 पायाभुत सुविधा कक्ष

कार्यकारी अभियंता, सा. बां. विभाग, ¬Ô, शिक्षणाधिकारी जि. प. कार्यकारी अभियंता ग्रामीण पाणी पुरवठा जि. प. बांधकाम जिल्हा परिषद, ¬Ô.

अ) मातीचा, दगडांचा ढीग उचलण्यासाठी / स्वच्छ करण्यासाठी संघटन व समन्वय करणे.

ब) नादुरूस्त, नुकसान झालेल्या सुविधांची तात्पुरती दुरुस्ती करणे.

१. विज, पाणी, वाहतुक,
२. दुरसंचार
३. रस्ते, पुल, कालवे
४. सार्वजनिक इमारती

क) सोई, सुविधांची रचना करणे

१. सांडपाण्याची व करमणूकीची व्यवस्था असणाऱ्या निवासांची निर्मिती,
२. हातपंप व विंधन विहीरीची निर्मिती,
३. तात्पुरते साठवणूक केंद्र,
४. शैक्षणिक सुविधा
५. आरोग्य विषयक सुविधा, पोष्टाची सुविधा,
६. हेलीपॅडची सुविधा

6.1.4 आरोग्य कक्ष

×•»Æ आरोग्य अधिकारी, ¬Ô, कार्यकारी अभियंता ग्रामीण पाणी पुरवठा जि. प., उपसंचालक पशुसंवर्धन ¬Ô, आयुक्त महानगरपालीका धुळे, जिल्हा शल्यचिकित्सक ¬Ô.

अ) संघटन करणे व खालील विषयावर माहिती ठेवणे.

१. आजारी व जखमी लोकांना दिलेले उपचार.
२. साथीचे रोग विरोधी कृ ती व प्रतिबंधक औषधी.
३. प्रेतांची विल्हेवाट.
४. मृत जनावरांची विल्हेवाट.
५. अन्न, पाणीपुरवठा, सांडपाणी यांच्या विल्हेवाटीवर अहवाल.

ब) पुरवठा व पर्यवेक्षण

१. जखमी व्यक्तींसाठी आरोग्य सुविधा
२. जखमींना पाठवण्यासाठी अॅम्बुलन्स व दवाखाने
३. औषधे व वैद्यकीय हत्यारे
४. साथीचे रोग प्रतिबां करण्यासाठी आवश्यक ती माहिती व उपचार.

क) गुणवत्ता टिकविण्यासाठी पर्यवेक्षण

१. टॅन्करद्वारे व इतर सुविधाद्वारे पाणीपुरवठा करण्यासाठी पिण्याच्या पाण्याचे स्त्रोत शोधणे.
२. स्वयंपाक व अन्न शिजविण्यासाठी पाणी पुरवठा, सांडपाण्याची विल्हेवाट, आरोग्य सुविधा व तात्पुरते मदत शिबीर यावर पर्यवेक्षण करणे.
३. गुरांच्या शिबीरात खाद्य, पाणी पुरवठा, मलनिस्सारण पशुवैद्यकीय सेवा यावर पर्यवेक्षण करणे.

6.1.5 तर्क शास्त्रीय कक्ष (**Logistics Desk**)

(जिल्हाधिकारी, ¬Ô, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हापरिषद, ¬Ô)

अ) सर्वसाधारण

१. माहिती मिळाल्या नुसार जादा माणसांची कुमक किंवा स्त्रोत व इतर प्रकारची मदत पाठविणे (नमुना दिलेला आहे.)
२. प्रेत दहनासाठी आवश्यक लाकुड उपलब्धता, त्यांचा साठा व वाहतुक व त्या कामसाठी आवश्यक मनुष्यबळाची वाहतुक.
३. प्रेत दहनाची जागा निश्चीत करणे, जास्तीच्या स्त्रोतांसाठी इतर जिल्ह्यांकडुन, विभागीय मुख्यालय व तात्काळ कृती केंद्राकडुन मदत मागविणे.
४. पेट्रोल पंपचालकाकडुन इंधन मिळविण्यासाठी मदत वाहनांसाठी ओळखपत्र देण्याची व्यवस्था करणे.
५. आपद्ग्रस्त कुटूंबाना खरे मदत तिकीट मिळणे कामी खात्री करणे.

६. मदत साहित्याचा सुरक्षित साठा व वाहतुक करणेकामी खात्री करणे.
७. खाजगी दात्यांनी व अशासकीय सदस्यांनी दिलेल्या मदतीचा समन्वय राखणे.
८. वाहनाची योग्य देखभाल व दुरुस्ती याकडे लक्ष देणे.

ब) खालील बाबींशी वाहतुकीचा समन्वय राखणे
१. रेल्वे, महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ,
२. खाजगी वाहतुकदार, जहाज वाहतुकदार,
३. राज्य सरकारची विमाने हेलिकॅप्टर्स.
क) खालील बाबींसाठी वाहतुक संघटन
१. सुटका पार्टी,
२. मदत करणाऱ्या व्यक्ती,
२. निर्जन ठिकाणी अडकलेल्या व्यक्ती,
४. पाणी, औषधे, प्रथमोपचार व शिजवलेले अन्न,
५. स्वयंसेवक
६. मदत साहित्य,
७. गंभीररित्या जखमी व आजारी.

6.1.6 कृषी कक्ष

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, ¬ô

अ) संघटन व समन्वय करणे
१. कृषिविषयक उत्पादनाचे पुनर्वसन करणे,
२. बि-बियाणे व इतर साधन सामग्रीचा पुरवठा करु न पिकांचे तात्पुरते उत्पादनात घट येणार नाही याची काळजी घेणे.
३. विस्तार विभागतील कर्मचाऱ्यांच्या सेवा

6.1.7 संवाद व माहिती व्यवस्थापन कक्ष

जिल्हाधिकारी, ¬ô व जिल्हा माहिती अधिकारी, ¬ô.

अ) जिल्हा नियंत्रण कक्षात माहिती केंद्राची उभारणी करुन त्याबाबतची माहिती प्रसार माध्यमाद्वारे जनतेपर्यंत पोहोचेल याची व्यवस्था करणे.
ब) आय.एम.डी., पाटबंधारे, मेरी, यांच्या सल्ल्याने व समन्वयाने आपत्तीची पुर्वसूचना व हवामान विषयक परिस्थिती यावर पर्यवेक्षण करणे.
क) सर्वसाधारण :-
१. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक यांच्यातर्फे बाहेर संदेश पाठवणे.
२. आलेल्या व गेलेल्या संदेशांचे रजिस्टरमध्ये नोंद ठेवणे.
३. स्थळ कृति केंद्राकडून माहिती गोळा करुन ठेवणे.
४. विभागीय आयुक्त व तात्काळ कृति केंद्रासाठी माहिती तयार ठेवणे.
५. आपत्ती विषयी व त्यावरील उपायोजना विषयी सर्व माहिती संग्रहीत करून ठेवणे.
ड) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेत असलेली सर्व माहिती तयार ठेवणे व त्यामध्ये
१. विभागीय आयुक्त, मुख्य सचिव, व इतर सचिव यांचे कार्यालय, निवासाचे दुरध्वनी क्र. व मोबाईल क्र. फॅक्स क्र.
२. जिल्ह्यातील सर्व अधिकरीचे दुरध्वनी क्र. इत्यादी विषयी माहिती.
३. आपत्ती स्थळावरील लोकांची यादी, जे मदत कार्यात मदत करु शकतील.
४. दुसऱ्या नियंत्रण कक्षाचे दुरध्वनी, फॅक्स क्र. वायरलेस इ.
५. क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांचे नाव, पत्ता, दुरध्वनी क्रमांक
६. जिल्ह्यातील पदाधिकाऱ्यांचे नाव, पत्ता, दुरध्वनी क्रमांक

6.1.8 सुविधा कक्ष

लेखाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, ¬ÖÔ

अ) खालील बाबींचा तपशिल ठेवणे.

१. मिळालेल्या रोख रकमेचे चलने, दाव्यानुसार तसेच वाटप केलेल्या रकमेचा हिशोब ठेवणे
२. मदत साहित्यासाठी साठा रजिस्टर व वाटप रजिस्टर ठेवणे.
३. सर्व व्यक्तींचे प्रवास भत्ते, रोजचे वेतन, प्रशासनावर झालेला खर्च, इतर शासकय विभागाकडे वर्ग केलेला गोपनिय निधी, सर्व रोख रकमेच्या व उधारीच्या पावत्या, दिलेली नुकसान भरपाई इ. बाबत हिशेब व माहिती ठेवणे.
४. तात्काळ कृती केंद्राकडे पाठवावयाची व नमुन्यात दिल्याप्रमाणे हिशेब व रोख पैसे यांची माहिती तयार करणे.

ब) पावत्या देणे.

१. सर्व रोख रकमेसाठी,
२. सर्व मिळालेल्या साहित्यासाठी

क) सर्वसाधारण.

१. रोजचे वेतन, दावे, थकीत रक्कम व मंजुर खर्च यांचे वाटप करणे.
२. प्रशासनाने मंजर के लेली, परतफे ड रकमेचे वाटप तसेच रोख पावत्या व वाहनांच्या इंधनाच्या उधारीच्या पावत्यांचे वाटप करणे.

6.1.9 जिल्हाधिकारी कार्यालयाची जबाबदारी.

नैसर्गिक आपत्ती घडल्यानंतर जिल्हाधिकारी हे खालीलप्रमाणे कार्य करतील.

१. विभागातील इतर जिल्ह्यातुन मदतीची जास्तीची कुमक पाठवतील.
२. मुख्य सचिव, मदत आयुक्त व तात्काळ कृती केंद्र यांच्या सतत संपर्कात राहतील.
३. स्थळ कृती केंद्र व मदत शिबीर

6.1.10 नियोजन तत्वे

छोट्या स्वरुपाची आपत्ती नियंत्रण कक्षात विस्तृत स्वरूपाची रचना न करता तहसिल कार्यालयातून हाताळता येईल.

जास्त खेड्यांवर परिणाम करणारी व जास्त घरांचे नुकसान करणारी व विस्तृत भुभागावर जास्त ठिकाणी पसरलेली आपत्ती -

१. व्यवस्थापनात अडथळे निर्माण करते.
२. मदत कार्यांचे विकेंद्रीकरण, जिल्हा नियंत्रण कक्षाची कार्यक्षमता वाढवील व त्यासाठी नियंत्रण कक्षाची संरचना अपघातस्थळी जरुरीची आहे.
३. स्थळ कृती केंद्र व मदत केंद्राची उभारणी मदत कार्याची कार्यक्षमता वाढवील.

6.2.1 स्थळ कृती केंद्र

आपत्तीचे स्वरुप व प्रकारावरुन कदाचित जास्त मदत कैंदे, पशु शिबीरे उभारणीची गरज पडु शकेल तेव्हा अशा परीस्थितीत तालुका आपत्ती व्यवस्थापक, तालुका नियंत्रण कक्षावर पडणारा भर कमी करण्यासाठी स्थळ कृती केंद्राची उभारणी करु शकतील. जेव्हा मदत कार्य व पुनर्वसन कार्य संपेल किंवा, जेव्हा मदत शिबीरे व पशु शिबीरांची गरज संपेल तेव्हा स्थळ कृती केंद्र बंद करता येतील. स्थळ कृती केंद्राचे कार्यक्रम हे टेबल क्र. ३ मध्ये दिलेले आहेत. यामध्ये असा संभव आहे की, या प्रकारच्या समन्वय रचनेत अनेक कृती कार्यक्रम हे जिल्हा नियंत्रण कक्षातील कृती कार्यक्रमाप्रमाणो असतील म्हणून कोणत्याही कार्यक्रमाची पुनर्नियुक्ती होणार नाही याची काळजी घेणे आवश्यक आहे. स्थळ कृती केंद्राचा मुख्य उद्देश म्हणजे स्थळ शिबीरे व जिल्हा नियंत्रण कक्ष याच्यात सुसंवाद (दळणवळण) निर्माण करणे होय. टेबल क्र . २ मध्ये दिलेली रचना ही कार्यक्रम करायला पुरेशा पडेल.

6.2.2 मदत शिबीरे

आपत्तीचे ठिकाण निश्चित असेल तर जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक जितक्या खेड्यात आपत्ती घडली आहे तितक्या खेड्यांसाठी मदत शिबीरे उभारु शकतील. शिबीरांचा आकार विशेषतः शहरी भागात आपद्ग्रस्तांच्या संख्येवर अवलंबून असेल. आपद्ग्रस्तांना मदत देणेकामी असलेली प्रशासकीय संरचना टेबल क्र. ३ मध्ये दिलेली आहे. प्रत्येक मदत शिबीराची जबाबदारी तहसिलदार दर्जाच्या अधिकाऱ्याची असेल. काही आपत्तीवेळी फक्त आपद्ग्रस्तांसाठीच मदत शिबीरे उभारण्याची गरज पडु शकते. अशा प्रकारची काही मदत शिबीरे व खाद्य शिबीरे अशासकीय संस्थांनाही, जर त्यांच्याकडे मनुष्य बळ व क्षमता असेल तर जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक देऊ शकतील. परंतु ही शिबीरे स्थळ कृती केंद्रातुन किंवा जिल्हा नियंत्रण कक्षातुन उभारणेचा समन्वय यंत्रणेत यायला हवा.

- टेबल क्र . - १ -

- स्थळ कृती केंद्र -

(स्थळ कृती समन्वय राखण्यासाठी ते आपत्ती स्थळापासुन योग्य अंतरावर हवे.)

कार्यक्रम

अ) खालील बाबींसाठी प्रतिसाद कृती

१. सुटका व स्थलांतर
२. संकटातून वाचवण्यासाठी कृती
३. मृतांची विल्हेवाट
४. तात्पुरते शिबीर
५. जास्तीत जास्त दोन आठवड्यांसाठी खाद्यगृहे
६. पाणी व शिजलेल्या अन्नांचा तात्काळ पुरवठा

ब) खालील घटकाबरोबर दळणवळण

१. तात्काळ कृती केंद्र
२. जिल्हा नियंत्रण कक्ष
३. त्या क्षेत्रातील जिल्हा प्रशासकीय यंत्रणा
४. तात्पुरती शिबीरे, मदत शिबीरे, व पशु शिबीरे यांच्याकरीता शिबीर अधिकारी अशासकीय संस्था व अशासकीय संस्था समन्वय समिती

क) जिल्हा नियंत्रण कक्ष

१. शोध व सुटकेच्या गरजा
२. सुविधांची आवश्यकता
३. रोख नुकसान भरपाई

सर्व प्रकारच्या मागण्या व माहिती

ड) संघटन

१. साथीच्या रोगाविरुध्द कृती व प्रतिबंधक औषधे अन्न, पाणी पुरवठा, स्वच्छता व कामांची तपासणी

- टेबल क्र. -२-

मदत शिबीरे घटक

(मदत कार्यासाठी आपत्ती स्थळापासुन योग्य जागेवर)

कृती कक्ष :-

कार्ये

अ) खालील बाबींसाठी प्रतिसाद कृती

संकटातुन वाचण्यासाठी कृती

जास्तीत जास्त दोन आठवड्यांसाठी खाद्यगृहे

ब) खालील घटकाबरोबर समन्वय

१. स्थळ कृती केंद्र - जिल्हा नियंत्रण कक्ष
२. त्या क्षेत्रातील जिल्हा प्रशासकीय कर्मचारी
३. अशासकीय संघटना, खाजगी दाते.

क) खालील बाबींची व्यवस्था करणे.

१. स्थळ कृती केंद्र व जिल्हा नियंत्रण कक्षास सर्व प्रकारच्या माहिती व मागणी देणे.

सर्व कर्मचाऱ्यांच्या कामाच्या पाळ्या निश्चीत करुन त्यावर पर्यवेक्षण करणे.

ड) सर्वसाधारण

१. मदत कार्यासाठी असणाऱ्या सर्व कर्मचाऱ्यांबाबत सर्व माहिती ठेवणे.

स्थळ कृती केंद्रावर जास्तीच्या कुमकीसाठी जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक यांची मंजुरी घेणे.

सेवा कक्ष

अ) सुविधांची गरज ओळखणे

ब) खालील बाबींसाठी संघटन करणे

आपत्ती आल्यापासून दोन आठवड्याच्या आत कोरडे धान्य व कुटुंबासाठी स्वयंपाकाचे सामान इत्यादींची व्यवस्था करणे.

पाणी, कपडे व अन्न यांचा आपत्तीग्रस्त कुटुंबाना पुरवठा करणे.

क) कल्याणकारी सेवा पुरवणे.

१. कुटूंबाची पुनर्स्थापना (हरवलेली मुले, नातेवाईक, मित्र यांना एकत्र आणणे)
२. हरवलेली जनावरे यांना शोधण्यात मदत.
३. विद्यार्थ्यांना त्यांचे शिक्षण चालु ठेवण्यास मदत,
४. एकटेच राहीलेल्या व्यक्तींना मदत,
५. गर्भवती स्त्री, लहान मुल, अपंग यांना विशिष्ट प्रकारची मदत.
६. सल्ला सुविधा देणे
७. मानसिक सक्षमतेसाठी सेवा.

पायाभुत सुविधा कक्ष

अ) दगडांचा व मातीचा ढीग उचलुन साफसफाई करणे

ब) सहभागी लोकांच्या हालचालीस मदत करणे व खालील बाबतीत समन्वय प्रस्थापीत करणे.

१ आपदग्रस्ताना निवास व स्वच्छतेच्या सोयी.

२ साठा करण्यासाठी तात्पुरती साधने (गोदामे) उभारणे.

३ स्वयंपाकगृह,

४ वैद्यकीय सेवा,

५ शैक्षणिक व करमणुक सुविधा

६ टपाल सुविधा

नादुरुस्त झालेल्या पायाभुत सुविधांची दुरुस्ती

आरोग्य कक्ष

अ) खालील बाबींचे संघटन करणे.

१. प्रेतांची विल्हेवाट,

२. मृत जनावरांची विल्हेवाट,

३. टाकाऊ पदार्थ व सांडपाण्याची विल्हेवाट

४. जखमी व आजारी व्यक्तींवर उपचार,

५. प्रतिबंधक औषधे व साथरोग प्रतिबंधक कृ ती

तर्कशास्त्रीय कक्ष

१. खरे मदत तिकीटे आपद्ग्रस्त कुटूंबाना देणे.

२. मदत कार्य साहित्याचा पुरवठा व वितरण यांचे संघटन

३. मदत कार्यासाठीचे साहित्य मिळविणे, साठा करणे.

४. अशासकीय संघटना व खाजगी दाते यांनी परस्पर पाठविलेल्या माहितीचा समन्वय राखणे.

५. वाहने व साधने यांच्या व्यवस्थित देखभाली विषयी खात्री करणे.

६. इंधन व इतर मदत साहित्याचा व्यवस्थित उपयोग होत आहे याची खात्री करुन घेणे.

७ स्वयंसेवकांच्या हालचाली व त्यांचे कार्य तसेच लोकांचा मदत कार्यातील सहभाग याबाबत समन्वय साधणे. स्वयंसेवक व कर्मचारी यांच्यासाठी सुविधांचे संघटन करणे.

दळणवळण व माहिती व्यवस्थापन कक्ष

1. स्थळ कृती कैंद्रावर खालील माहिती गोळा करुन पाठविणे.
2. माहितीची जमवाजमव व अभिलेख ठेवणे.
3. हरवलेल्या व्यक्तींचा ठिकाणा शोधण्यात मदत.
4. माहिती केंद्र
5. विशिष्ट वेळी मागणी केल्यावर तसेच इतर वेळी स्थळ कृती केंद्रास माहिती देण्याची व्यवस्था करणे.
6. आलेल्या व दिलेल्या संदेशांची नोंदवही ठेवणे.
7. मदत शिबीराच्या शिबीर अधिकाऱ्यातर्फे बाहेर निरोप पाठविणे.

अ) खालील बाबी सुव्यवस्थित ठेवणे.

१. रोख मिळालेल्या सर्व रकमांचे बाबत नोंदवही ठेवणे.

२. रोख वाटप के लेल्या सर्व रकमांचे बाबत नोंदवही ठेवणे.

३. मदत कार्यासाठी दिलेल्या साहित्याची नोंदवही ठेवणे.

४. सर्व मदत कार्यात गुंतलेल्या व्यक्तींना पगार देणे.

५. प्रशासकीय बाबींवर व आपत्ती व्यवस्थापनावर झालेला खर्च इ. चे अभिलेख ठेवणे.

६. सर्व दानशुर व्यक्तींनी के लेली मदत, दिलेली नुकसान भरपाई इ. चे अभिलेख ठेवणे.

ब) सर्वसाधारण

१. सर्व रोख रकमांचा भरणा जिल्हा नियंत्रण कक्षात करुन त्याबाबत पावती घ्यायला हवी.

२. सर्व दान केलेल्या साहित्याची नोंद साठा रजिस्टरमध्ये घेऊन जिल्हा नियंत्रण कक्षातील अधिकाऱ्यास तपासणीसाठी उपलब्ध करुन द्यावे.

3. इंधनासाठी दिलेल्या रोख रकमांच्या व उधारीच्या पावत्यांचे अभिलेख ठेवणे.

6.2.3 जिल्हा नियंत्रण कक्षात असलेल्या सुविधा

नियोजनाची तत्वे

जिल्हाधिकारी याच्या कार्यालया शेजारी १० ते १५ व्यक्ती बसु शकतील एवढी बैठकीसाठी खोली असावी. दळणवळणाची खोली ही जिल्हाधिकारीच्या कार्यालयाशेजारी असावी.

6.2.4 आराखडा

१. जिल्हा नियंत्रण कक्षात
२. जास्तीत जास्त काम करायला पुरेशी जागा असेल.
३. आपत्ती वेळी विविध कक्ष रचनेसाठी पुरेशी जागा असेल.
४. स्थानिक रचनेचा समावेश असलेली कृती योजना.
५. संभाव्य धोक्याची ठिकाणे दर्शविणारा नकाशा.
६. आपत्ती कालावधीत महत्त्वाची भुमिका बजाऊ शकणाऱ्या लोकांची त्यांच्या दुरध्वनी क्रमांकासह यादी.
7. कर्मचाऱ्यांसाठी प्रथमोपचार व प्राथमिक वैद्यकीय सुविधा तसेच पुरेशा सुविधा असलेले विश्रामगृह. (आपत्ती कालावधीत कर्मचारी बराच काळ कामावर असल्यानंतर याची गरज पडेल.)

6.2.5 दळणवळण (मुख्य बातमी कक्ष)

(सध्याची पोलीस वायरलेस यंत्रणा जिल्हा नियंत्रण कक्षाच्या सतत संपर्कात राहील.)

१. याशिवाय दळणवळण कक्षात खालील सुविधा उपलब्ध असतील.
२. दुरध्वनी व फॅक्स
३. जिल्हाधिकारी कार्यालयांतर्गत दुरध्वनी यंत्रणा
४. तात्काळ कृती केंद्र - मंत्रालय व विभागीय आयुक्त कार्यालय जोडलेले आहेत.
५. जिल्हांतर्गत बिनतारी संदेश यंत्रणा
६. यांत्रिक टंकलेखन यंत्र
७. मोडेम व प्रिंटर असलेले संगणक
८. मोबाईल (आवश्यक व उपलब्ध ठिकाणी)
९. फोटो काढणारी मशीन.

आपत्ती काळात दळणवळणातील तातडीची दुरध्वनी यंत्रणा खालील घटकांशी जोडावी.

१. तात्काळ कृती केंद्र	२. विभागीय आयुक्त
३. जिल्हा पोलीस अधिक्षक	४. जिल्हा शल्यचिकीत्सक
५. स्थळ कृती केंद्र	

प्रत्येक दळणवळण साधनासाठी वेगवेगळ्या टेबलाची व्यवस्था घेतलेली आहे ती या प्रमाणे.

१. व्ही सॅट	२. दुरध्वनी	३. फॅक्स
४. संगणक	५. मुद्रणयंत्र	६. वायरलेस

अंतर्गत दुरध्वनी, एस. टी. डी. दुरध्वनी व इ.पी.बी. एक्स. दुरध्वनी व हॉट लाईन दुरध्वनी या सर्वांचे क्रमांक वेगवेगळे असतात व शक्य झाल्यास त्यांच्या रींगाचा आवाजही वेगवेगळा असेल, त्यामुळे त्यांना ओळखण्यास मदत होईल. संगणक व फॅक्स मशीन यासाठी तात्काळ प्रकाश व्यवस्थ व आग विझविण्याचे यंत्र व विद्युत निर्मिती यंत्र यांची व्यवस्था दळणवळण कक्षात केली जाईल.

6.2.6 कक्षासाठीच्या गरजा

१. एस.टी.डी. सुविधा असलेला स्वतंत्र दुरध्वनी.
२. जिल्हा कार्यालयांतर्गत दुरध्वनी सुविधा, कक्षांतर्गत दुरध्वनी सुविधा तसेच जिल्हास्तरावरील इतर विभासासाठी संपर्क करावयाची व्यवस्था.
३. सर्व प्रभारी अधिकारी व त्यांचे विभाग यांच्या दरम्यान तातडीची दुरध्वनी व्यवस्था.
४. कार्यालयातील टंकलेखन वगैरेसाठीची जागा वेगळी ठेवण्यात येईल.

(एस. टी. डी. सुविधा असलेले हे दुरध्वनी तालुका नियंत्रण कक्षात ठेवण्यात येतील व नेहमीच्या काळात त्यास कुलूप लावण्यात येईल.)

6.2.7 वाहतुक

नेहमीच्या काळात वायरलेस संच असलेली एक जीप जिल्हा नियंत्रण कक्षासाठी उपलब्ध असेल. तात्काळ सेवेसाठी जशी गरज पडेल तशी वाहने अधिग्रहीत केली जातील.

6.2.8 जिल्हा नियंत्रण कक्षासाठी आवश्यक कर्मचारी.

जिल्हा नियंत्रण कक्षासाठी तीन प्रकारचे कर्मचारी सुचविले आहेत.

अ) दळणवळण कक्षासाठी नियमित कर्मचारी.
ब) बोलावलेले कर्मचारी
क) आपत्कालीन कामासाठीचे कर्मचारी

6.2.9 नियमीत कर्मचारी

जिल्हा नियंत्रण कक्षासाठी नियमीत कर्मचाऱ्यांची नेमणुक केली जाईल व दळणवळण कक्षाचे व्यवस्थापन करण्याची २४ तास जबाबदारी त्यांच्यावर राहील.

१. नियमीत कर्मचाऱ्यांमध्ये खालील व्यक्तींचा समावेश होईल.
२. उपजिल्हाधिकारी
३. एक अवल कारकून
४. एक लिपीक
५. एक शिपाई

6.2.10 बोलावलेले कर्मचारी

हे कर्मचारी आपत्ती वेळी तात्काळ कामासाठी हजर राहतील. उपजिल्हाधिकारी दर्जाचे अधिकारी त्यांना बोलावतील व हे अधिकारी बोलावतील तेव्हा ते कर्मचारी हजर राहतील. काही ठरावीक विभागातुन हे कर्मचारी पाळी प्रमाणे प्रतीनियुक्त केले जातील. पाळीचा कालावधी कमीतकमी एक महिन्याचा असेल, जेणेकरुन कार्यक्रमात खंड पडणार नाही. आपत्कालीन कामासाठी कर्मचारी आपत्ती काळात जास्तीची जबाबदारी उचलणाऱ्या कर्मचारी वर्गाची गरज पडेल. हा जास्तीचा कर्मचारी वर्ग राखीव असुन विविध विभागाकडुन घेतलेला असेल. विविध विभागांचे व संस्थाचे नामनिर्देशीत केलेले प्रभारी हे आपत्तीवेळी जिल्हा नियंत्रण कक्षात हजर असतील. जिल्हाधिकारी यांना जिल्हा नियंत्रण कक्षाच कार्यपध्दती बाबत माहिती असेल. सर्व विभागातील व संस्थातील प्रभारी अधिकाऱ्यांना यशदा पुणे येथे या विषयी प्रशिक्षणातुन माहिती देण्यात येईल.

विभागातील एकापेक्षा जास्त जिल्ह्यात आपत्ती झाल्यास विभागीय आयुक्तांची भुमिका महत्वाची ठरते. विभागीय आयुक्तांना विभागातील जिल्हाधिकारी तयार करत असलेल्या आकस्मिक संकट विषयक योजनेचे पर्यवेक्षण तसेच मदत व पुनर्वसन कार्याचे पर्यवेक्षण करण्याची जबाबदारी राहील. विभागीय आयुक्त कार्यालय ठिकाणी सर्व विभागांचे व संस्थांचे मुख्यालय असतात. अशावेळी विभागीय आयुक्तांना त्यांची मदत घेणे खुपच सोयीचे जाईल व त्या योगे मदतीचा ओघ आपत्तीस्थळी वाढण्यास उपयोग होईल. जेव्हा आपत्ती एकापेक्षा जास्त जिल्ह्यात (विभागांतर्गत किंवा विभागाबाहेर) आल्यास विभागीय आयुक्तांची जबाबदारी खालीलप्रमाणे असेल.

१. जिल्हांतर्गत नियंत्रण कक्षातुन एकाच प्रकारचे आदेश देणे.
२. गरजेनुसार सुविधांचे वाटप जिल्ह्यामध्ये होईल याची खात्री करणे.
३. विभाग प्रमुखांचा मदत कार्यासाठी उपयोग करुन घेणे.
४. जिल्हा नियंत्रण कक्षातुन खालील घटकांबाबत दिशादर्शक व समन्वयाचे काम करणे.

- ➢ महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ,
- ➢ राज्य राखीव पोलीस दल, केंद्रीय राखीव पोलीस दल,
- ➢ राज्य आपत्ती प्रतिसादर दल
- ➢ अग्नीशमन, दुरसंचार विभाग.

५. तात्काळ कृती केंद्राशी संपर्क ठेवणे.
६. धोरणात्मक बाबींचे आवश्यक वाटेल तेव्हा मार्गदर्शन करणे.
७. केंद्र व राज्य सरकारच्या प्रयोगशाळा व नामांकीत संशोधन संस्थच्या सेवांचा विशिष्ट बाबीसाठी उपयोग करुन घेणे.
अशा परिस्थितीत विभागीय आयुक्त हे -
१. आपद्‌ग्रस्त भागात अतिरिक्त मदत आयुक्तांचे काम पाहतील.
२. त्यांचे अधिकार तात्काळ कृ ती कें द्रातील आपत्ती व्यवस्थापकांप्रमाणेच असतील.
३. ते राज्य सरकारकडुन या कामासाठी निधी मिळतील.
४. त्यांना उपायुक्त महसूल मदत करतील.
५. तसेच त्यांना इतर सर्व उपायुक्त, सहाय्यक आयुक्त व विभाग पातळीवरील मुख्य हे सर्व मदत करतील.
(जिल्हा नियंत्रण कक्ष आपापल्या जिल्ह्यात आपले काम चालु ठेवतील व जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापक कृती योजनेप्रमाणे काम करतील.)

7 विविध विभागांना उपलब्ध असलेला खाजगी क्षेत्राचा सहभाग व मदत

आपद्‌कालीन परिस्थितीत विविध विभागांना उपलब्ध असलेला खाजगी क्षेत्राचा सहभाग व मदत यांची माहिती.

अ. नं	विभागाचे नांव
१.	पोलीस
२.	सार्वजनिक बांधकाम विभाग
३.	कृषी विभाग
४.	परिवहन विभाग
५.	आरोग्य विभाग
६.	पशुसंवर्धन विभाग
७.	जिल्हा माहिती अधिकारी

7.1 भुकंप

अग्रगण्य संस्था

महसुल, पोलीस, अग्नीशमन दल व आरोग्य विभाग आपत्ती काळात मोठ्या प्रमाणात झालेल्या नुकसानीमुळे दुरसंचार, विज पुरवठा, पाणी पुरवठा व जलनिस्सारण मंडळ आणि सार्वजनिक बांधकाम विभाग महत्त्वाची कामगिरी बजावतील. भुकंपामुळे पुर व साथीचे रोग येतात म्हणुन उपाययोजनांसाठी आरोग्य व पाटबंधारे विभागावर जास्त भर दिला जातो.

नुकसानीचे स्वरुप

ग्रामीण भाग - राहण्याच्या व भौतिक रचना (पाटबंधाऱ्यासह) शहरी भाग - राहण्याच्या व भौतिक रचना, पाणी पुरवठा आणि मलनिस्सारण, दुरसंचार सेवा इ.

संभाव्य परिणाम

वैयक्तिक परिणाम - जखमी व्यक्ती, जखमी व्यक्तींच्या औषधेपचारासाठी लागणाऱ्या साहित्याची मागणी, कौटुंबिक फाटाफुट.

खास मागण्या व गरजा -

१. आवश्यक हाडांची मोडतोड, अस्थिशस्त्रक्री यावर उपचार
२. मातीच्या ढिगाऱ्याखाली असलेल्या व्यक्ती श्वानपथकाच्या सहाय्याने शोधणे.
३. अग्नीशामक दल व सैन्य दलाची आवश्यकता

४. माहिती कक्षाकरीता घरातील व्यक्ती वेगळी करताना महत्त्वाची कामगिरी
५. मुख्य मिळकतदाराच्या मृत्युमुळे झालेल्या कौटुंबिक मोडतोडीमुळे कुटुंबाचे दिर्घ मुदत तत्त्वावर आर्थिक पुनर्वसन करता येते.
६. मदत कार्यात दिरंगाई टाळण्यासाठी जिवीत हानी, मालमत्ता, पशुहानी याकरीता नुकसान भरपाई कार्यपध्दतीची आवश्यकता.
७. घरांचे अंशीक नुकसान असल्यास तांत्रिक परिक्षणाची आवश्यकता
८. काही अंशीक नुकसान झालेल्या घरांना मोडुन टाकण्याची आवश्यकता.
९. शक्यतो नवीन घरे त्याच जागेवर बांधुन दिली जातील जेणेकरून दिरंगाई होणार नाही व महाग पडणार नाही तसेच शक्य नसल्यास दुसऱ्या ठिकाणी पुनर्वसन करण्यात येईल.
१०. संकटातुन वाचलेल्या मालाला तांत्रीक व्यक्तीच्या सहमतीची आवश्यकता.
११. संकटातून वाचलेला माल शक्यतो त्याच कुटुंबातील व्यक्तींना देणे.

सेवेत खंड पडल्यामुळे होणारे नुकसान

१. इमारती, धरणे, पुल.
२. विद्युत केंद्र,
३. नाले, जमीनीखालील केबल,
४. रस्ते व रेल्वे मार्ग,
५. पाण्याची पाईपलाईन व पाण्याच्या टाक्या.

खास मागण्या व गरजा -

१. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने विज पुरवठा तात्काळ बंद करणे.
२. जमीनीखालील केबलच्या निरिक्षणाची आवश्यकता.
३. धरणाला गेलेले तडे दुरुस्तीसाठी पाटबंधारे विभागाची आवश्यकता
४. सैन्यदलाची मदत घेऊन तात्पुरते पुल निर्माण करण्याची आवश्यकता
५. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडुन तात्काळ रस्ते दुरुस्त करण्याची गरज
६. पाणी पुरवठ्यासाठी महाराष्ट्र पाणीपुरवठा व मलनिस्सारण मंडळाकडुन दुरुस्ती, नवीन पाईप लाईन करणे, पुनर्स्थापना करणे शक्य नसल्यास पाण्याच्या टँकरची सोय करणे.
७. जवळच्या पाण्याच्या स्त्रोतांचा शोध, पिण्यासाठी पाण्याची शुध्दता तपासणे.
८. मलनिःस्सारण पाईप लाईनच्या मोडतोडीमुळे तात्पुरत्या शौचालयाची उभारणी.
९. घरांच्या मोडतोडीमुळे दुरसंचार साठी सार्वजनिक दुरध्वनी कें द्राची उभारणी
१०. रुग्णालये, शाळेच्या इमारती व इतर सार्वजनिक सुविधा विस्कळीत झाल्यामुळे तात्पुरती पुनर्स्थापना करण्यास प्राधान्य देणे.
११. नदीच्या प्रवाहात बदल झाल्यामुळे तात्काळ स्थलांतराची आवश्यकता.

खास मागण्या व गरजा -

- तात्काळ मदतीसाठी व परिस्थिती लवकर पुर्ववत होण्यासाठी

१. उत्पादन कक्ष व रोजगार संकुलाची पुनःस्थापना.
२. व्यक्तीशः व गटांना मार्गदर्शनाची सोय.
३. जिल्हा प्रशासनाकडुन अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्थांना सामाजिक रचनेच्या पुनःस्थापनेसाठी नियुक्त करण्याची गरज
४. विसर पडण्यासाठी लोकांना कामात गुंतवण्याची आवश्यकता.

दुय्यम परिणाम -

१. आग
२. पाऊस
३. जमीन खचणे

खास मागण्या व गरजा -

१. भुकंपामुळे लागणाऱ्या आगीमुळे विद्युत पुरवठ्याला धोका.
२. अशा परिस्थितीत जास्त नुकसान थांबविण्यासाठी अग्नीशमन दलाची तात्काळ सेवेची गरज
३. भुकंपानंतरचा पाऊस मदत कार्यात अडथळा आणता समाजाकडुन अशा परिस्थितीत सहकार्याची गरज.

४. अशा पावसापासुन अन्न, इंधन (लाकूड किंवा कोळसा) व गुरांचा चारा यांचे संरक्षणासाठी प्लॅस्टीक साहित्य व पाण्यापासून सुरक्षित भांड्याच आवश्यकता आहे.
५. घसरणीमुळे झालेले रस्त्याचे नुकसान दुरुस्त करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभाग सदैव तत्पर असणे आवश्यक आहे
६. टेकड्यांच्या उतारावर घसरण झाल्यास तेथील रहिवाशांना सुरक्षित स्थळी हालविण्याची गरज.

7.2 पुर

नियोजनाची गृहीतके

पुर येण्यापूर्वी सुचना मिळते पण अचानक येणाऱ्या पुरापूर्वी सुचना मिळत नाही. भारतातील पुरग्रस्त क्षेत्रे निळ्या किंवा लाल रेषेने दर्शवितात. जेथे अंदाजे पाच वर्षातुन एकदा पुर येतो असे क्षेत्र निळ्या रंगाने दर्शवितात व जेथे शंभर वर्षातुन एकदा पुर येतो असे क्षेत्र लाल रंगाने दर्शवितात. पुर नियंत्रणासाठी लागणाऱ्या साधन सामग्रीची अत्यंत जोरदारपणे जमवाजमव करावी लागते.

अग्रगण्य संस्था

१. महसुल, पोलीस, पाटबंधारे, व आरोग्य सेवा,
२. सर्व मालमत्तेला हानी पोहोचल्यामुळे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, दुरसंचार, व सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे कार्य महत्त्वाचे ठरते.
३. कृषि व जिल्हा परिषदेचे पिक नुकसानी संदर्भात महत्त्वाचे कार्य.
४. पशुहानी विषयी पशुसंवर्धन विभाग व जि. प.
५. आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हा प्रशासनास तात्काळ कृती केंद्राची मदत व सहकार्य.
६. पुरामुळे पसरणारे साथीचे रोग आटोक्यात ठेवण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे पर्यवेक्षण आवश्यक.

संभाव्य परिणाम

वैयक्तिक परिणाम -

१. जिवित हानी.
२. पाण्याद्वारे होणारी रोगांची लागण.
३. दवाखान्याची गरज असणाऱ्या जखमा.

खास मागण्या व गरजा -

१. अस्थी शस्त्रक्रीया, हाड मोडणे, भाजणे इ. साठी वैद्यकीय मदतीची गरज.
२. पाण्याद्वारे होणाऱ्या रोगांच्या प्रादुर्भवाकरीता वैद्यकीय लस असण्याची गरज.
३. अशा रोगांसाठी लसीकरणाची आवश्यकता.
४. पुरात झाडावर अथवा इमारतीवर असणाऱ्या माणसांना वाचविण्यासाठी होडी, नाव, हेलिकॉप्टरचा उपयोग.
५. एखाद्या ठिकाणी स्थलांतराअभावी जास्त लोक पुरात अडकले असतील तर दळणवळणाची साधने पुरविणे आवश्यक.
६. अशा कामात अग्नीशमन दलातील व सैन्य दलातील जवानांची मदतीसाठी आवश्यकता.
७. सैन्यदलाची मदत घेऊन तात्पुरते पुल निर्माण करण्याची आवश्यकता
८. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून तात्काळ रस्ते दुरुस्त करण्याची गरज
९. पाणी पुरवठ्यासाठी महाराष्ट्र पाणीपुरवठा व मलनिस्सारण मंडळाकडून दुरुस्ती, नवीन पाईप लाईन करणे, पुनर्स्थापना करणे शक्य नसल्यास पाण्याच्या टँकरची सोय करणे.
१०. जवळच्या पाण्याच्या स्त्रोतांचा शोध, पिण्यासाठी पाण्याची शुध्दता तपासणे.
११. जलनिःस्सारण पाईप लाईनच्या मोडतोडीमुळे तात्पुरत्या शौचालयाची उभारणी
१२. घरांच्या मोडतोडीमुळे दुरसंचार साठी सार्वजनिक दुरध्वनी केंद्राची उभारणी
१३. रुग्णालये, शाळेच्या इमारती व इतर सार्वजनिक सुविधा विस्कळीत झाल्यामुळे तात्पुरती पुनर्स्थापना करण्यास प्राधान्य देणे.
१४. प्राधान्य क्रमानुसार सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत सार्वजनिक सुविधांची दुरुस्ती
१५. नदीच्या प्रवाहात बदल झाल्यामुळे तात्काळ स्थलांतराची आवश्यकता.

खास मागण्या व गरजा -

- तात्काळ मदतीसाठी व परिस्थिती लवकर पुर्ववत होण्यासाठी

१. उत्पादन कक्ष व रोजगार संकुलाची पुनःस्थापना.

२. व्यक्तीशः व गटांना मार्गदर्शनाची सोय.
३. जिल्हा प्रशासनाकडुन अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्थांना सामाजिक रचनेच्या पुनःस्थापनेसाठी नियुक्त करण्याची गरज
४. विसर पडण्यासाठी लोकांना कामात गुंतवण्याची आवश्यकता.

दुय्यम परिणाम -

१. आग
२. पाऊस
३. जमीन खचणे

खास मागण्या व गरजा :-

१. भुकंपामुळे लागणाऱ्या आगीमुळे विद्युत पुरवठ्याला धोका
२. अशा परिस्थितीत जास्त नुकसान थांबविण्यासाठी अग्नीशमा दलाची तात्काळ सेवेची गरज.
३. भुकंपानंतरचा पाऊ स मदत कार्यात अडथळा आणता समाजाकडुन अशा परिस्थितीत सहकार्याची गरज.
४. अशा पाऊ सापासुन अन्न, इंधन (लाकूड किंवा कोळसा) व गुरांचा चारा यांचे संरक्षणासाठी प्लॅस्टीक साहीत्य व पाण्यापासून सुरक्षित भांड्याची (Water Proof) आवश्यकता आहे.
५. घसरणीमुळे झालेले रस्त्यांचे नुकसान दुरुस्त करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभाग सदैव तत्पर असणे आवश्यक आहे
६. टेकड्यांच्या उतारावर घसरण झाल्यास तेथील रहिवाशांना सुरक्षित स्थळी हालविण्याची गरज.

खास मागण्या व गरजा -

१. हरवलेल्या व्यक्तीसाठी माहिती कक्षाची उभारणी.
२. हानी पोहोचलेल्या गोष्टींचा अंदाज करण्यासाठी हानी मापनाच्या पध्दतीची गरज
३. थोडीशी मोडतोड झालेल्या घरांची तांत्रीक चौकशी आवश्यक.
४. अशी काही घरे नष्ट करण्याची आवश्यकता
५. घरांची पुर्नबांधणी
६. संकटातून वाचलेल्या मालाला तांत्रीक व्यक्तीच्या सहमतीची आवश्यकता

पायाभुत सुविधांचे नुकसान व खंडीत सेवा -

१. इमारती
२. गोदामे
३. धरणे व पुल
४. रस्ते व रेल्वे मार्ग
५. विद्युत गृह
६. पाण्याच्या मार्गीका

७. गटारी
८. जमिनीखालील केबल
९. बंदर व लहान धक्के
१० दळणवळणाच्या तारा

खास गरजा -

१. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने विद्युत पुरवठा त्वरीत बंद करणे.
२. जमिनीखालील केबलच्या निरिक्षणाची आवश्यकता.
३. विद्युत खांबाच्या पुर्नस्थापनेची आवश्यकता
४. धरणाला गेलेले तडे दुरुस्तीसाठी पाटबंधारे विभागाची आवश्यकता
५. मदत कार्यात पुलांच्या मोडतोडीमुळे सैन्य विभागाकडून तात्पुरत्या पुलाची उभारणी
६. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून तात्काळ रस्ते दुरुस्तीची गरज
७. प्राधान्य क्र मानुसार रस्त्यावर पडलेली झाडे व विजेचे खांब दुर करणे आवश्यक

८. पाणी पुरवठ्यासाठी महाराष्ट्र पाणी पुरवठा व जल निःस्सारण महामंडळाकडून दुरुस्तीसाठी नवीन पाईप लाईन, पीव्हीसी पाण्याच्या टाक्यांची पुनर्स्थापना
९. पुनर्स्थापना शक्य नसल्यास पाण्याच्या टँकरची सोय
१०. जवळच्या पाण्याच्या स्त्रोतांचा शोध घेऊन पाण्याच्या चाचण्या घेणे आवश्यक
११. मलनिस्सारणाच्या पाईपलाईन निकामी झाल्यामुळे पर्यायी तात्पुरत्या शौचालयांची आवश्यकता
१२. रुग्णालये, शाळेच्या इमारती व इतर सार्वजनिक सुविधा विस्कळीत झाल्यामुळे तात्पुरती पुर्नस्थापना करण्यास प्राधान्य देणे.
१३. प्राधान्य क्रमानुसार सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून सार्वजनिक सुविधांची दुरुस्ती
१४. खराब धान्य नष्ट करण्यास साहित्याची आवश्यकता.
१५. शिजवलेले धान्य व कोरडा शिधा पुरविण्याची सोय करणे आवश्यक.

खास गरजा -

१. राहत्या ठिकाणी व इमारतीमध्ये वाळु पसरणे हा यक्ष प्रश्न असतो, त्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर स्थानिक सहभाग आवश्यक
२. वरील कामात जनतेचा सहभाग वाढविण्यांत अशासकीय संघटना मोठ्या प्रमाणात कार्य करु शकतात.
३. कृषी विभागामार्फ त माती परीक्षण व कृषी जमीन दुरुस्तीसाठी योग्य उपाययोजनांची गरज.

खास गरजा -

तात्काळ मदतीसह परिस्थिती लवकर पुर्ववत होण्यासाठी -

१. उत्पादन कक्ष व रोजगार संकुलाची पुर्नस्थापना
२. व्यक्तीशः व गटांना मार्गदर्शनाची सोय
३. जिल्हा प्रशासनाकडून अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्थांना सामाजिक रचनेच्या पुर्नस्थापनेसाठी नियुक्तीची गरज
४. विसर पडण्यासाठी लोकांना कामात गुंतवण्याची गरज

दुय्यम परिणाम -

१. साथीचे रोग
२. घसरण

खास गरजा -

१. संभाव्य साथीच्या रोगाबद्दल मदत तुकड्यांना माहिती असणे गरजेचे व त्यानुसार काम करण्याची आवश्यकता.
२. साथीचे रोग टाळण्यासाठी पाण्याची शुध्दता पडताळून पहाणे आवश्यक.
३. पावसापासुन संरक्षण होण्यासाठी व चारा, अन्न, इंधन झाकण्यासाठी प्लास्टीक वस्तुंची गरज.
४. घसरणीमुळे खराब झालेले रस्ते दुरुस्त करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभाग सदैव तत्पर असणे आवश्यक.
५. टेकड्यांच्या उतारावर घसरण झाल्यास तेथील रहिवाशांना सुरक्षित स्थळी हलविण्याची गरज

7.3 साथीचे रोग

नियोजनाची गृहीतके

पाण्याची तपासणी व रोग वाहक आटोक्यात आणल्यास साथीचे रोग पसरण्यास मोठा आळा बसेल. विकृतीशास्त्राच्या चाचणी प्रयोग शाळेच्या तत्पर प्रतिसादामुळे साथीचा रोग लवकर ओळखण्यास मदत होते.

अग्रगण्य संस्था

१. महसुल व आरोग्य विभाग
२. पुरामुळे होणाऱ्या साथीच्या रोगांवर नियंत्रणासाठी महाराष्ट्र पाणी पुरवठा व जल निस्सारण महामंडळ तसेच पाटबंधारे विभागाचा सहभाग.
३. सहकार्य करणाऱ्या संस्था :- पोलीस, होमगार्ड, सार्वजनिक बांधकाम विभाग

संभाव्य परिणाम

१. व्यक्तीशः परिणाम
२. जिवीत हानी
३. जखमी व्यक्तींसाठी आवश्यक असलेली वैद्यकीय सेवा.

खास गरजा -

१. लसीकरणाची आवश्यकता.

२. दुषित पाणी पुरवठा टाळणे गरजेचे आहे.

३. जवळचे पाण्याचे स्त्रोत शोधुन चाचण्या घेणे आवश्यक.

४. मदतकार्य करणाऱ्या संघटनांना साथीच्या रोगबाबत पुर्व माहिती देणे, त्याप्रमाणे त्या काळजी घेतील.

५. साथीला आळा घालण्यासाठी पाण्याच्या चाचण्या घेणे आवश्यक.

६. रोग वाहकाला ओळखुन त्याचे नियंत्रण करणे आवश्यक.

७. जिवनावश्यक औषधांचा मोठ्या प्रमाणात साठा, उदा. सलाईन.

८. स्वसंरक्षणार्थ साधनांचा डॉक्टर व स्वयंसेवकांनी उपयोग करणे आवश्यक.

९. टाकाऊ पदार्थांच्या विल्हेवाटीची सोय.

१०. प्रयोगशाळा व रुग्णालयांच्या मदतीने पर्यवेक्षण व चाचणी सुविधा.

खास गरजा -

तात्काळ मदतीसह परिस्थिती लवकर पुर्ववत होण्यासाठी व स्थलांतर थांबविण्यासाठी :-

१. पिण्याचा पाणीपुरवठा खालील सुविधा

२. घरी व रुग्णालयात रुग्णांची तपासणी

३. लसीकरणाचा कार्यक्र म

४. पाणी प्रत पर्यवेक्षण

५. विकृ तीशास्त्रीय चाचणी प्रयोगशाळा

६. व्यक्तीशः मार्गदर्शन

७. घरगुती मार्गदर्शन

साथीचे रोग आटोक्यात आणण्यासाठी अशासकीय संघटनांच्या सहभागाची आवश्यकता.

7.4 रस्ते अपघात

नियोजनाचे गृहीतक

विषारी व अति ज्वलनशिल पदार्थामुळे होणाऱ्या अपघातात तात्पुरत्या स्थलांतराची गरज असते.

अग्रगण्य संस्था

१. महसुल, पोलीस व परिवहन विभाग.

२. जिवित हानी झाली असल्यास अग्नीशमन व आरोग्य खात्याची गरज

३. वाहन पाण्यात पडले असल्यास चालकाला वाचवण्यासाठी आवश्यक कार्यवाहीची गरज

संभाव्य परिणाम

जिवित हानी, जाळपोळ, विषबाधा, वैद्यकीय सेवायोग्य जखमा.

खास गरजा -

१. बऱ्याचशा घटनांमध्ये अस्थिशस्त्रक्रि या तात्काळ आवश्यक.

२. अडकलेल्या माणसांचे प्राण वाचवणे (धातुचे पत्रे कापुन)

३. विषारी पदार्थामुळे अपघात झाल्यास तज्ञ अग्नीशामक दलातील व सैन्यातील जवानांची गरज

४. पुलावरुन पाण्यात वाहन पडल्यास गोताखोर आवश्यक

५. पोलीसांची मदत जागेला वेढा घालणेसाठी आवश्यक

६. रासायनिक अपघातात विशेष सेवेची आवश्यकता पण महामार्गावर उपलब्ध होणे शक्य नसते.

७. आवश्यकता वाटल्यास तात्काळ हलवणे आवश्यक.

खास गरजा -

संकटातुन वाचलेल्या मालाला तांत्रीक व्यक्तीच्या सहमतीची आवश्यकता

खंडीत सेवा -

१. रस्त्यांचे जाळे

२. वाहतुक

खास गरजा -

१. घातक पदार्थ रस्त्यावर पडलेला असल्यास रस्त्यावरील वाहतुक तात्काळ बंद करुन रस्ता स्वच्छ करणे आवश्यक, अशावेळी दुय्यम वाहतुक व्यवस्था केली जाते त्यावर नियंत्रक असणे आवश्यक

२. अपघातस्थळ मोकळे करण्यासाठी विशिष्ट क्रे नची गरज.

३. अपघातस्थळी असलेल्या मालाला संरक्षण आवश्यक.

दुय्यम परिणाम -

१. आग

२. वायु गळती

खास गरजा -

१. आजुबाजुच्या रहिवाशांना वायु गळतीबद्दल माहिती देऊन सावध करणे.

२. अशा परिस्थितीत अशा ठिकाणी चाचणी संघाकडुन तपासणी होणे आवश्यक.

7.5 आग

अग्रगण्य संस्था

१. महसुल, आरोग्य, स्थानिक अग्नीशमन सेवा, पोलीस.

२. मोठ्या आगीसाठी महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ व पाणी पुरवठा विभागाची मदत आवश्यक.

३. स्थलांतर मोठ्या प्रमाणात असल्यास जिल्हा नियंत्रण कक्षाची मदत.

संभाव्य परिणाम

१. वैयक्तिक परिणाम - जाळपोळ, जिवीत हानी, वैद्यकिय सेवेलायक भाजल्याच्या जखमा.

खास गरजा -

१. जास्त प्रमाणात जाळपोळ असल्यास रुग्णालयात हलविण्याची गरज

२. अस्थिशस्त्रक्र ीया

३. लोकसंख्येची जास्त घनता असलेल्या ठिकाणी अग्निशमन दलातील जवानांकडुन आग आटोक्यात आणण्याचा प्रयत्न.

४. माहिती कक्षाची जबाबदारी.

५. जेथे कुटुंब प्रमुखाचा मृत्यु झाला असेल अशा कुटुंबाचे आर्थिक पुनर्वसन दिरंगाई टाळण्यासाठी जिवीत हानी, पशु हानी, व संपत्तीच्या नुकसानीची भरपाई वसुल करण्याची गरज घरांचे नुकसान

खास गरजा

१. आंशीक नुकसान झालेल्या घरांचे तांत्रीक परिक्षण आवश्यक.

२. काही आंशीक नुकसान झालेल्या घरांना मोडुन टाकण्याची आवश्यकता.

३. पुर्नबांधणीसाठी पर्यायी व्यवस्थेची आवश्यकता.

४. संकटातुन वाचलेल्या मालाला तांत्रीक व्यक्तीच्या सहमतीची आवश्यकता.

५. शक्यतो संकटातुन वाचलेला माल त्याच कुटुंबातील व्यक्तींना देण्यात येतो.

६. सेवेत खंड पडल्यामुळे होणारे नुकसान

पायाभूत सेवांचे नुकसान व खंडीत सेवा -

१. इमारती

२. दळणवळण

खास गरजा -

१. महाराष्ट्र राज्य विज मंडळाने विज पुरवठा त्वरीत बंद करणे.

२. जमीनीखालील केबल निरिक्षणाची आवश्यकता.

३. घरांच्या मोडतोडीमुळे दुरसंचारासाठी सार्वजनिक दुरध्वनी केंद्राची उभारणी

४. रुग्णालये, शाळेच्या इमारती इ. सार्वजनिक सुविधा विस्कळीत झाल्यामुळे तात्पुरती पुर्नस्थापना करण्यास प्रथम प्राधान्य.

५. प्राधान्य क्र मानुसार सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत सार्वजनिक सुविधांची दुरुस्ती

६. काही ठिकाणी वाहतुक नियंत्रणाची आवश्यकता, पर्यायी व्यवस्था शोधणे.

७. अडचणीच्या जागी मदत करणे अवघड झाल्यास सुलभ कार्यासाठी पोलीसांची मदत आवश्यक.

खास गरजा -

१. बाजारपेठ, उत्पादन कक्ष व रोजगार संकु लाची पुर्नस्थापना,

२. नुकसान भरपाई मिळण्याची सोय.

7.6 औद्योगिक आणि रासायनिक अपघात.

नियोजनाची गृहीतके

१. आग, वायु गळती यांचा समावेश.

२. कारखान्याच्या व्यवस्थापनाने कारखान्यापासुन झालेला अपघात घोषित करावा.

३. असा अपघात ओळखण्यासाठी सार्वजनिक अधिकाऱ्याकडे अधिकार सोपविले जातात.

अग्रगण्य संस्था

१. महसुल, पोलीस, अग्नीशमन व आरोग्य सेवा, नागरी संरक्षण संस्था, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, कारखाने.

२. परस्पर मदत व प्रतिसाद गट,

३. सार्वजनिक आरोग्य व हवामान शास्त्रीय संस्था,

४. तात्काळ सेवेसाठी तज्ञांची आवश्यकता

५. तत्पर माहिती पुरविणे,

६. आवश्यक बचावात्मक उपकरणे,

७. करावयाच्या उपाययोजना.

संभाव्य परिणाम

१. व्यक्तीगत परिणाम :- जाळपोळ, जिवीत हानी, वैद्यकिय सेवेयोग्य अशा जखमा.

खास गरजा -

१. बऱ्याचदा अस्थीशस्त्रक्रीयेची तात्काळ गरज

२. सक्षम अग्नीशमन दल, परस्पर मदत व प्रतिसाद गट आवश्यक,

३. पोलीसांची आवश्यकता

४. रासायनिक अपघातात जाळपोळीवर उपचारांची गरज

५. जखमेचे स्वरुप लक्षात घेऊन त्याला उपचार केंद्रात हालविणे

६. दिरंगाई टाळण्यासाठी जिवीत हानी, पशु व संपत्ती हानीची नुकसान भरपाई वसुलीच्या कार्यपध्दतीची गरज.

७. ज्या ठिकाणी विषारी वायु पसरला असेल तेथे पोलीसांनी लक्ष ठेवणे आवश्यक.

८. परिस्थिती आटोक्यात येण्यासाठी वाऱ्याची दिशा बदलणे.

९. हवा, पाणी व मातीच्या चाचण्या दिर्घकाळ घेणे आवश्यक.

खंडीत सेवा -

रस्त्यांचे जाळे - विद्युत पुरवठा - पाणी पुरवठा

खास गरजा -

तात्काळ मदतीसह परिस्थिती पुर्ववत होण्यासाठी :-

१. उत्पादन कक्ष व रोजगार संकुलाची पुर्नस्थापना,

२. व्यक्तीशः व गटांना मार्गदर्शनाची सोय,

३. विसर पडण्यासाठी लोकांना कामात गुंतवण्याची आवश्यकत.

7.7 मोठे वादळ (तुफान)

नियानाची गृहितके

१. वादळ होण्याअगोदर माहिती मिळते पण त्यामुळे कोठे नुक सान होईल हे निश्चीत नसते.

२. वादळ व्यवस्थापनासाठी लागणाऱ्या साधन सामग्रीची तात्काळ जमवाजमव करणे आवश्यक.

अग्रगण्य संस्था

१. अग्निशामक दल, पोलीस व आरोग्य सेवा,

२. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, दुरसंचार, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,

३. कृषि विभाग,
४. पशुसंवर्धन विभाग,
५. तात्काळ कृती केंद्र,
६. साथींच्या रोगांसारख्या दुय्यम आपत्तीवर लक्ष ठेवण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभाग

संभाव्य परिणाम

जिवित हानी - कुटंबाची फाटाफुट,

वैद्यकीय मदतीची गरज असलेल्या जखमा.

खास गरजा -

१. बऱ्याच वेळा अस्थिशस्त्रक्रीयेची गरज.
२. पाण्याद्वारे होणाऱ्या रोगाच्या प्रतिबंधासाठी लसीकरण
३. झाडावर अथवा इमारतीवर अडकलेल्या व्यक्तींना वाचवण्यासाठी होड्या, हेलिकॉप्टरचा उपयोग.
४. एखाद्या ठिकाणी पुरात जास्त लोक अडकले असतील तर दळणवळणाची साधने पुरविणे आवश्यक.
५. अशा कामात अग्निशमन दल व सैन्य दलातील जवानांची आवश्यकता.

झालेले नुकसान -

घरे - पशुधन - पिके - फळझाडे - जंगल

खास गरजा -

१. आंशीक नुकसान झालेल्या घरांची तांत्रीक चाचणी आवश्यक.
२. अशी घरे तोडुन टाकण्याची आवश्यकता,
३. ढिगारे काढल्यानंतर त्याच जागेवर घरे बांधणे आवश्यक. परंतु तसे शक्य नसल्यास नवीन जागा शोधणे.
४. संकटातुन वाचलेल्या मालाला तांत्रीक व्यक्तीच्या सहमतीची आवश्यक ता.
५. शक्यतो संकटातुन वाचलेला माल त्याच व्यक्तींना देण्यात येतो.

सेवेत खंड पडल्यामुळे होणारे नुकसान -

इमारती, गोदामे, धरणे, पुल, रस्ते, रेल्वेमार्ग, विद्युत गृह व तारा, पाण्याच्या टाक्या, बंदरे व लहान धक्के, दळणवळण व रेल्वे चिन्ह.

खास गरजा -

१. महाराष्ट्र राज्य विज मंडळाने विज पुरवठा त्वरीत बंद करणे.
२. वरच्या विद्युत वाहक तारांना निरिक्षणाची आवश्यकता.
३. धरणाला गेलेले तडे दुरुस्त करण्यासाठी पाटबंधारे विभागची आवश्यकता.
४. सैन्यदलाची मदत घेऊ न तात्पुरते पुल दुरुस्त करण्याची मदत कार्यात गरज.
५. सार्वजनिक बांधकाम विभागांकडुन तात्काळ रस्ते दुरु स्त करण्याची गरज
६. पाणी पुरवठ्यासाठी महाराष्ट्र पाणी पुरवठा व जलनिस्सारण मंडळाकडुन दुरुस्ती, नवीन पाईपलाईन, पी.व्हि.सी. पाण्याच्या टाक्यांची पुनर्स्थापना करणे.
७. पुर्नस्थापना शक्य नसल्यास पाण्याचे टँकर.
८. जवळच्या पाण्याच्या स्त्रोतांचा शोध घेऊन चाचणी आवश्यक.
९. मलनिस्सारण पाईप लाईनच्या मोडतोडीमुळे तात्पुरत्या शौचालयाची व्यवस्था.
१०. वायु नलीका तपासल्याशिवाय गॅस सोडुनये तोपर्यंत टाक्या पुरविण्यात याव्यात.
११. दुरसंचारासाठी सार्वजनिक दुरध्वनी केंद्राची उभारणी
१२. शाळा, रुग्णालये यांच्या सुरळीत सेवेसाठी तात्पुरती व्यवस्था.
१३. समाजाच्या मदतीने वापरण्यास योग्य नसलेल्या धान्यांची विल्हेवाट लावणे.
१४. पावसापासुन धान्य, इंधन, जनावरांचा चारा सुरक्षित ठेवण्यासाठी प्लास्टीक वस्तुंचा वापर आवश्यक

वातावरणावरील परिणाम -

१. जमीनीची धुप
२. वाळु पसरते
३. दुषित पाणी,
४. पाण्यातील क्षारांचे प्रमाण वाढते.

खास गरजा -

१. समाजाच्या मदतीने राहत्या ठिकाणी व इमारतीमधील वाळुचा प्रश्न सोडविणे.
२. अशासकीय संघटना व समाज एकत्रीकरण करुन त्यांच्या सहाय्याने वाळु काढणे व इतर कामात मदत.
३. कृषि विभागामार्फत कृषि जमिनी दुरुस्तीसाठी माती परिक्षणाची सोय.

आर्थिक व सामाजिक अडथळे -

१. जिवीत हानी
२. व्यापाऱ्याची ताटातुट व उत्पादनाचा ऱ्हास
३. समाज सुव्यवस्थेत विस्कळीतपणा
४. स्थलांतर
५. कायदा व सुव्यवस्था धोक्यात
६. मानसशास्त्रीय परिणाम

खास गरजा -

१. तात्काळ मदतीसह परिस्थिती पुर्ववत होण्यासाठी उत्पादन कक्ष व रोजगार संकुलाची पुर्नस्थापना.
२. व्यक्तीशः व गटांना मार्गदर्शनाची सुविधा.
३. जिल्हा प्रशासनाकडुन अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्थाना सामाजिक रचनेच्या पुनःस्थापनेसाठी नियुक्ती करण्याची गरज.
४. विसर पडण्यासाठी व्यक्तींना कामात गुंतवण्याची आवश्यकता.

दुय्यम परिणाम -

१. साथीचे रोग.
२. जमीन खचणे.

खास गरजा -

१. संभाव्य साथीच्या रोगाबद्दल मदत तुकड्यांना माहीत असणे गरजेचे, त्यानुसार काम करण्याची आवश्यकता.
२. साथीच्या रोगांना प्रतिबंध म्हणुन पाण्याच्या चाचण्या आवश्यक.
३. घसरणीमुळे झालेले रस्त्यांचे नुकसान दुरुस्त करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभाग सदैव तत्पर असणे आवश्यक
४. टेकड्यांच्या उतारावर घसरण झाल्यास तेथील रहिवाशांना सुरक्षित स्थळी हलवणे आवश्यक.

8 समाज घटक तात्काळ प्रतिसाद संघ

बहुतेक आपत्तीमध्ये बाहेरून कोणतीही मदत येण्याच्या अगोदर समाजातील लोक तिथे हजर असतात. म्हणुनच समाज तात्काळ प्रतिसाद संघ व तरुण स्वयंसेवक संघ यांच्या गटाला प्रशिक्षण देऊन महत्त्वाची कामे हाती घेण्यासाठी काही गट तयार केलेले आहेत. हे गट जिवीत व वित्त हानी तर टाळतीलच परंतु स्वव्यवस्थापनात आत्मविश्वास निर्माण करतील. समाज तात्काळ प्रतिसाद संघ खालील बाबतीत मदत करेल.

१. समाजस्तरावर प्रशिक्षणाचे व पुर्वतयारीचे असतात.
२. पुर्वसुचना मिळाल्यानंतर कुटुंबामध्ये पुर्वतयारी झाल्याची खात्री करणे.
३. समाज व प्रशासन यांच्यात दळणवळण जोडण्याचे काम करणे.
४. समाजातील तरुण व धडधाकट लोकांचा उपयोग स्वयंसेवकांना आधार म्हणुन जेव्हा आवश्यक पडेल तेव्हा करुन देणे.
५. समाजातील तरुण व धडधाकट लोकांचा उपयोग स्वयंसेवकांना आधार म्हणुन जेव्हा आवश्यक पडेल तेव्हा करुन देणे.
६. शिजवलेले अन्न, प्रथमोपचार, कायदा व सुव्यवस्थेत सहभाग इ. सारखी मदत व सुटके साठी मदत करण्यासाठी स्थानिक कृती संघ उभारणे.
७. विशेष मदत आवश्यक असणाऱ्या अपंग व्यक्तींना मदत करणे.
८. मदत कार्य व स्थलांतर यात आवश्यक असलेल्या मदतसंघाची जलद हालचाल घडण्यासाठी मदत करणे.
९. ठराविक मोठया कामांचे व स्थलांतरीत मालमत्तेचे संरक्षण जोपर्यंत ती मालमत्ता ताब्यात घेत नाही तोपर्यंत तीचे रक्षण करणे. तसेच तहसिलदार व ग्रामपंचायत करत असलेल्या प्रयत्नात मदत करण्याचे कार्यही ते करतील.

समाज सहभागाची क्षेत्रे

लवकरात लवकर आपत्तीतुन सुटका होण्यासाठी लोकांचे मानसिक धैर्य व आत्मविश्वास वाढण्यासाठी स्थानिक सुविधांचा जास्तीत जास्त वापर करुन घेण्यासाठी तसेच खर्चात बचत करण्यासाठीही प्रशासन व अशासकीय संस्थानी जास्तीत जास्त

लोकसहभागास महत्त्व दिले पाहीजे. या ठिकाणी हे लक्षात ठेवणे जरुरीचे आहे की, आपद्ग्रस्तापैकी सर्वच आधारहीन नसतात व त्यांच्यामधून मोठया प्रमाणात मनुष्यबळ निर्माण होऊ शकते. आपत्ती व्यवस्थापन परिस्थितीत अनेक पर्याय उपलब्ध असतात व तात्काळ निर्णय घेण्यास जास्त महत्त्व असते. समाज किंवा समाज प्रतिनिधींचा आपत्ती व्यवस्थापनातील सहभाग प्रशासनाचे ओझे बऱ्याच प्रमाणात हलके करु शकतो.

लोकसहभाग वाढविण्यासाठी प्रयत्न

१. स्थानिक क्षेत्रातील वजनदार व्यक्ती/नेते यांना ओळखुन त्यांच्या क्षमतेवर विश्वास दाखवणे.
२. मदतीसाठी सल्लामसलत व सुसंवाद साधल्यास लोक नेतृत्वास पुढे येण्यास तसेच लोकशाही सहभाग वाढविण्यास मदत होईल.
३. सतत आढावा बैठका घेणे व प्रशासनात पारदर्शकता ठेवणे.
४. स्थानिक स्तरावर निर्णय प्रक्रीयेत लोकसहभाग वाढविणे.

स्थलांतर समयीचा लोकसहभाग

स्थलांतर :- कायदा व सुव्यवस्था राखणेसाठी व सुरक्षेच्या दृष्टीने स्थलांतर हे समाजनेते व सामाजिक संघटना यांच्या सहकार्यानेच हाती घेतले पाहीजे. संपुर्ण कुटुंबाचे स्थलांतर एकत्रच के ले पाहीजे. परंतु पळापळ, गोंधळ व अपुरी वाहतुक व्यवस्था उपलब्ध असल्यास तात्काळ स्थलांतर खालील प्रमाणे
हाती घ्यावे.

१. गंभीररित्या जखमी व आजारी.
२. मुले, स्त्रीया व अपंग,
३. वृध्द,
४. धडधाकट स्त्री - पुरुष.

तात्काळ स्थलांतरासाठी पाणी, अन्न, कपडे, व तात्काळ आवश्यक बाबी कमीत कमी तीन दिवस पुरतील एवढे घेण्यासाठी कुटुंबाना प्रोत्साहीत करावे. कुटुंबाना खालील बाबी घेण्यासाठीही प्रोत्साहीत के ले जाईल.

१. झाकलेल्या व मजबुत भांड्यामध्ये पुरेसा पाण्याचा साठा.
२. कोरडे धान्य व लवकर खराब न होणारे अन्न यांचा साठा,
३. कपड्यांचे जोड व पावसाळी कपडे
४. ब्लँकेट, बेडशिट व टॉवेल,
५. बॅटरीवर चालणारे रेडीओ,
६. प्लॅस्टीक पासुन बनवलेले बादल्या मग इ.
७. रोख रक्कम व दागदागीने,
८. स्वतःची औषधे,
९. रेशन कार्ड, पासपोर्ट, बँक पासबुक, पत्ते (नातेवाईकांचे दुरध्वनी क्र. प्रमाणपत्र, वाहन घालविण्याचा परवाना मालमत्तेविषयक कागदपत्रे इ. कौटुंबिक कागदपत्रे.
१०. घरातील वृध्द व्यक्ती, लहान मुले यांना आवश्यक असणारे वेगळे अन्न व इतर बाबी.

घर / गाव सोडण्यापुर्वी लोकांना विज तसेच पाण्याचा पुरवठा मुख्य ठिकाणावरुन बंद करण्यास सांगावे. बॅटरीवर चालणारा रेडीओ ऐकण्यास सांगुन त्यावरील स्थानिक सुचना पाळण्यास सांगावे.

इतर परिस्थितीत लोकांना खालील बाबी करण्यास सांगावे.

१. संरक्षक कपडे घालणे.
२. घरांची दारे, खिडक्या बंद करुन घेणे.
३. पाण्याची झडप व विजेचा प्रवाह मुख्य स्त्रोतापासुन बंद करणे
४. लवकरात लवकर आपत्तीत सापडण्याआधी घर सोडणे.
५. शिफारस केलेलाच मार्ग स्थलांतरासाठी वापरावा. जवळच्या मार्गाचा वापर करु नये कारण कदाचीत ते बंद झालेले असु शकतात.
६. पुरग्रस्त क्षेत्राकडे जाऊ नये.

७. खाली लोंबकळणाऱ्या विजेच्या तारांपासुन सुरक्षीत रहावे.
८. लोकांसाठी उभारलेल्या निवाऱ्यात जनावरांना परवानगी देऊ नये.
९. जनावरांच्या मृत्युचा धोका टाळण्यासाठी जनावरांना स्थलांतरापुर्वीच सोडुन देण्यास सांगावे.
   जर स्थलांतरासाठी वाहन व्यवस्था नसेल तर जनावरांनाही बरोबर घेऊन जाण्याचा सल्ला लोकांना द्यावा.

8.1 आपत्तीसमयी लोकनेत्यांचे कार्य

१. लोक शांत कसे राहतील, तसेच धसका घेणे, व्याकुळ वागणे करणार नाहीत तसेच सैरावैरा धावणार नाहीत व एकाच ठिकाणी गर्दी करणार नाहीत.
२. जखमी होण्यापासुन संरक्षण मिळविण्यासाठी लोकांना सुरक्षित स्थळी थांबण्यास सांगावे.
३. लोकांनी, नादुरुस्त घरे, निवासस्थाने तसेच स्वतःच्या घरातही प्रवेश करु नये.
४. विजेचे खांब, विद्युत वाहक तारा यांनाही लोकांनी स्पर्श करु नये. तसेच जिवावर बेतण्याइतकी परिस्थिती आल्यानंतरच दुरध्वनीचा वापर करावा.
५. जखमींची तपासणी करावी. गंभीररित्या जखमी झालेल्या लोकांना मरणाचा धोका असल्या-शिवाय लगेच हलविण्याचा प्रयत्न करु नये.
६. जिल्हा आपत्ती कृ ती व्यवस्थापन योजनेत दिल्याप्रमाणे प्रथमोपचाराची व्यवस्था करावी.
७. पाण्याचे पाईप जर फुटले असतील तर मुख्य झडपेपासुनच पुरवठा बंद करावा.
८. पोलीसांनी आग किं वा मदत कार्यासाठी मदत मागेपर्यंत लोकांनी आपदग्रस्त क्षेत्राच्या बाहेरच थांबावे.
९. लहान आगीच्या बाबतीत आग विझवण्याकामी तसेच सुटका करण्यासाठी लोकांचा उपयोग करुन घ्यावा.
१०. कोणतेही नुकसानग्रस्त साहित्य कार्यालयीन चौकशी झाल्याशिवाय फेकून देऊ नये.
११. पोलीसांना कायदा व सुव्यवस्था राखण्यात तसेच स्थलांतरीत मालमत्तेवर लक्ष ठेवण्यास मदत करणे.

8.2 मदत व पुनर्वसन कार्य

आपत्ती झाल्यानंतर लगेच आपत्तीग्रस्त लोकांना नैराश्य आल्यासारखे होईल परंतु सगळे काही संपलेले नाही असे लक्षात आल्यानंतर ते परत उल्हासीत होतील. यावेळी लोकांचा सहभाग आपद्ग्रस्त लोकांना मानसिक धैर्य देण्यासाठी तसेच लवकरात लवकर त्यांना पुर्वस्थितीत आणण्यासाठी होतो.

आपद्ग्रस्त क्षेत्रात मदत करणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी खालील बाबींवर लक्ष ठेवणे आवश्यक आहे.

१. त्यांच्या प्रत्येक कार्यात स्वावलंबन कसे येईल याला उत्तेजन देणे.
२. खराब झालेला अन्न साठा, मृत जनावरांची विल्हेवाट, मृत व्यक्तींच्या प्रेताची विल्हेवाट, तसेच मृत व्यक्तींची ओळख पटविणे व ठावठिकाणा शोधणे कामी आपद्ग्रस्त व्यक्तीचे सहकार्य करणे.
३. ओझे चढवणे, उतरविणे, वाटप कार्य, तात्पुरते बांधकाम पाणीपुरवठा अन्न वाटप मदत शिबीरे, पशुशिबीरे इ. कामाच्या बाबतीत त्यांची मदत घेणे.
४. नुकसान झालेल्या व हरवलेल्या मालमत्तेची नोंद ठेवण्यात मदत करणे.
५. कायदा व सुव्यवस्थ राखण्यात मदत करणे.
६. स्वच्छतेची गुणवत्ता राखण्यास व टाकाऊ पदार्थाची विल्हेवाट राखण्यास मदत करणे.
७. लोकांचे मानसिक आरोग्य वाढविण्यासाठी त्याच प्रमाणे त्यांना नैतीकदृष्ट्या सक्षम बनविण्यासाठी करमणुकीच्या कार्यक्र मांना उत्तेजना देणे.

8.3 कुटुंब स्तरावरील पूर्वतयारी

लोकांना कुटूंबस्तरावरील पूर्वतयारीसाठी उत्तेजन देण्यासाठी प्रत्येक आपत्तीचे स्वरुप व त्यामुळे होऊ शकणारे नुकसान, व त्यासाठी कुटूंब स्तरावर व समाज स्तरावर कराव्या लागणाऱ्या उपाययोजना याविषयी ओळख करुन देण्यात यावी. कितीही योग्य नियोजन केले तरीही आपत्तीमुळे होणारा परिणाम तसेच प्रतिसादासाठी लागणारा वेळ तंतोतंत काढता येणार नाही. अशा परिस्थितीत कुटुंबाना खुप दुरवरचे नियोजन करणे भाग पडेल. जरी समाजाचे एकत्रीत प्रयत्न आपत्तीची तिव्रता कमी करण्यास उपयोगी पडले तरीही मुख्य ओझे त्या कुटुंबावरच पडेल म्हणुन कुटुंबाना घरांतर्गत घडु शकणारे अपघातावर नियंत्रण तसेच तात्काळ उपाययोजना करण्याविषयीची यादी प्रमाणे तयारी केली पाहीजे.

घरांतर्गत अडचणीवर नियंत्रण-

घरांची वर्षातून एकदा संपूर्ण तपासणी करून घरांतर्गत येवू शकणारा अडचणी शोधून त्यांचे निराकरण करणे जसे की एखादी वस्तू पडणे, फुटणे किंवा आग लागणे.

विद्युत विषयक अडचणी तपासणे -

केबल, प्लग जोडण्या यांच्यापैकी खराब झालेल्या वस्तूंच्या दुरुस्त्या किंवा बदलणे, उपयोग न केलेल्या तसेच केबल्स, नको असलेले प्लग पॉईंट काढून टाकणे.

घरातील ज्वालाग्राही वस्तुंची तपासणी

साठा करण्यासाठी योग्य जागा (प्रकाश व्यवस्था, हवेची ये-जा होण्यासाठी व्यवस्था उष्णता तसेच मुले पोहोचू शकणार नाहीत. अशी जागा, केरोसिन, डिझेल इ. ज्वालाग्राही द्रव्य साठविण्यासाठी योग्य भांड्याची व्यवस्था सांडणे, लवंडणे, यासाठी सावधगीरी बाळगणे.

आगी विषयक सावधगिरी-

घरगुती सामान ज्वालाग्राही पदार्थापासून दूर ठेवणे, जळाऊ पदार्थापासून इंधन दूर ठेवणे, विद्युत पुरवठ्याची जागा, झडपी तसेच हवेच्या दाबावरील स्टोव्हची स्वच्छता राखणे.

8.4 तात्काळ उपाय योजना व तपासणी यादी

कुटुंबानी कोणत्याही आपत्तीस तोंड देण्यासाठी तात्काळ तयार राहिले पाहिजे. त्यासाठी तात्काळ पाण्याची व अन्नाची व्यवस्था कोठून होऊ शकेल याबाबत त्यांना माहिती हवी तसेच तात्काळ परिस्थितीत आवश्यक वस्तूंची तपासणी यादी माहिती असल्यास कुटुंबाना बाहेरु न मदत मिळेपर्यंत त्याचा उपयोग होईल.

तात्काळ तपासणी यादी-

१. आपल्या क्षेत्रात कोणत्या प्रकारची आपत्ती येऊ शकते हे शोधून काढणे.
२. प्रत्येक आपत्तीसाठी काय तयारी करायची याची विचारणा करा.
३. समाजाच्या स्थलांत मार्ग विषयी माहिती करु न घ्या.
४. निर्देशित केलेल्या आश्रयस्थाना विषयी माहिती करुन घेणे.
५. अपंग आणि वृध्द व्यक्तींना मदतीसाठी विचारणा करा.
६. कार्याच्या ठिकाणावरील तात्काळ योजने विषयी माहिती करुन घ्या.
७. मुलांच्या शाळा, पाळणा घराविषयी माहिती ठेवणे.

तात्काळ योजना तयार करणे-

घरातील सदस्यांशी चर्चा करा, आग, हवामान, भूकंप व इतर तात्काळ परिस्थिती बाबत मुलांशी चर्चा करा.

- प्रत्येक घडू शकणाऱ्या आपत्तीला प्रतिसाद कसा द्यायचा यावर चर्चा करा.
- आपत्तीविषयी अगोदरच मुलांना माहिती दिल्यास आपत्ती आल्यानंतरची परिस्थिती त्यांना लवकर समजायला मदत होईल. काही आपत्ती नैसर्गिक असतात व जरी हवा खूप धोकादायक असल्या तरी योग्य ती पुर्व काळजी घेतल्यास त्यापासून जिवीत हानी वाचू शकते ही बाब त्यांना पटवून द्या.
- प्रत्येक आपत्तीवेळी घ्यावयाची सुरक्षीततेची काळजीबाबत.
- अपंग किंवा शारिरीक दृष्ट्या अक्षम व्यक्तीस मदत करणेसाठी नातेवाईक, मित्र, सहकारी यांचे जाळे निर्माण करा.
- अपंग व्यक्तींना ओळखण्यासाठी वैद्यकीय तत्पर खुणेची व्यवस्था करणे.

8.5 आपत्कालीन पुरवठा सामान-

तात्काळ स्थलांतरावेळी कुटुंबाला या अगोदर सविस्तर माहिती देणे तसेच अन्न, पाणी व वस्त्र अशा परिस्थितीत बरोबर घेण्यास सांगावे.

8.6 स्थलांतराची तयारी-

जेव्हा लोकाना स्थलांत आवश्यक होईल तेव्हा स्थानिक अधिकारी विविध माध्यमाद्वारे लोकांना याबाबत माहिती देतील. शासकीय संस्था व इतर आपत्ती विषयक मदत देणारे संस्था तात्काळ निवाऱ्याची व आवश्यक गरजांचा पुरवठा करतील. स्थलांतर करण्यासाठी लागणारा वेळ आपत्तीच्या स्वरुपावर अवलंबून असेल. वादळा सारख्या

आपत्तीची व्यवस्थित निरीक्षण केले तर एक किंवा दोन दिवस तयारीसाठी मिळू शकतात. परंतु बऱ्याच आपत्ती लोकांना त्यांच्या आवश्यक गरजेचे सामान गोळा करे पर्यंतही वेळ देत नाहीत. त्यासाठीच स्थलांतर योजना महत्त्वाची असते. वर दिलेली तात्काळ उपाय योजनेसाठीची तपासणी याआधीच स्थलांतर उपाय योजनेसाठीही उपयोगी पडेल.

निवारा-

आपत्ती काळात निवारा घेणे सुध्दा अवघड असते. याचाच अर्थ असा होतो की, विजेच्या अभावी व बाहेर वादळ चालू असतांना बंदिस्त घरामध्ये आश्रय घेणे.

बऱ्याच आपत्ती काळात स्थानिक अधिकारी, शाळा, न.पा. इमारती व प्रार्थना स्थळा मध्ये निवाऱ्याची उभारणी करतात. तसेच अन्न, पाणी, औषधे व प्राथमिक स्वच्छतेच्या सोयी प्रशासन करतेच परंतु लोकांनी आपल्या बरोबर स्वतःचा पुरवठा ठेवणे आवश्यक आहे.

निर्देशित केलेल्या निवाऱ्यातच राहणे-

१. जोपर्यंत स्थानिक अधिकारी सांगतात तोपर्यंतच त्या निवाऱ्यात रहावे. काही तासांपासून तर काही दिवसांपर्यंत तिथे रहावे लागेल.
२. धुम्रपान करु नये.
३. निवाऱ्यात राहणाऱ्या इतर लोकांशी तसेच स्थानिक अधिकाऱ्यांशी सहकार्य करावे.
४. रेडीओवर केले जाणारे निवेदने लक्षपूर्वक ऐकावे.
५. आगीवर लक्ष ठेवणे.
६. पाणी व शिजवलेले अन्न व इतर मदत साहित्य तसेच वैद्यकीय सेवा इ. च्या व्यवस्थापनात स्थानिक अधिकाऱ्यांना मदत करावे.
७. पाळीव प्राणी व गुरे यांची निवाऱ्यात जाण्यापूर्वी व्यवस्था करावी. त्यांना सार्वजनिक निवाऱ्यात आरोग्याच्या कारणास्तव प्रवेश देवू नये.
८. मुलांसाठी करमणूक कार्यक्र माचे आयोजन करावे.
९. कायदा व सुव्यवस्था अबाधीत राखण्यासाठी स्थानिक अधिकाऱ्यांना मदत करणे.

8.7 आपत्ती नंतरचे मदतकार्य

जेव्हा आपत्ती घडते तेव्हा त्यातील गरजवंतांना मदत करण्याची तयारी सर्वच लोकंची असते. या औदार्याचा योग्य तो वापर करण्यासाठी प्रसार माध्यमांनी खालील बाबींवर जास्त भर द्यावा.

- आपत्तग्रस्तांसाठी आर्थिक मदत ही तातडीची गरज असते. आर्थिक मदतीचा योग्य त्या उद्देशासाठी वापर होण्यासाठी ती शासकीय यंत्रणेद्वारे देण्यात यावी.
- अन्न व कपडे दान करणे अगोदर स्थानिक अधिकाऱ्यांच्या सूचना लक्षात घ्याव्यात. आपत्ती आल्यानंतर लगेचच मदत देण्यासाठी वितरण व्यवस्था किंवा तेवढा वेळ मदत कार्याकडे नसल्यामुळे बरीच मदत वाया जाते.
- स्वयंसेवकांनी सुध्दा प्रसिध्द अशा शासक ीय संस्थे मार्फ तच काम करावे. कारण त्या संस्थेस लोकांच्या गरजा माहीत असतात. व योग्य ती पुर्व तयारी त्यांनी के लेली असते. स्थानिक अधिकाऱ्यांनाही स्वयंसेवकाच्या प्रयत्नात समन्वय दाखविण्याचा प्रयत्न करावा.
- समाजगट व संघटना जे दान देवू इच्छितात त्यांनाही सर्वप्रथम स्थानिक अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधायला हवा जेणेकरु न कशाची गरज आहे व कोठे पाठवायचे याबाबत योग्य तो निर्णय घेता येईल. विविध वस्तू पाठविण्या करिता नेहमीच तयारीत रहावे. परंतु अधिकाऱ्यांकडून वाहतुक व्यवस्था व चालक इ. ची अपेक्षा करु नका.

8.8 विशिष्ट आपत्तीसाठी कुटुंबाची पूर्व तयारी योजना.

1. आग -

आगीचा प्रसार खूपच लवकर होतो. प्रशासनास कळविण्यात तसेच मौल्यवान वस्तू काढून घेण्यासाही वेळ मिळत नाही. श्वासाद्वारे आत घुसणारी हवा फु प्फु सांना नुकसान पोहोचवू शकते. आगी मधुन विषारी वायू बाहेर पडतात ज्यामुळे गुंगी, तसेच अस्वस्थता येते. त्यामुळे आगीमुळे जाग येण्याऐवजी गाढ झोप येण्याचीच जास्त शक्यता असते.

आगी बाबत काय करायचे, कशी सुटका करुन घ्यावयाची व लोकांना कसे वाचवायचे याबद्दल माहिती असणे जरुरीचे आहे.

आगी बाबत सुरक्षित युक्ती-

आगीतून बाहेर पडताना मजल्याच्या खालच्या बाजूनेच (ज्या ठिकाणी आगीतील धुर सुरक्षितआहे) बाहेर पडावे अशी सूचना कुटूंबातीलज सदस्यांना करावी.

आग लागल्यावर काय करावे-

- छोट्या प्रमाणावरील आग विझवण्यासाठी पाण्याचा वापर करावा. नियंत्रणा बाहेर जावू पाहणाऱ्या आगीवर नियंत्रण ठेवण्याचा प्रयत्न करु नका. अग्निशमन दलास बोलवा.
- विजेमुळे लागलेल्या आगीवर पाणी फेकू नये.
- तेल किंवा वंगण यामुळे लागणाऱ्या आगीवर मिठ किंवा बेकींग सोडा टाका.
- जर कपड्यांनी पेट घेतला असेल तर त्या व्यक्तीने थांबावे. जमीनीवर पडून जोपर्यंत आग विझत नाही तोपर्यंत लोळत रहावे. मदत करणाऱ्या व्यक्तीने फक्त पाणी ओतत रहावे. वा हाताने आग विझविण्याचा प्रयत्न करु नये.

- दरवाज्याच्या वरच्या भागाला हात लावून तो गरम आहे का हे दरवाजा उघडण्याआधी तपासावे. रांगण्याचीही तयारी करुन ठेवावी. जर दरवाजा थंड असेल तर तात्काळ निघून जावे. जर दरवाजा गरम असेल तर खिडकीतून निघून जावे. जर सुटका होणे शक्य नसेल तर मदतीसाठी आरडाओरड व खुणा करा.
- आग लागल्यास खोलीचे दरवाजे बंद करुन ठेवा. जेणेकरुन आगीचा परतावाही होईल. तसेच विषारी वायूही बाहेर येणार नाही.
- उष्णता तसेच धूर हे वरच्या दिशेने जातात त्यामुळे जमीनीवरील हवा थंड व स्वच्छ असते. म्हणुन सुटका होणार नाही असे वाटल्यास जमीनीलगतच थांबा. जर सर्व दरवाजे बंद केलेले असतील तर हवा येण्यासाठी खिडक्या उघडा. शक्य झाल्यास ओले केलेले फाटके कपडे दरवाज्याभोवती लावा जेणे करुन धूर व उष्णता बाहेर येणार नाही.
- कोणत्याही कारणास्तव जळत्या घरात परत जावू नका. जर कोणी घरात राहीले असेल तर अग्निशमन दलाला कळवा.

आगी नंतर काय करावे-

- आगीमुळे नुकसान झालेल्या घरात जोपर्यंत सुरक्षित वाटत नाही तोपर्यंत शिरु नये.
- अशा घरात प्रवेश करणे आधी उष्णता व धूर निघत नाही ना ? याची खात्री करुन घ्यावी.
- विजपुरवठा चालू करण्याआधी एखाद्या वायरमनकडून घरातील सर्व वायरिंग तपासून घ्यावी.
- आगीमुळे नुकसान झालेले (छत) तसेच जमीनीची डागडुजी करण्यासंबंधी लक्ष असू द्या.
- डागसाठी तसेच स्वच्छतेसंबंधी आलेल्या दुरुस्ती, खर्चाचे अभिलेख ठेवावे.
- भाडोत्री घरांच्या बाबतीत मालकाशी संपर्क साधावा.
- स्वतः जवळील दागदागीने/पैसे सुरक्षीत ठेवा. किंवा दुसऱ्या ठिकाणी पाठवा.
- ज्या अन्न व औषधांना आगीची झळ पोहोचली असेल त्यांना फेकून द्या.
- सुरक्षित किंवा मजबुत पेटी उघडण्याचा प्रयत्न करु नका. कारण त्यामध्ये कित्येक तास कोंडलेली उष्णता तसेच धूर असू शकतो. तसेच ती उघडल्यास मोठा स्फोट होण्याचीही शक्यता असते.
- जर स्थानिक प्रशासनाने एखादे घर असुरक्षित जाहिर केले व ते तात्काळ रिकामे करण्यास सांगितले तर

१. पोलीसांना किंवा समाज तात्काळ प्रतिसाद संघांना मालमत्तेवर लक्ष ठेवण्यास सांगावे.
२. दाग-दागिने, रोख रक्कम तसेच आर्थिक बाबींचे रेकॉर्ड तसेच महत्त्वाची कागदपत्रे घेवून बाहेर पडावे.
३. घर मोकळे केल्या नंतर मित्रांना, नातेवाईकांना, पोलीस, अग्निशमन दल, पोस्ट ऑफिस, शासकीय कार्यालय, शाळा, यांना आपला नविन पत्ता द्या.

2. भूकंप

भूकंपा दरम्यान होणारी जमीनीची हालचाल ही जीवीत हानी घडू शकते. घरे पडल्यामुळे जास्त मृत्यू होतात. भूकंपामुळे समुद्रावर प्रचंड लाटा निर्माण होतात. व त्यातील प्रत्येक लाट मोठे नुकसान घडवून आणू शकते. धोका कमी करणेसाठी अनेक कृ ति करता येवू शकतात.

भूकंपासाठी पूर्व तयारी -

- भूकंपासाठी घरगुती योजना तयार करा.
- घरातील प्रत्येक खोलीत जागा निवडून ठेवा. जसे टेबलाखाली जेणेकरुन तुमच्या अंगावर थेट काही पडू शकणार नाही.
- पडण्याचा, झाकून घेण्याच्या वर्षातून दोनदा तरी सराव करा. याबाबत मुलांना सांगा.

भूकंपावेळी -

- शांत राहा. खिडकीपासून दूर दरवाज्याजवळ उभे राहा. किंवा टेबलाखाली लपा. पडणाऱ्या वस्तूंचे निरीक्षण करा. जर गादीवर झोपले असाल तर उशिने डोक्याचे संरक्षण करा.

- घराबाहेर असणाऱ्या व्यक्तीने इमारती, झाडे, विजेचे खांब यापासून दूर रहावे.
- रस्त्यात असाल तर उडान पूल व पूल यापासून दूर राहून मोकळ्या जागेवर थांबावे

भूकंपानंतर -

- जखमींची तपासणी करा. व प्रथमोपचार करा.
- शॉर्टसर्कीट, विजेच्या तारा, पाणी पुरवठा वाहिनीचे, इमारतीचे नुकसान तपासून पहावे.
- छोट्या आगीकडे लक्ष ठेवून त्या नष्ट करा.
- धोकादायक वस्तूंची योग्य विल्हेवाट लावा.
- रेडीओवर दिल्या जाणाऱ्या सूचना लक्षात घ्या.
- भूकंपानंतरही छोटे-छोटे धक्के बसू शकतील. याकडे लक्ष ठेवावे.

3. पूर

(या अगोदर कुटुंबासाठी)

- पूर ही एक विस्तृत नैसर्गिक आपत्ती आहे. काही पूर यायला बरेच दिवस लागतात. तर काही अचानक येतात. अचानक येणारे पूर हे काही मिनीटातच त्यांच्या बरोबर खडक, चिखल व गाळ वाहून आणतात. नदीच्या बाजूला तयार होणारी जमीनीची घसरण धोकादायक असते.

पूराच्या पूर्वी -

- स्थानिक अधिकाऱ्याकडून ते क्षेत्र पूर येण्यासारखे आहे किंवा नाही ते पहावे. त्या पूरा बाबतचा इतिहास तसेच पूराची पातळी इत्यादी विषयी माहिती करुन घ्यावी.
- पूरा विषयी पूर्व सूचना लोकांना विशिष्ट यंत्रणाद्वारे देण्यात यावी. जेणे करुन ते तयार राहतील.

पूर निरीक्षणावेळी -

- पूरा बाबतच्या चालू घडामोडी ऐकण्यासाठी रेडीओचा वापर करावा. तसेच स्वच्छ पाण्याचा साठा करावा.
- पूर येण्याची शक्यता वाटल्यास उंच भागाकडे स्थलांतर करा. कोणत्याही सूचनांची वाट पाहू नका.
- वेळ असेल घरातील मौल्यवान साहित्य बरोबर घ्या.

पूराच्यावेळी

- घरात असाल तर
- रेडीओ ऐका व दुरदर्शन पहा. व सावध रहा.
- घराबाहेर असाल तर
- उंच ठिकाणी चढून तेथेच बसा, पुराच्या पाण्यातून चालू नये.
- पुराच्या पाण्यात मुलांना खेळू देवू नका.
- वाहनात असाल तर
- पूर क्षेत्रात प्रवास करत असाल तर दुसरी कडे निघून जा. जर वाहन अडकले असेल तर वाहन तेथेच सोडून उंच ठिकाणी पळा.

पूरा नंतर -

- पाणी कमी व्हायला लागले तरी पूराचा धोका संपत नाही, रेडीओ किंवा दुरदर्शन बघून जोपर्यंत अधिकारी काही सूचना देत नाही तोपर्यंत बसून रहा.
- इमारतीमध्ये प्रवेश करताना अतिशय काळजी घ्या.
- भिंती, छत, दरवाजे, खिडक्या यांचे निरीक्षण करुन ते पडण्याच्या स्थितीत नाही ना ? ते पहावे.
- घरात शिरल्यानंतर सापासारखे प्राणी पूरासोबत वाहून येवू शकतात त्यापासून सावध राहा
- मातीच्या ढिगाऱ्यातून चालतांना काठीने तो भाग चाचपून पहावे.
- पूराच्या पाण्याच्या संपर्कात आलेल्या सर्व धान्य फेकून द्यावे.
- घरात शिरलेले पाणी उपसून टाकावे.

9 जिल्ह्यातील मध्यम प्रकल्प.

अ.क्र.	तालुका	प्रकल्प
1	ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸¡	अनेर प्रकल्प
2	ता. शिंदखेडा	सोनवद प्रकल्प
3	ता. साक्री	¯ÖÖ–रारा प्रकल्प
4	ŸÖÖ. ¬ÖÔ¡	कनोली प्रकल्प
5	ता. साक्री	जामखेडी
6	ता. साक्री	मालनगाव
7	ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	कां¸¾Ö¤¡
8	ता. साक्री	²Ö¸Ö‡
9	ता. साक्री	अक्कलपाडा

पावसाळयात पूराचे नियोजन आणि नियंत्रण करणेसाठी द्वारांची उघड–ााप केली जाते. तापी खोऱ्यातील पूराच्या वेळेस नदयावरील मोठया, मध्यम व लघु प्रकल्पाच्या धरणातून सांडव्यावरुन वेळोवेळी व तातडीची परिस्थिती उद्‌भवल्यास धरणाच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने नदी पात्रात काही प्रमाणात पाणी सोडण्याची पाळी येते. त्यावेळेस धरणातून सोडलेल्या विसर्गामुळे तसेच अतिवृष्टीमध्ये नदी खोऱ्यातील गावांना पूराचा धोका निर्माण होतो. ×¾Ö¿ÖêÂÖŸÖ: ŸÖÖपी नदीवरील गावांना हा धोका जास्त असतो यासाठी जिल्हयातील पूराचा धोका असलेली ९२ गावे निश्चित करण्यÖŸÖ †Ö»Öê»Öß †ÖÆê. जिल्हयातील वाहणाऱ्या सर्व नदी, नाले हे तापीच्या उपनदया आहेत.

9.1. पूर रेषेत येणारे गाÖ¾Ö. (एकूण - ९२ गावे)

तालुका निहाय गावांची नावे

अ.क्र.	तालुका	नदीचे नाव	पूर रेषेत येणारे गाÖ¾Ö
1	-ÖôÖ	¯ÖÖ—रा नदी	१) नेर २) भदाणे ३) अकलाड ४) मोराणे ५) कुसुंबा ६) खÖ›Ö ७) कुंडाणे ८) मोराणे ९) वरखेडे १०) वरखेडे १०) विश्वनाथ १) शिरधाने प्र. डांगरी १२) हेंकळवाडी १३) निमखेडी १४) जापी १५) कौठळ १६) न्याहळोद १७) तामसवाडी
2	साक्री	¯ÖÖ—रा नदी	१)पानखेडा २) काकसेवड ३) पिंपळनेर ४) सामोडा ५) शेणपूर
		कान नदी	६) धाडणे ७) मालपूर ८) कासारा ९) दातर्ती १०) वस्मार
		बुराई नदी	११) दहिवेल १२) छडवेल (प) १३) साक्री १४) आखाडे १५) फोफरे १६) सतमाने
3	׿Ö¸¯Ö¸Ö	तापी नदी	१) अंतुर्ली २) लोंढरे ३) टेकवाडे ४) टेंभे ५) वृदावली ६) वनावल 7) •ÖÖŸÖÖ›Ö ८) उपरपिंड ९) आढे १०) हिंगोणी ११) गिधाडे १२) सावळदे १३) जैतपूर १४) वाठोडे १५) थाळनेर १६) भोरटेक १७) मांजरोद १८) घोडसगांव १९) जापोरे २०) पिंपळे २१) होळनांथे (होळ,नांथे,अंजदे बु.) २२) भावेर २३) लोंढे २४) तोंदे.
		अरुणावती नदी	२५) लौकी २६) करवंद २७) मांडळ २८) कळमसरे २९) आमोदे ३०) शिरपूर 31) ²ÖÖôÖ¤Ö.
4	शिंदखेडा	तापी नदी	१) कमखेडा २) हुंबर्डे ३) वडली ४) जुने कोळदे ५) जुने लंघाणे ६) वसमाने 7) लोहगांव ८) कुंभारे प्र.नेर ९) कळगांव १०) रंजाणे ११) जसाणे १२) जुने आच्छी 13) ×ÆÃÖ¯Ö¸Ö 14) ÃÖÖ¾ÖôÖ¤Ö १५) काकरखेडा १६) वडजई १७) शिंदवाडे १८) साहूर १९) कर्ले २०) परसोळे २१) वरपाडे २२) नेवाडे २३) सोनेवाडी 24) ¾ÖÃÖÃÖ ²५) चावळदे २६) मुडावद २७) आरावे (बुराई नदी) २८) देवी.

10. भूरचना विषयक सामान्य माहिती पुढीलप्रमाणे आहे :

धुळे जिल्ह्यात खालील प्रमाणे भुरचना विषयक माहीती आहे.

१. जिल्ह्यात गाळाची माती / जमिन आहे

२. सच्छिद्र काळा लाव्हाचा दगड आहे,

३. भरीव काळा लाव्हाचा दगड देखिल आहे.

४. जिल्हयातील काही ठिकानी अरुंद खंदक आहेत.

10.1 हवामान आणि पर्जन्यमान :

जिल्हयाचे हवामान उष्ण आणि कोरडे आहे. जिल्हयात जुलै, ऑगस्ट, सप्टेंबर या तीन महिन्यात अधिक पर्जन्यवृष्टी होते. जुलै व ऑगस्ट महिन्यात सतत पर्जन्यवृष्टी होते. सरासरी पर्जन्यमान 530 ×´Ö. ×´Ö. †ÖÆ.

11. ऐतिहासिक व धार्मिक स्थळे :

ऐतिहासिक व धार्मिक स्थळांचे नाव आणि नजिकच्या नागरी किंवा प्रमुख ग्रामीण केंद्राचे नाव	ˆŸÃÖ¾Ö“Ö महीना	पर्यटकांची/ भेट देणाऱ्यांची अंदाजित संख्या
¬ÖôÖê	<¯ÖÎ»Ö	40000
²ÖÖ¸üÃÖ (¬ÖôÖê)	±ú²ÖÎã¾ÖÖ¸üß	50000
¿Ö¹ý›üê (¬ÖôÖê)	नोव्हेंबर	40000
कापडणे	±ú²ÖÎã¾ÖÖ¸üß	25000
न्याहळोद (धुळे)	´Öê	25000
नेर (कुसुंबा)	जानेवारी	25000
मुकटी (फागणे)	×›üÃÖê²Ö¸ü ±ú²ÖÎã¾ÖÖ¸üß	10000 20000
लळींग (धुळे)	±ú²ÖÎã¾ÖÖ¸üß	10000
पाटण (शिंदखेडा)	<¯ÖÎ»Ö	40000
पेडकाई (शिंदखेडा)	<¯ÖÎ»Ö - ´Öê	45000
शिंदखेडा	नोव्हेंबर	20000
विखरण (शिंदखेडा)	•Ö»Ö - नोव्हेंबर	40000

१२ . गाव आपत्ती व्यवस्थापन कामी करणेत आलेल्या उपाययोजना

धुळे जिल्हयातील एकूण ५५० गावांचे गाव आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे तयार करणेत आलेले आहे. यात संभाव्य धोके व आपत्तींचा इतिहास उपलब्ध साधन सामुग्री प्रतिसादाची कृती या गोष्टींचा समावेश आहे. ŸÖÃÖê“Ö गावाची लोकसंख्या, शाळा, हायस्कूल, कॉलेजेस, आंगणवाडी, समाजमंदीर, मंगलकार्यालये, रिकामे गोडावून,तात्पुरत्या निवासासाठी सुरक्षित निवास, रुग्णालय, सार्वजनिक आरोग्य केंद्र, प्राथामिक आरोग्य केंद्र, जनावरांचे दवाखाने, वैदयकीय अधिकारी, वैदयकीय कर्मचारी, पशुवैदयकीय अधिकारी, खाजगी वैद्यकीय दवाखाने, सेवाभावी संस्था, पोहणाऱ्या व्यक्तींची नावे, गावातील उपलब्ध असलेले दूरध्वनी क्रमांक, मेडीकल दुकाने, स्वस्त धान्य दुकाने, विदुयत जनित्र, फोकस लाईट, टॉर्च, रेडीओ, टेलीव्हीजन, मेगा फोन, सायरन, बस, जß¯Ö, ™ÒüŒ™ü¸ü, ट्रक, जेसीबी मशीन, बोट, दुचाकी वाहने यांची माहिती संकलित करण्यात आली आहे. हि माहिती या आराखडयास जोडलेल्या विविध परिशिष्टात नमूद केलेली आहे. ब्लँकेट पुरवठादार, लाकूड पुरवठादार, बांबू पुरवठादार, घाऊक अन्नधान्य विक्रेते, तंबू पुरवठादार, खाजगी पत्रे व A.C. ×ÃÖ™ü ¯Ö¸ü¾Öšादार, खाजगी वाहतूक संस्था, पाणी पुरवठादार, रक्तपेढया, चटई पुरवठादार, लोखंडी पाईप पुरवठादार, दोर पुरवठादार, तांत्रिक वर्कशॉप, प्लॅस्टीक सिट पुरवठादार, पशुखादय पुरवठादार यांची माहीती घेणेत आलेली आहे. सदर बाबतची माहीती सोबतचे परिशिष्टात •ÖÖ›ü»Ö»Öß †ÖÆê.

धुळे जिल्हयाकरीता रबरी व एफ़ आर पी एफ़. बोटीं ÃÖÆüß¾Ö 46 विविध प्रकारचे शोध व बचाव साहीत्य ˆ¯Ö»Ö²¬Ö †ÖÆê ŸÖÃÖêच धुळे महानगरपालिकेने एक बा™ü ‘ÖêŸÖ»Öê»Öß †ÖÆê. ÃÖ¤ü¸ü 46 प्रकारचे शोध व बचाव साहीत्य विविध संबंधीत विभांगांकडे सोपविण्यात आलेले आहे. धुळे जिल्हयात सर्व शासकीय कार्यालयाकडून त्यांचे ×¾Ö³ÖÖगाचा आराखडा तयार करणेत आलेला आहे. आपत्ती काळात त्वरीत संपर्क साधता यावा यासाठी प्रत्येक ÃÖ¸üÛ¬ÖßŸÖ कार्यालयाचे †ª¨üÖ¾ÖŸÖ दूरध्वनी क्रमांक घेणेत आलेले आहे. त्याबाबतची माहीती प्रस्तुतचे पुस्तकात दाखविले»Öß †ÖÆê.

धुळे जिल्हयात ५५0 गावांमध्ये तलाठी यांचे माध्यमातुन गाव आपत्ती व्यवस्थापन समित्या स्थापन केलेल्या आहेत. तसेच जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्रतिसाद दल (Army/SDRF) निश्चीत करणेत आ»Öê»Öê †ÖÆê. ¬ÖôÖê जिल्हयात मोठ्या संखेने विद्यार्थ्यांना आपत्ती व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण देण्यात आलेले आहे. धुळे जिल्हाधिकारी कार्यालयात २४ तास नियंत्रण कक्ष सुरु करणेत आले असून तेथील दूरध्वनी क्रमांक २८८०६६ व टोल फ्री क्र. 1077 आहे. याव्यतिरिक्तही ×•Ö»ÆüÖ ¯ÖÖê»Öß¸ü, आरोग्य खाते, होमगार्ड कार्यालय, विदयुत वितरण कंपनी व <ÃÖ. ›üß. †Ö¸ü. <±ú. एस आर पी एफ़ या विभागानीही नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित केलेली आÆêŸÖ. तसेच तालुका स्तरावर तहसिलदार कार्यालयात तालुका नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित करण्यात आले आहेŸÖ.

13. बहुउद्देशीय आपत्ती प्रतिसाद योजना :

भूकंप, पूर, वादळ, साथीचे रोग अपघात आणि आग इ. आपत्तींचा समावेश जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन आराखडा योजनेत केलेला आहे. पूर आणि भूकंप यासारख्या काही आपत्ती मोठया भूभागावर घडून येतात. त्यामध्ये मोठया प्रमाणावर जिवित, वित्त आणि पर्यावरण हानी होते. साथीच्या रोगांसारख्या आपत्ती मोठया प्रमाणावÖ¸ê ±úŒÖŸÖ जिवित हानी करतात यापैकी कोणत्याही आपत्तींवर नियंत्रण करण्यासाठी मोठया प्रमाणावर सुविधा व मनुष्यबळाची आवश्यकता असते.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा बनविण्याचे मुख्य धोरणे म्हणजे जिवित, वित्त व पर्यावरणाचे रक्षण करण्यासाठी आपत्तीची तीव्रता कमी करणे, आपत्तीला प्रतिसाद देण्यासाठी पूर्वतयारी करणे, विविध आपत्तीविषयी प्रशिक्षण देणे, जनजागृती करणे, विविध यंत्रणांमध्ये समन्वय ठेवणे, आपद्ग्रस्तांचा शोध घेऊन सुटका करणे, त्यांना तात्काळ मदत देणे व पुनर्वसन करणे हे आहेŸÖ.

13.1 धुळे जिल्ह्यातील लोक संख्या

अ.क्र.	तालुका	¯Ö㋥ýÂÖ	ÄÖß	एकुण
1	¬ÖÔôÖê	435247	405378	840625
2	साक्री	235997	228916	464913
3	×¿Ö¸ü¯Öã¸ü	216247	205890	422137
4	शिंदखेडा	166510	156647	323157
एकुण-		1054031	996831	2050832

नागरी केंद्राचे नाव	लोकसंख्या सन् 2011 च्या जनगणनेप्रमाणे	लोकसंख्येची घनता प्रति चौ. कि. मी.	प्रमुख व्यवसाय आकृतीबंध
¬ÖÔôÖê	3,75,559	6,146	शेतकरी ५०% सरकारी नोकर २५% उद्योग क्षेत्रातील नोकर ५% धंदा आणि इतर २०%
×¿Ö¸ü¯Öã¸ü	76,905	12,818	शेतकरी २५% सरकारी नोकर १०% उद्योग क्षेत्रातील नोकर १५% धंदा आणि इतर ५०%
¤üÖê›üÖ‡“ÖÖ	46,767	1,439	शेतकरी ७५% उद्योग क्षेत्रातील नोकर ५% धंदा आणि इतर २०%

14. धुळे जिल्हयात वाहणा-या नदयांची नांवे. व त्यांना मिळणारे नाले, ओढे, बाबत सविस्तर माहिती.

धुळे जिल्हयातील खालील नद्यांना फक्त पावसाळयातच पाणी असते हया नद्या तापी नदीच्या खोऱ्यात आहे. तापी हि जिल्हयातील प्रमुख नदी आहे. इतर सर्व नद्या व नाले हे तापीच्या उपनद्या आहेत. तापी व्यतिŸÖ×¸üŒÖŸÖ ¯ÖÖÓ–रा, कान, बुराई, अमरावती, भोगावती, अरुणावती, अनेर हया तापीच्या प्रमुख उपनद्या आहेत. तसेच शिंदखेडा तालुक्यातील मदारी नाला हा पावसाळयातील प्रमुख नाला आहे.

¬ÖÔôÖê ¿ÖÆü¸ü ¯ÖÖê.Ã™êü. :- †) ¯ÖÖê.Ã™êü.Æüद्दीत वाहनारी नदी - ¯ÖÖÓ–रा नदी
ब) नाले - †ÖœüÖ ²ÖÖ²ÖÖŸÖÖ ²ÖÖ²ÖÖŸÖÖ ´ÖÖ×ÆüŸÖß. - मोतीनाला

†Ö–ादनगर पो.स्टे. :- अ) पो.स्टे.हद्दीत वाहनारी नदी - ¯ÖÖÓ–रा नदी
ब) नाले - †ÖœüÖ ²ÖÖ²ÖÖŸÖÖ ²ÖÖ²ÖÖŸÖÖ ´ÖÖ×ÆüŸÖß. - हागऱ्यानाला, अन्वरनाला

´ÖÖêÆüÖ›üß ¯ÖÖê.Ã™êü :- अ) तिखी गांव :- प्रखरवडी नदी - अन्वरनाला
ब) नरव्हाळ :- गोदावरी नदी - लेडीनाला
क) बाभुळवाडी ÝÖÖ¾Ö :- जामनदी -टिटवी नाला, भोकरनाला

धुळे तालुका पो.स्टे. :- ¯ÖÖ–रा नदी व बोरी नदी

सोनगीरपो.स्टे. :- ¯ÖÖ–रा नदी- गांव १) मोहाडी प्र.डांगरी, २) विश्वनाथ, ३) सुकवड, 4) न्याहाळोद ५) तामसवाडी, ६) कौठळ,
नाले :- देवभाने, कापडणे, धनुर गावांतुन :- भाननाला, गुलनाला, खारा नाला, करंण महाराज नाला, सुकानाला.

नरडाणा पो.स्टे. :- 1) ¯ÖÖ–रा नदी 2) तापी नदी ३) लेंन्डी नदी ४) गुलाबार नदी, ५) लेमडी नदी, ६) गुलजार नदी

x¿Ö¸¯Ö¸ ¯ÖÖ.Ã™. :- 1) ŸÖÖ¯Öß 2) अरुणावती.

शिंदखेडा :- 1) बुराई नदी - आरावे गावातील गोदावरी नाला मिळŸÖÖ.
२) तापी नदी - बुराई नदी व सुर नदी यांचा संगम होतो.

साक्री पो.स्टे. :- 1) ¯ÖÖ–रा नदी - शेणपुर, मलांजन, धाडणे, मालपुर, कोकले, नांदवण, दातर्ती, व वसमार या गÖÖवांतील नाले.
2) कान नदß - ¤xÆ¾Ö»Ö, "¡>¾Ö»Ö ¯Ö. अष्टाणे,
3) बुराई नदी - बुररुखे, पिंजार–ÖÖ>ß.

पिंपळनेर पो.स्टे. :- 1) ¯ÖÖ–रा नदी, कान नदी, जामखेल नदी :- नाले गडखेल नाला, शेवाळी नाला, शेलबारी नाला, टोकरी नाला, पाटखल नाला.

निजामपुर पो.स्टे. :- 1) पाननाला २) रोहणी नाला ३) उमसंडी नाला ४) गोकुळ नाला ५) रोडी नदी ६) बुराई नदी.

14.1.

धुळे जिल्हयात वाहणा-या नदी, नाले, ओढे यांचे काठावरील येणारी गांवे, परिसर, कॉलनी, या बाबत माहिती व तेथील लोकसंख्या.

-ÖÔ¡ ¿ÖÆ¸¡ ¯ÖÖ.Ã™. :- ¯ÖÖ–रा नदीचे काठावर कुमारनगर, एस.आर.पी.कॉलनी, मोगलाई, हा परिसर असुन लोकसंख्या ÃÖ´ÖÖ¸¡ 40 ŸÖ 45 Æ•ÖÖ¸¡ †ÖÆ.

मोतीनाला :- सुशिलनाला, कालीका नगर, जमनागिरी भिलाटी, शनिनगर, मातीनगर, व मोगलाईतील काही परिसर येतो. तेथील लोकसंख्या सुमारे १८ ते २२ हजार आहे.

†Ö–ादनगर पो.स्टे. :- ¯ÖÖ–रा नदीचे काठावर - जुने धुळे, भोई गल्ली, भिलाटी परिसर हागऱ्या नालाचे काठावर सॅलटर हाऊस परिसर कबीरगंज, वाखार नगर, मनमाड जिन ग.नं. ७, बोहरी गल्ली, गायकवाड चौक इत्यादी ¯Öx¸ÃÖ¸¡.

अन्वर नाल्याचे काठावर कृषी महाविद्यालय परिसर वरील नमुद ठिकाणचे परिसरातील लोकसंख्या 75,000 ŸÖ 80,000 <¾Öœß †ÖÆ.

¤¾Ö¯Ö¸¡ ¯ÖÖ.Ã™. :- विटाभटटी परिसर श्री. एकविरा देवी परिसर बौध्द तत्व–ान, साईबाबा नगर नकाणे रोड, हा परिसर येतो. सदर परिसरात १५ ते १६ हजार लोकसंख्या आहे तसेच सुशिलनाला काठावर विटाभटटी ¯Öx¸ÃÖ¸¡ मरिमाता भिलाटी बिजलीनगर दैठनकर नगर परिसर येतो तेथील लोकसंख्या 20 ŸÖ 22 Æ•ÖÖ¸¡ †ÖÆ.

धुळे तालुका पो.स्टे. :- ¯ÖÖ–रा नदी लगत भदाणे, नेर, अकलाड, मोरणे प्र.नेर, कुसूंबा, खेडे, वार, कुंडाणे, मोराणे प्र.ल, महिंदळे, नकाणे, वरखेडी, निमखेडी, जामी, शिरढाणे हा भाग येतो वरील सर्व गावांची लोकसंख्या सुमारे ८०००० हजार इतकी आहे.

बोरी नदी लगत पुरमेपाडा, आर्वी, बोरकुंड, विंचुर, शिरुड, धामणगांव, निमगुळ, धाडरा, धाडरी, इत्यादी गावे येतात. त्या गावांची लोकसंख्या सुमारे ५०००० इतकी आहे.

सोनगीर पो.स्टे. :- मोहाडी प्र.डांगरी लोकसंख्या ५०००, विश्वनाथ लोकसंख्या ३०००, ÃÖकवड »ÖÖकसंख्या ३०००, न्याहाळोद लोकसंख्या ३०००, तामसवाडी लोकसंख्या ३५00, कौठळ लोकसंख्या ३०००, हेंकलवाडी लोकसंख्üÖ ३०००, देवभाणे लोकसंख्या ६०००, कापडणे १२,००० ते १३,००० लोकसंख्या, धनुर लोकसंख्या ७००० ते ८०००

नरडाणा पो.स्टे. :-

कमखेडा लोकसंख्या ४५००, हुंबरर्डे लोकसंख्या २५००, विकवेल लोकसंख्या ६००, वडोदे लोकसंख्या ३५०, वड»Öß लोकसंख्या ३५०, म्हळसर लोकसंख्या २९००, मुडावद लोकसंख्या ४०००, पडावद लोकसंख्या ४०००, भिलाणे »ÖÖकसंख्या ९००, बेटावद लोकसंख्या १४०००

×¿Ö¸¯Ö¸ü ¯ÖÖ.ÃÖ™ê. :-

उंदिर नाला निम–ारी गांव जनता नगर, लोकसंख्या १६५०, भोंडणनाला तऱ्हाडी वरुड लोकसंख्या ४०००, जळोद नाला लोकसंख्या २०००, धावडयानाला जुने भामपुर लोकसंख्या २०००, मुखेड नाला विखरण लोकसंख्या १३००, चुलनाला, पनाखेड, हातेपाडा, जुनी सांगवी लोकसंख्या ५०००, भडण्यानाला दहिवद लोकसंख्या ४०००, हदऱ्यानाला निम–ारी लोकसंख्या २००, आवडा नाला वरखेडी लोकसंख्या ४००, न्‍िरवाईन नाला सुळे लोकसंख्या ६००, वाघाडी नाला वाडी, वाघाडी लोकसंख्या २०००, डोंगरी नाल वाडी लोकसंख्या २०००, चांदसुऱ्यानाला चांदसुऱ्या लोकसंख्या ४००, चांदवड नाला बोरपाणी लोकसंख्या ४००, हावऱ्यानाला कोडीद, गधडदेव लोकसंख्या ६००

शिंदखेडा पो.स्टे.:-

पो.स्टे.हद्दीत एकुण २ नदया असुन तापी नदी किनारी उंचावर असलेले नेवाडे लोकसंख्या १४५०, ¾Ö¸¯ÖÖ›êü लोकसंख्या १८५०, सोनेवाडी लोकसंख्या ९२५, अमळथे लोकसंख्या १०५०, लोहगांव लोकसंख्या 550, हिसपुर लोकसंख्या ४५०, वसमाने लोकसंख्या ५५०, रंजाने लोकसंख्या १३००, सुकवद लोकसंख्या ५५०,

इत्यादी गांवे उचांवर नसुन तापी नदीस महापुर आल्यास वरील गावांना पाण्यामुळे धोका आहे. सदर गावांना संपर्कासाठी पो.स्टे. सरपंच, तलाठी इत्यांदीचे फोन नंबर घेण्यात आले आहे. तसेच बुराई नदी किनारी ˆ“ÖÖ¾Ö¸ü †ÃÖ»Ö»Öê ¾ÖÖ¾Ö ¾ÖÖ›ß, आरावे, चिमठाणे, दलवाडे, परसामळ, महाळपुर, कुमरेज, अलाणे, चिरणे, कदाणे, शिंदखेडा, पाटण वरसुस, सुलवाडे, इत्यादी गांवे बुराई नदी किणारी उंचावर असल्याने सदर गावांना नदीस पाणी आल्यावर कुठल्याही प्रकारे जनजीवन विस्कळीत होणार नाही व सदर पुरामुळे गावांना कोणत्याही प्रकारे धोकानाही तसेच सदर गावांना बिनतारी संदेश बसविण्याची आवश्यकता भासणार नाही याबाबत वरील गावांची प्रत्यक्ष पहाणी करण्यात आलेली आहे.

साक्री पो.स्टे. :-

¯ÖÖ–ारा नदी काठावरील शेणपुर भिलाटी, बेघर वस्ती लोकसंख्या ४००, पां–ारा नदी काठावरील धाडणे, कोळीवाडा, भिलाटी, लोकसंख्या ५००, पां–ारा नदी काठावरील कासारे बाजारपेठ लोकसंख्या ४००, कान नदी काÖŠÖ¾Ö¸ßÃ»Ö दहिवेल भिलाटी बाजारपट्टी लोकसंख्या २००, कान नदी काÖŠÖ¾Ö¸ßÃ»Ö ”ü›¾Ö»Ö (¯Ö.), ×³Ö»ÖÖ™ß, ¸Ö•Ö¾ÖÖ›ê »ÖÖकसंख्या 500 †ÖÆ. कान नदी काठावरील साक्री भाडणे रोड बेघर वस्ती लोकसंख्या ५००

पिंपळनेर ¯ÖÖ.ÃÖ™ê. :-

पिंपळनेर पहिलाड भिलाटी पां–ारा नदी काठावरील लोकसंख्या १९००० ते २००००, वारसा पां–ारा नदी काठावरील लोकसंख्या ७०० ते ८००, कुडाशी पां–ारा नदी काठावरील लोकसंख्या ६०० ते ६३०, काकसेवड ¯ÖÖ–ारा नदी काठावरील लोकसंख्या ५०० ते ५५०, जेबापुर जामखेल नदी काठावरील लोकसंख्या ६३० ते ७०० काबऱ्या खडक - काबऱ्या खडक धरण लोकसंख्या ४५० ते ५५०, धनेर काबऱ्या खडक धरण नदी काठचे लोकसंख्या ९०० ते १०००, आमळी काबऱ्या खडक धरण - नदी काठावरील लोकसंख्या ११०० ते १२००, सुतावे काबऱ्या खडक धरण नदी काठावरील लोकसंख्या ८०० ते ९००,

निजामपुर पो.स्टे. :-

मावजीपाडा, नवापाडा, ब्राम्हणवेल, ³ÖÖ¸™ß¯ÖÖ›ê, ×–ारणीपाडा, नाग–ारी, वासदरा आखाडे फोफाते दुसाणे, बळसाणे, सतमाणे, निमाजपुर जैताने हे गांव नदी काठावर येतात. लोकसंख्या सुमारे ३५ ते ४० हजार.

थाळनेर ¯ÖÖ.Ã™ü. :-

अ.क्र.	नदी, नाल्याची नावे	काठावरील गांवे परिसर	लोकसंख्या
01	ŸÖÖ¯Öß,	थाळनेर	1300
02	तापीनदी	ÃÖÖ¾ÖôÖ¤ü	2300
03	ŸÖÖ¯Öß	•ÖŸÖÖê¯Ö¸ü	1300
04	तापीनदी	¾ÖÖšÖê›êü	2600
05	तापी नदी	भोरटेक	1200
06	तापी नदी	•ÖÖ¯ÖÖê¸Öê	1400
07	तापी नदी	×¯ÖôÖÖê¤üÖ	1700
08	अनेर नदी	घोडसगांव	12000
09	अनेर नदी	ØÖ¯Öê¯ÖôÖüŸÖÖ›êü	700
10	अनेर नदी	³ÖÖ¾Öê¸ü	1500
11	अनेर नदी	ŸÖÖ¤ü	1600
12	हाटखोई नाला	†Öœêü	1000

¤üÖëÖ‡“ÖÖ ¯ÖÖ.Ã™ü. :-

†. ं×.	नदीचे नाव	गावाचे नाव	लोकसंख्या
01	तापी नदी	जुने कोडदे गांव	1500 ŸÖê 1600
02	तापी नदी	साहुर गांव	800 ŸÖê 900
03	तापी नदी	जुने शेंदवाडे	600/650
04	तापी नदी	“ÖÖ¾Öëü¤ü	300/350
05	तापी नदी	वडदे गांव	600 ŸÖê 700
06	तापी नदी	टाकरखेडा	1900 ŸÖê 2100
07	अमरावती नदी	मालपुर गांव	18000ŸÖê 19000
08	अमरावती नदी	¤üÖëÖ‡“ÖÖ	66000
09	अमरावती नदी	मंदाणे गांव	1100 ŸÖê 1300
10	अमरावती नदी	दाऊळ गांव	3000 ŸÖê 3500
11	अमरावती नदी	–ÖÖ™ü¾ÖÖëü	1500 ŸÖê 1600
12	भोगावदी नदी	¤üÖëÖ‡“ÖÖ	66000
13	निमगुळ गांव नदी	निमगुळगांव	16000 ŸÖê 17000
14	लेंढुर नाला	¤üÖëÖ‡“ÖÖ	5000 ŸÖê 6000
15	कनोरी नाला	--	--
16	खांडवा नाला	दोंडाईचा राऊळनगर	1500 ŸÖê 1600
17.	“ÖÖ¸ü×–ान्यानाला	¸üÖ´Öß ¯Ö£ÖÖ¸ü	2400 ŸÖê 2600

मदारी नाला :- या नाल्यामुळे साहुर गांव जुने कोडदे या गावांचा संपर्क तुटतो त्यामुळे जुने कोडदे व साहुर ग׏־ÖÖÃÖ मदत पोहचण्यास फारच अडचण निर्माण होते तापी नदीला महापुर आल्यास तापी नदीचे पाणी या नाल्यात उतरते त्यामुळे जुने कोळदे गावांचे ३ तुकडे पडतात होडीवर फक्त जि.प.शाळा जुने कोळदे पर्यंतच जाता येते बाकी गावांचा संपर्क तुटतो पाणी उतरल्यावरच लोकांना मदत करता येते व ग्रामोफोनव्दारे लोकांना उंच जागेवर सुरक्षित ठिकाणी जाण्याचे आव्हान करता येते. साहुर गांव या ठिकाणाहुन लोकांना नावेत बसवुन नवे शेंदवाडे येथे या ठिकाणी आणण्यात येते सन २००६ मध्ये पुराच्या पाण्याने साहुर गांव सापडल्याने ७५० लोकांना शेंदवाडयात आणण्यात आले होते. तसेच जुने कोळदे गावांतील पाण्यामुळे नुकसान –ालेल्या ४ कुटूंबाना लंगाने गावांत जि.प.शाळेत ठेवण्यात आले होते. त्या ठिकाणी जिल्हा प्रशासन व पोलीस प्रशासन तर्फे त्यांची व्यवस्था करण्यात आली होती व ग्रामपंचायत लंघाने यांनी सुध्दा मदत केली होती.

15. ×•Ö»ÊÖÝÖß»Ö मध्यम/ लघु प्रकल्प

-ÖÔü ×•Ö»ÆÖ						
†..क्र.	प्रकल्पाचे नाव	तालुका	ÃÖÖŠÖ ¤ü.»Ö.'Ö.´ÖÎ.			
			एकूण	´ÖÝÖ	×•Ö¾ÖÝÖ	
					¤ü»Ö'Ö´ÖÎ	¤ü»Ö'Ö±ú
1	2	3	4	5	6	7
»Ö'Ö ÝÖ»ÖÖ¾Ö						
1	†"ÖÖÔü	-ÖÔü	1.05	0	0.94	33.19
2	²Ö¸ü–Ö›ü	-ÖÔü	1.3	12	1.18	41.56
3	चौगाव	-ÖÔü	6.33	0.68	5.65	199.5
4	देवभाने	-ÖÔü	2.31	0.49	1.82	64.12
5	फागणे	-ÖÔü	4.15	0.72	3.43	121.11
6	ग׏¤ü¸ü	-ÖÔü	1.21	0.04	1.17	41.31
7	खंडलाय	-ÖÔü	1.59	0.25	1.35	47.49
8	खÖÓ›Ö	-ÖÔü	4.16	1.25	2.91	102.75
9	कÖ¯ÖŠÖ¸ü	-ÖÔü	3.87	0.46	3.41	120.23
10	कÖ¯ú»ÖÉÖ	-ÖÔü	3.2	0.36	2.84	100.35
11	लामकानी	-ÖÔü	2.85	0.62	2.23	78.74
12	´ÖÖ›ÔüÖ	-ÖÔü	8.79	1.96	6.83	241.17
13	मुकटी	-ÖÔü	10.19	0	10.19	359.81
14	नांद्रे	-ÖÔü	2.17	0.23	1.94	68.57
15	निमगुळ	-ÖÔü	2.03	0.22	1.81	63.77
16	¯Ö¸ü´Ö¯ÖÖ›Ö	-ÖÔü	16.58	3.06	13.52	477.39
17	रानमाळा	-ÖÔü	4.61	0.21	4.4	155.36
18	शिरधाने	-ÖÔü	3.05	0.33	2.73	93.22
19	•ÖÖ´Ö±úÖÔü	शिंदखेडा	2.41	0.24	2.17	76.76
20	´ÖÉÖß	शिंदखेडा	0.98	0.14	0.84	29.70
21	¿Ö¾ÖÖ›ü	शिंदखेडा	1.31	0.20	1.11	39.23
22	अभणपूर	×¿Ö¸ü¯Ö¸ü	3.66	0.93	2.73	96.4
23	बुडकी	×¿Ö¸ü¯Ö¸ü	2.16	0.42	1.74	61.26
24	ग֐Ö›¤ü¾Ö	×¿Ö¸ü¯Ö¸ü	1.66	0.13	1.53	54.13
25	•Ö»ÖÖ¤ü	×¿Ö¸ü¯Ö¸ü	2.61	0.49	2.12	74.86

26	कालीकराड	x¿0¸ 0¸	2.19	0.20	1.99	70.27
27	खामखेडा	x¿0¸ 0¸	3.22	0.35	2.87	101.34
28	लौकी	x¿0¸ 0¸	2.03	0.20	1.99	70.27
29	मिटगाव	x¿0¸ 0¸	1.15	0.13	1.02	36.02
30	नांदेड	x¿0¸ 0¸	3.88	0.28	3.6	127.12
31	रोहिणी	x¿0¸ 0¸	1.01	0.05	0.96	33.9
32	विखरण	x¿0¸ 0¸	2.12	0.21	1.91	67.41
33	¾00>ß	x¿0¸ 0¸	1.48	0.14	1.34	47.32
34	वकवाड	x¿0¸ 0¸	2.92	0.24	2.68	94.63
35	²0Æ>	साक्री	4.43	1.03	3.4	120.05
36	बुरुडखे	साक्री	1.47	0.17	1.30	45.9
37	”0¾0>ß	साक्री	4.45	0.06	4.39	154.87
38	घाणेगाव	साक्री	1.54	0.17	1.37	48.3
39	Æ¼ß	साक्री	2.73	0.38	2.35	82.91
40	काबऱ्याखडक	साक्री	3.96	0.79	3.17	111.93
41	ककाणी	साक्री	2.57	0.53	2.04	72.03
42	कायकाडा	साक्री	2.22	0.37	1.85	65.32
43	ख00´0 00>0	साक्री	1.21	0.11	1.10	38.88
44	¿0»0²00¸ß	साक्री	1.58	0.23	1.35	47.67
45	¿0¾00ôß	साक्री	1.82	0.3	1.52	53.67
46	विरखेल	साक्री	0.8	0.06	0.74	26.13
	एकूण (अ)		142.99	19.65	123.34	4355.28
मध्यम प्रकल्प						
1	कनो»0ß	-0ô	11.9	3.45	8.45	298.37
2	सोनवद	-0ô	17.52	3.16	14.36	507.05
3	²0¸0‡	साक्री	21.33	7.12	14.21	501.76
4	जामखेडी	साक्री	13.28	0.94	12.34	435.73
5	मालनगाव	साक्री	13.02	1.69	11.33	400.06
6	00–0¸0	साक्री	43.41	7.78	35.63	1258.1
7	अनेर	x¿0¸ 0¸	103.56	44.35	59.21	2090.71
8	कं¸¾0¤	x¿0¸ 0¸	21.39	0	21.39	755.28
9	अक्कलपाडा	साक्री				
	एकूण (ब)		245.41	68.49	176.92	6247.05
	एकूण (अ+ब)		388.4	88.14	300.26	10602.3

<u>१६. जोखिम / आपत्ती प्रवणता :</u>

1) ¯0¸ -

धुळे जिल्हा सामान्यत: दुष्काळग्रस्त असायचा पंरतु वर्ष २००५ व विशेषत: वर्ष २००६ च्या पावसाळयातील पर्जन्यमान व पूर परिस्थिती लक्षात घेता हा जिल्हा पूर प्रवण –ााला आहे. यात तापी खोऱ्यातील २४ गावाना पूरामुळे गंभीर धोका संभवतो. ¯0x¸x¿0Â™ 8 मध्ये दर्शविलेले २४ गावे वर्ष २००६ मधील पूर परिस्थितीत गंभीरपणे बाधित –ााले होते. या २४ गावातील नागरीकांना सुरक्षित स्थळी विस्थापित करण्यात आले होते. या व्यतिरिक्त ६८ इतर गावाना पूराचा धोका संभवतो. (एकूण ९२गावे)

२) साथीचे रोग व कुपोषण

पावसाळयात काही –00Ÿ0- †–ात जलजन्य रोगांचा प्रभाव दिसून येतो. उन्हाळा सुरु होण्याच्या पूर्वीच्या काळाता डासांमुळे काही आजार जिल्हयात पसरतात व त्यामुळे साथीच्या रोगांचे प्रमाण वाढलेले दिसून येते. यात गॅसट्रो, कॉलरा, अतिसार, मलेरिया, निमोनिया, काविळ इ. रोगांचा समावेश आहे. अलिकडेच चिकून गुणीया व बर्ड

फ्ल्यू हे संसर्गजन्य रोगांच्या साथी जिल्हयाने अनुभवल्या. संबंधित शासकीय विभागांकडून या साथीच्या रोगांवर नियंत्रण ठेवण्याचे काम केले जात असले तरी अजूनही या आपत्तींना तोंड देण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजनांना पुष्कळ वाव आहे.

जिल्हयातील आदिवासी क्षö¡öŸö अंधश्रध्दा आणि धार्मिक विश्वास यामुळे काही भागातील लोक उपलब्ध वैद्यकिय सेवासुविधांचा लाभ घेण्यास नाखुश असतात.

३) आग

जिल्हयातील अनेक भागात मध्यम स्वरुपाच्या आगी लागत असतात. दरवर्षी आगीच्या सुमारे ३०-४० घटना घडतात. बहुतेक घटना उन्हाळयात वारे वाहत असल्यामुळे घडतात. यात ²ö-याचदा शेतकऱ्यांनी साठवलेला कापूस, चारा, –ोपडया, खळे इत्यादी ठिकाणी आगी होण्याच्या घटना वारंवार होतात. जिल्हयातील बहुतेक सिनेमा गृहातील आगीच्या अपघातांना तोंड देण्याची उपाययोजना अपुरी/ कालबाहय आहे. जिल्हयातील दोन नगरपालिका व एक महानगरपालिकेत अग्निशमन यंत्रणा उपलब्ध आहे व पुरेशे साधन तसेच यासाठी प्रशिक्षित मनुष्यबळ पुरेशा प्रमाणात उप्लब्ध नाही. सार्वजनिक बांधकाम व अग्निशमन विभाग म.न.पा. यांचे माध्यमातून काही शासकीय इमारतींचे फ़ायर ऑडीट करण्यात आल †öÆ. अग्निशमन विभाग म.न.पा. यांनी पत्राद्वारे ब-याच शासकीय कार्यालय व इतर इमारतींचे फ़ायर ऑडीट करणे बाबत संबंधितांना पत्र व्यवहार केला आहे.

4) ¸ÖÃŸö †¯ö‘ööŸö

जिल्हयातील जवळपास १७० गावे हि वारंवार अपघात होणारी ठिकाणी म्हणून ओळखली जातात. यावरुन असे दिसून येते की, जिल्हयातील अपघात प्रवण विभागांची टक्केवारी १० पेक्षा थोडी जास्तच आह ×Æ 2öö2ö ±ö़ारशी दिलासादायक नाही. रस्ते अपघात निष्काळजीपणे वाहन चालविणे, तरुणातील अति उत्साहीपणा, मद्यपान करुन वाहन चालविणे, वाहनांची योग्य देखभाल न करणे तसेच वाहनातून मर्यादेपेक्षा जास्त माल वाहून नेणे इ. अनेक कारणांमुळे घडून येतो. मात्र सद्यस्तितीत चौपदरीकरणामुळे अपघातांची संख्या कमी –ाली आहे असे दिसून येते.

५) दुष्काळ

धुळे जिल्हा सामान्यतः दुष्काळग्रस्त आहे जिल्हयातील बहुतांश भागात भूजलाची पातळी खोलवर आहे. तसेच शेती/वापराच्या तसेच पिण्याच्या पाण्याची कमतरता उन्हाळयात तीव्रतेने जिल्हयातील बहुतांश भागात †ÃöŸö. -öô शहरात पिण्याच्या पाण्याचा कमतरता दरवर्षी प्रामुख्याने जाणवते. यासाठी दूरगामी नियोजन व व्यवस्था करणे आवश्यक आहे.

६) पर्यावरणाचे असंतुलन -

जिल्हयातील वृक्षतोड, उघडया गटारी, कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी आवश्यक व प्रभावी व्यवस्थेचा अभाव यामुळे रोगराई पसरण्याची संभावना जास्त असते. वृक्ष तोडीमुळे जमिनीची धूप वाढणे, प¸ परिस्थिती निर्माण होणे, अनियमित पाऊस, व पाण्याची कमी इत्यादी धोके निर्माण –ाले आहेत. या व इतर कारणांमुळे धुळे जिल्हा संथ गतीने भिषण टंचाई कडे जात †öÆ. यावर सर्व स्तरावरून प्रयत्न होणे गरजेचे असून मागील वर्षापासून जनमानसात वृक्ष लागवड व संवर्धन याबाबत शासन व सेवा भावी संस्था / चळवळी यांचे मुळे मोठ्या प्रमाणात जनजागृती होतांना दिसून येत आहे.

७) बांधकाम, रस्ते

जिल्हयातील ग्रामीण भागात/खेडयात बहुतांश घरे हे मातीचे आहेत ज्याचा अतिवृष्टीत तसेच भूकं¯ööŸö हानी होण्याचा धोका आहे. तापी नदीच्या काठी वसलेल्या बहुतेक गावाना एकच संपर्क रस्ता आहे. व यö Ãö¾ö बहुतांश रस्त्यांवरील पूल हे कमी उंचीचे असल्यामुळे लहानश्या पूरात ही या गावातून बाहेर येण्याचा मार्ग बंद होतात. या पूलांची उंची जिवित हानी टाळण्यासाठी वाढविणे अंत्यत गरजेचे आहे. ग्रामीण भागातील रस्त्यांची स्थिती समाधानकारक नाही यासाठी नियमित रस्ते दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे.

८) सामाजिक असुरक्षितता

जिल्हयातील बहुतांश कुटूंबाचे उत्पन्न स्वतःच्या उदरनिर्वाहासाठी पुरेसे इतपतच आहे. गरीबीमुळे नागरीक आपत्ती व्यवस्थापनाविषयी उदासिन आहेत, सामाजिक सुरक्षितता व जीवन/मालमत्तेचा विमा यां“ÖÖ †³ÖÖ¾Ö आहे. यासाठी साक्षरता वाढविण्या बरोबरच व्यापक प्रशिक्षण व जनजागृतीची आवश्यकता आहे.

९) भूकंप

-ÖÖ× ×•Ö»ÆÖ ÆÖ –ोन - ३ इतक्या भूकंप प्रवणतेत आहे. जिल्हयात काही गावांना वर्ष २००१ ÃÖÖ»ÖÖ –ालेल्या भूज, गुजरात राज्य येथील भूकंपाच्या वेळी धक्के जाणवले. जिल्हयात अद्याप नुकसानदायक भूकंपाची नोंद नाही.

१०) चक्रीवादळे

जिल्हयात क्वचीत चक्रीवादळे होऊन घरांचे शेतींची, फळबागांचे पायाभूत सुविधांचे तसेच काही वेळेस जिवित व पशुधनाची हानी होते. चक्रीवादळे प्रामुख्याने उन्हाळयात होतात. परंतु चक्रीवादळे होण्यात नियमबध्दत दिसत नाही. अशी वादळे पावसाळा व उन्हाळयात हि –ÖÖ»ÖÖ»ÖÖ †ÖÆÖŸÖ. त्याच प्रमाणे वातावरनीय बदलामुळे बेमोसमी पाऊस, वादळ व गारपिठ यांच्यात वाढ –ाल्यामुळे गेल्या दोन वर्षात जिल्ह्यात शेतमालाचे बरेच नुकसान –ÖÖ»Ö †ÖÆê.

17. †Ö¯Ö¢Öß व्यवस्थापनसाठी संस्थात्मक/ पायाभूत संरचना :

आपत्ती व्यवस्थापनात विविध स्तरावरील शासकीय/निमशासकीय विभाग, संस्था, व्यक्ति यांचा सहभाग असतो. यात मुख्यत्वे राज्य जिल्हा व आपत्तीचे स्थळ हे ÃŸÖ¸ü †ÃÖŸÖÖŸÖ. राज्य स्तरीय यंत्रणा निती/धोरण निधारण साधनसामुग्रीचे नियोजन व वाटप ग×ŸÖ×¾Ö×¬Öधीची प्राथमिकता ठरविणे. निधी उपलब्ध करणे व Emergency Operation Center द्वारे नियंत्रण, निर्देशन व मूल्यांकन करणे इत्यादी कार्ये करते. जिल्हा स्तरीय यंत्रणा साधनसामुग्रीचे नियोजन व वाटप गतिविधीची प्राथमिकता ठरविणे व जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन केंद्राद्वारे नियंत्रण, निर्देशन व मूल्यांकन करणे इत्यादी कार्य करŸÖ.

आपत्ती व्यवस्थापन कायदा २००५ या कायद्यात आपत्तीचे कार्यक्षम व्यवस्थापन तसेच त्याच्या संबंधित बाबी व अशा बाबी ज्यामुळे आपत्ती होते किंवा होण्याची संभवता असते याविषयीच्या तरतुदी आहेत.

1) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण ज्यांचे अध्यक्ष म. जिल्हाधिकारी आहेत व मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे निवासी उपजिल्हाधिकारी हे आहेत. विविध संबंधित विभागाचे अधिकारी सदस्य आहेत.

2) विविध विभागांसाठी प्रमाणित कृती पध्दती कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

3) आपत्ती व्यवस्थापनासाठी ¯ÖÖ™ü²ÖÓ¬ÖÖ¸ü विभागातर्फे धरणांच्या परिचालनासाठी धरण निहाय नोडल अधिकारी नियुक्त करण्यात आले आहे. जिल्हयातील विविध विभागांच्या अख्त्यारीत असलेली साधनाची माहिती आराखड्यात संकलित करण्यात आली आहे.

4) जिल्हयात ठिकठिकाणी आपात्कालात शोध व सुटका, पूर्व सूचना, तात्पुरता निवारा व्यवस्थापन, ¯ÖÖ£Ö´ÖÖ¯Ö“ÖÖ¸ü इत्यादीसाठी प्रशिक्षण देण्यात येत †ÖÆêŸÖ.

5) जिल्हयातील ५५0 ग्रामपंचायत/गावात संबंधीत तलाठी यांचे माध्यमातुन गाव आपत्ती व्यवस्थापन समित्या व †Ö¯Ö¢Öß व्यवस्थापन कृती दलांची स्थापना करण्यŸÖ †Ö»Öß †ÖÆê

७) जिल्हयातील विविध विभागांचे जिल्हा स्तरीय, तालुका स्तरीय तसेच गाव पातळीवरील अधिकारी व क´Ö“ÖÖ¸üß तसेच एन.सी.सी. चे विद्यार्थी यांना आपत्ती व्यवस्थापनाच्या विविध कार्यांसाठी प्रशिक्षित करण्यात येत †ÖÆê.

८) आपत्ती व्यवस्थापनासाठी जिल्हा नियंत्रण कक्षात BSNL तर्फे विना शुल्क दूरध्वनी क्रमांक १०७७ कार्यान्वित केला आहे या क्रमांकावर ठराविक खाजगी दूरसंचार कंपन्याच्या ग्राहकांनाही संपर्क साधता येऊ शकेल अशी तजविज करण्यात आली आहे.

९) जिल्हयातील ‹ÃÖ. ›ß. †Ö¸ü. ‹±ú. यांचे शोध व बचाव पथकाचे गठन क¹रुन त्यांना प्रशिक्षित करण्यात आले. या पथकांना शोध व बचाव कार्यासाठी आवश्यक असलेले ठराविक साहित्य उपलब्ध करुन देण्यात आले आहे.

१०) पूर बाधित २४ गावांमध्ये पूराची पूर्व सूचना मिळण्यासाठी HFL व्यतिरीक्त तीन पूर रेषा आखण्यात आल्या †ÖÆêŸÖ.

११) आपत्ती व्यवस्थापनसाठी विशेषतः आपत्तीस प्रतिसाद देण्यासाठी †Ö™üá»Ö¸üß ÃÖटर नाशिक (आर्मी) व एस. डी. आर. एफ़. धुळे यांचेशी सतत समन्वय ठेवणेत येत आहे.

१२) अग्निशमन या विषयावर महानगर पालिका/नगर पालिका यांचे कर्मचारी प्रशिक्षित करणेŸÖ †Ö»Ö †ÖÆêŸÖ.

१३) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कक्षात खालील दर्शविलेला दूरसंचार व तांत्रिक सोयी कार्यान्वित आहेत.

- जिल्हा मुख्यालयाशी राष्ट्रीय सूचना केंद्राची (एन.आय.सी.) उपग्रह दळणवळण जोडणी.
- पोलीसाच्या बिनतारी संदेश यंत्रणेचा उपयोग
- सर्व तालुका मुख्यालयाशी दुरध्वनी संपर्क

- सर्व तालुका मुख्यालयाशी व गावांशी पोलीस विभागाच्या सहायाने बिनतारी संदेश यंत्रणेच्या सहाय्याने संपर्क
- विविध कार्यालयाशी फॅक्स व ई -मेल व भ्रमण दूरध्वनीद्वारे संपर्क
- आपत्ती काळात आकाशवाणी, वृत्तपत्र व केबल टि.व्ही. ¾Æ×™Ã× †¯×च्या माध्यमातून सूचनांचे प्रसारण
- VC/ फ़ोन द्वारे विभागीय महसूल कार्यालय व मंत्रालयाशी थेट संपर्क

१८. आपत्ती काळात माहीती कळवावयाचे संबंधीत विभाग

आपत्तीची माहिती खालील विभागांना कळविली जाते:-

१. मुख्य सचिव.
२. प्रधान Ã×x"×¾×, मदत व पुनर्वसन.
३. विभागिय आयुक्त, नाशिक विभाग नाशिक.
४. जिल्हयात असणारे Ã×²×-×ßŸ× शासकिय अधिकारी.
5. महत्वाचे विभांगाची सेवा- आपत्ती काळात जिल्हातील सर्व महत्वाचे विभांगाची सेवा जिल्हाधिकारी यांचे नियंत्रणाखाली कार्य करते. सर्व विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या रजा रद्द करणेत येतात. जिल्हाधिकारी यांना जिल्हयातील खाजगी संस्थाच्या सेवा देखील आपत्ती काळात वापरता येतात.

19. आपत्तीच्या ठिकाणचे कृती केंद्र आणि संक्रमण छावणी :-

१. आपत्तीच्या ठिकाणचे कृती केंद्र -

ज्या ठिकाणी आपत्ती उदभवलेली आहे त्या ठिकाणी मदत कार्य वेगाने व्हावे या दृष्टीने त्या ठिकाणी आपत्ती कृती केंद्र उभारले जाते. मोठया प्रमाणावर आपत्ती घडल्यास संक्रमण छावणी उभरल्या जातात आपत्तीची तिव्रता किती मोठी आहे त्याप्रमाणात आपत्ती ग्रस्त भागातील केंद्राची संख्या अवलंबुन असते. या केंद्राची जबाबदारी उपविभागिय अधिकारी दर्जाच्या अधिका-यावर सोपवीली जाते. मदत व पुर्नवसनाचे काम पुर्ण –ाल्यावर ही केंद्रे व संक्रमण छावण्या बंद करण्यात येतात.

<u>**आपत्तीच्या ठिकाणचे कृती केंद्र**</u>

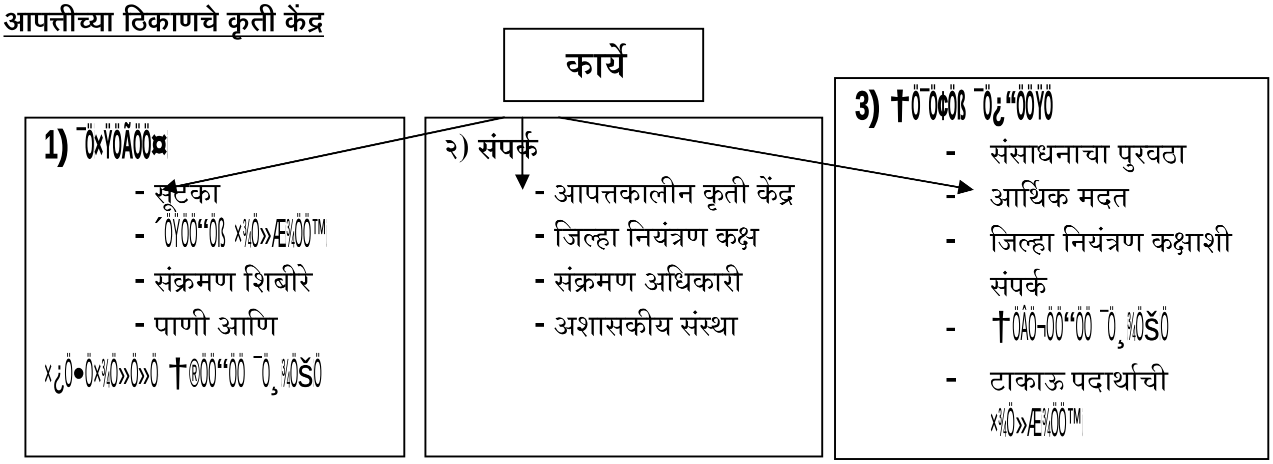

२. संक्रमण छावण्या-

आपत्तीला तोंड देण्यासाठी तसेच जिवीत व पशुहानी टाळण्यासाठी तातडीने संक्रमण शिबीरे उभारण्याची गरज निर्माण होते. आपत्तीने बाधीत –ालेल्या लोकसंख्येनुसार संक्रमण शिबीरे निर्माण करण्यात येतात. या संक्रमण शिबीरावर देखरेख करण्यासाठी तहसिलदार दर्जाचा एक अधिकारी संक्रमण अधिकारी म्हणुन नेमण्याŸ× येतो.

20. पुनर उभारनी व पुनर बांधनी आराखडा (Recovery & Reconstruction plan)

आपत्ती कालावधीत अल्पकालीन पुनरउभारणी द्वारे बाधित लोकसंख्येचे जिवनमान किमान सामान्य रितीन Ã×ºþ Æ×Ÿ×. मात्र त्यांचे जिवन पुर्णतः सुरळीत होण्याकरीता दिर्गकालीन पुनर उभारणी व पुनर्बांधनी कार्यक्रम आवश्यक असतो. यासाठी पुनर्बांधणी व पुनरउभारणी आराखड्यामध्ये पुढील घटकांचा अंतर्भाव होतो.
१) पायाभुत सुविधांची पून:स्थापना, रस्ते, लोह मार्ग, जलवाहिन्या, वीजपुरवठा आदी सुविधांची पुनर्स्थापना करणे.

२) महत्वाच्या सार्वजनीक सेवा, जसे आरोग्य, शाळा आदिंशी संबंधीत इमारतींची दुरूस्ती व पुनर्बांधनी
३) विमा योजनाः गट विमा योजना, शेतकरी विमा योजना, पिक विमा योजना अशा विविध योजनांचा प्रत्यक्ष आपदग्रस्तांना लाभ मिळवून देणे
४) अल्पकालीन कर्जः आपद्कालात बाधीत व्यक्तींचे जीवन पुर्ववत होण्याकरीता त्यांना तात्काळ व सुलभ कर्जपुरवठा होणे आवश्यक आहे. लघु वित्त संस्था, खाजगी वित्त संस्थांना आपदग्रस्तांना प्राधान्याने वित्त पुरवठा करणे ²ÖÖ²ÖÖŸÖ प्रोत्साहित करणे.
५) सहाय्यक व अनुदानः शासनाकडून प्राप्त सहाय्य व अनुदानाचे संबंधित आपादग्रस्तांना नियमाप्रमाणे वाटप करणे.
६) वैद्यकीय पूनर्वसनः विविध आपत्ती अनुरूप विविध प्रकारची व कालावधी करीता वैद्यकीय गरज असते. उदा. आण्विक आपत्तीचे परिणाम दिर्गकालीन असून त्याकरीता दिर्घकालीन वैद्यकीय मदतीची आवश्यकता असते.
७) मानसिक पुनर्वसनः आपत्ती कालावधित संबंधीतांवर मोठ्या प्रमाणावर मानसिक आघात होतात. अशावेळी त्यांना मानसिक आधार व मानसोपचाराची आवश्यकता असते. त्यांना मानसोपचार त–ांची सेवा उपलब्ध करून देणे, त्यांचे मन इतरत्र वळविणे, रोजगाराची साधने उपलब्ध करून देणे, करमणूकीची साधने पुरविणे इ. उपाय करता येतील.

21. प्रमाणित कार्य पध्दती (Standard Operating procedure)

आपत्तीच्या काळी विविध खात्याकडून पार पाडाव्याच्या जबाबदा-या प्रमाणित कार्य पदधती

१. महसूल खाते -

१) जिल्हाधिकारी
२) अपर जिल्हाधिकारी
३) निवासी उपजिल्हाधिकारी
४) उप विभागीय अधिकारी
5) ŸÖÆ×ÃÖ»Ö¤üÖ¸ü
६) मंडळ अधिकारी
7) ŸÖ»ÖÖšüß

<u>आपत्तीपुर्व नियोजन -</u>

- आपआपल्या विभागावर आपत्ती व्यवस्थापन समित्यांची बैठक घेऊन आपत्ती निवारणासाठी नियोजन करावे.
- जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा / तालुका आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा / गाव आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे. या आराखडयाचे वर्षातून दोनदा अद्यातवतीकरण करणे.
- आपल्या विभागातील संपर्क यंत्रणा सज्ज ठेवणे. तसेच आपली संपर्क यंत्रणा बिघडल्यास त्यास पर्यायी यंत्रणा तयार ठेवणे
- आपआपल्या क्षेत्रात आपत्तीच्या काळात लोकांना हलविण्यासाठी सुरक्षित निवा-याची व्यवस्था करुन ठेवावी.
- नियंत्रण कक्षाची तपशीलवार व्यवस्था करावी. नियंत्रण कक्ष २४ **X** ७मध्ये सुरु ठेवावे. मदत आणि सोडवणूक कार्यासाठी आवश्यक असणारे साहित्य जमा करुन ठेवावे. उदा. मेणबत्ती, बॅटरी, लाईफ जाकेट, गाडीचे टयुब, पेट्रोमॅक्स, दोर, सर्च लाईट, विविध करवती, मेगाफोन, पोहणा-या व्यक्तीची यादी (फोन नं सहीत) इत्यादी.
- आपत्तीच्या काळात लागणा-या जडसंसाधनाची उपलब्धता आपल्या परिसरात कोठे आहे याची यादी करुन šêÖÖ¾ÖßÖ. उदा. जे.सी.बी., पोकलॅण्ड, ट्रक, बोटी, जनरेटर, इत्यादी
- जिल्हा / तालुका / गावांचे नकाशे नियंत्रक कक्षात ठेवावेत.
- (तसेच संपर्क यंत्रणा अद्यावत ठेवावी.)
- स्वंय सेवी संस्था आणि त्यांचे सदस्य यांचे पत्ते आणि दुरध्वनी क्रमांक अद्यावत करून ठेवावेत.
- आपल्या विभागातील प्रशिक्षित गटाच्या नियमीत संपर्कात राहून रंगीत तालीमांचे (Mock Drills) आयोजन करणे.

<u>**आपत्तीची सूचना मिळताच -**</u>

- आपत्तीची सूचना मिळताच जिल्हा / तालुका / गाव पातळीवरील अधिकारी
- यांना त्यांच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी राहण्याच्या सूचना देणे.
- विविध विभागाच्या अधिका-यांच्या तयार केलेल्या गटांनी नियोजनानुसार कार्य करण्यास सुरूवात करणे. उदा. मदत व सोडवणूक गट, प्रथमोपचार गट इ.
- सदर बाबीची खात्री करुन आपत्ती विषयक माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षास व वरिष्ठ अधिका-यांना देणे.

<u>**आपत्तीच्या काळात -**</u>

- आपत्तीच्या काळात महसूल खाते अग्निशमन खात्याच्या मदतीने सोडवणूकीचे (Rescue opreation) कार्य करेल.
- जखमींना उपचारासाठी हलविण्यासाठी वाहनाची व्यवस्था प्राधान्याने करणे तसेच मृत व्यक्ती आणि जनावरांना हलविण्याची व्यवस्था करणे. यासाठी एस. टी. महामंडळाच्या बसेस, शासकीय वाहने आणि खाजगी वाहनाचा वापर केला जाईल.
- अतिसंवेदनशील भागात लाऊडस्पीकर असलेल्या वाहनावरुन दक्षतेचा इशारा देईल.
- जनजीवन सुरळीतपणे सुरु होण्यासाठी दळणवळण व्यवस्था पुर्ववत करणे.
- लोकांची सोडवणूक करुन त्याचे स्थलांतर करावे तसेच तात्पुरत्या निवारा आणि अन्नधान्याची व्यवस्था क¸Ö¾Öß.
- खाजगी वाहनाचे अधिग्रहण जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत केले जाईल.
- महसूल यंत्रणेमार्फत आरोग्य विभागाच्या मदतीने साथीचे रोग पसरणार नाहीत यासाठी उपाययोजना करावी.
- अन्न, पाणी यांचे निरीक्षण करुनच त्याचे वितरण केले जाईल.
- प्रतिसाद योजनेसाठी स्वंय सेवी संस्था आणि खाजगी व्यक्ती /कंपनी यांच्याकडून मदतीचे आवाहन केले •ÖÖ‡»Ö.
- कपडे, शिधा (सुके धान्य) यांचे वाटप करणे तसेच स्वयंपाकासाठी आवश्यक वस्तुंची उपलब्धता करणे.
- सानुग्रह अनुदानाचे वाटप करणे

२. पोलीस खाते -

१) पोलीस अधिक्षक
२) पोलीस उपाधिक्षक
३) पोलीस निरिक्षक
४) पोलीस उपनिरिक्षक
5) ¯ÖÖ»ÖßÃÖ ¯ÖÖ™ß»Ö

पोलीस खाते हे महसूल खात्यास पुढील उपक्रमात खालील प्रकारे समन्वय करेल

आपत्तीच्या काळात -

- आपत्तीच्या काळात वायरलेस यंत्रणेमार्फत संदेशाचे दळणवळण करणे.
- आपत्तीच्या ठिकाणी बघ्यांच्या गर्दीस नियंत्रीत करणे, गाडयांची गर्दी नियंत्रित करणे, वाहतुकीची व्यवस्था लावणे.
- आपत्तीग्रस्त भागातील संपत्ती आणि मौल्यवान वस्तुचे रक्षण करणे.
- आपत्तीच्या काळात जखमींना प्राधान्याने दवाखान्यात /‡ÛÃ¯ÖŸÖÔÖŸÖ Æ»Ö×वले जात असताना गर्दी आवरण्याचे कार्य आणि बंदोबस्ताचे कार्य पोलिस प्रशासनामार्फत केले जाईल.
- मृताची योग्य ओळख करुन त्याची योग्य ती कार्यवाही करणे.
- मदतीस आणि सोडवणूकीस सहजपणे जाता येईल अशी व्यवस्था निर्माण करणे.
- पोलीसाच्या पध्दतीनुसार पंचनामा करणे
- रेल्वे स्टेशन, बस स्टॅण्ड यांच्यावर नियंत्रण बंदोबस्त ठेवणे

- आपत्तीग्रस्त भागाची सातत्याने पाहणी करणे.
- कायदा आणि सुव्यवस्था काबुत आणि समाज विघातक प्रवृत्तींना नियंत्रणात ठेवणे.
- आपत्तीग्रस्तांना हलविण्यासाठी वाहनाची व्यवस्था करणे
- लोकांना व्यक्तीगत माहितीसाठी दिग्दर्शन करणे.
- एन.एस.एस. /एन.वाय.के.एस./आर.एस.पी. यांच्या माध्यमातून ट्राफिकचे नियंत्रण करणे.
- आपत्तीच्या काळात वायरलेस यंत्रणेमार्फत संदेशाचे दळणवळण करणे.
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्ययावत माहिती देणे.

३. गृह संरक्षण दल / नागरी संरक्षण दल -

आपत्तीच्या ठिकाणी बघ्याच्या गर्दीस नियंत्रीत करणे, गाडयाची गर्दी नियंत्रीत करणे, वाहतुकीची व्यवस्था लावण्यासाठी पोलीस प्रशासनास मदत करणे
आपत्तीच्या काळात शोध व सोडवणूकीचे कार्य करणे.
जनजीवन सुरळीत होण्यासाठी जनतेस मदत करणे.

४. आरोग्य विभाग -

जिल्हा शासकीय रुग्णालय -

1) जिल्हा शल्य चिकित्सक
२) निवासी वैदयकीय अधिकारी
३) ग्रामीण रुग्णालय

जिल्हा परिषद आरोग्य विभाग -

१) जिल्हा आरोग्य अधिकारी
२) अतिरिक्त जिल्हा आरोग्य अधिकारी
३) वैदयकीय अधिकारी (प्रा.आ.कें)

आपत्तीच्या काळात -

- उपायात्मक औषधोपचार आणि साथीचे रोग पसरणार नाहीत यासाठी लोकांना माहिती देणे
- लोकांना दिल्या जाणा-या अन्न, पाणी यावर नियंत्रण ठेवणे तसेच घाण आणि स्वच्छता या बाबींची काळजी घेण. सदर कामी स्वयं सेवी संस्था आणि खाजगी व्यक्ती यांची मदत घ्यावी.
- कर्मचारी, औषधे इत्यादीच्या अधिक मदतीसाठी तहसिलदारांमार्फत आरोग्य अधिकारी जिल्हा नियंत्रण कक्षÕÃÖß संपर्क साधावा.
- जखमींवर आणि अतिसंवेदनशील व्यक्तींवर इस्पीतळात औषधोपचार करणे.
- आपत्तीग्रस्त भागात प्रथमोचार आणि औषधांचा पुरवठा करणे.
- हॉस्पिटलमध्ये माहिती केद्रांची निर्मिती करणे.
- जिल्हाधिकारी नियंत्रण कक्षासी संपर्क ठेवणे.

५. महापालिका / नगरपालिका प्रशासन -

आयुक्त / मुख्याधिकारी

आपत्तीच्या काळात

- पावसाळयापूर्वी नाल्यांची योग्य साफसफाई केली जाईल याची काळजी घेणे.
- पावसाळयात पाणी तुंबल्यास ते पाणी निचरा करण्याची व्यवस्था सज्ज ठेवणे.
- आपत्तीच्या काळात नागरिकांना शुध्द व स्वच्छ पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करणे.
- आपल्या भागात नियमितपणे जंतुनाशकांची फवारणी करणे.
- आपत्तीग्रस्त भागात अग्निशमन दलाची सेवा कार्यरत करणे.
- आपत्तीग्रस्त विभागात लोकांना मदत आणि सोडवणूकीची कार्य करणे.

- आपत्तीच्या काळात जखमींना प्राधान्याने दवाखान्यात / इस्पितळात हलविण्यासाठी वाहनाची ^¯Ö»Ö²ÖŸÖÖ करणे.
- आपत्तीमुळे निर्माण –ालेल्या घाणीची विल्हेवाट लावणे.
- अधिक मदतीसाठी तहसिलदारांमार्फत मुख्याधिकारी जिल्हा नियंत्रण कक्षासी संपर्क साधावा.
- आपल्या विभागातील संसाधनाची माहिती www.idrn.gov.in या वेबसाईट अद्यावत करण्यासाठी उपलब्ध करुन देईल.
- आपत्तीच्या काळात जिल्हा प्रशासनास बसेस उपलब्ध करुन देणे.
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्यावत माहिती ¤ê‡»Ö.

6. सार्वजनिक बांधकाम खाते -

१) अधिक्षक अभियंता
२) उप अभियंता
३) कनिष्ठ अभियंता

आपत्तीच्या काळात -

- सार्वजनिक बांधकाम खाते हे महसूल खात्यास पुढील उपक्रमात खालील प्रकारे समन्वय करेल.
- आपत्तीमुळे निर्माण होणारे रहदारीतले अडथळे दूर करणे आणि रस्ता वाहतुकीस पुन्हा खुला करुन देणे
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्यावत माहिती ¤ê‡»Ö.

7. ¯ÖÖ™ü²ÖÓ¬ÖÖ¸êü -

१) अधिक्षक अभियंता
२) उप अभियंता
३) कनिष्ठ अभियंता

- सरासरी पर्जन्यमापक यंत्रा (Rain Ganges) बसविलेल्या ठिकाणांची यादी दूरध्वनी क्रमांकासहीत जिल्हा नियंत्रण कक्षास उपलब्ध करुन देणे.
- आपणांकडे असणा-या मनुष्यबळ व संसाधनाची यादी
- उदा. बोटी उपलब्ध करुन देणे
- भुकंपमापक यंत्रे (Seismograph) बसविलेल्या ठिकाणांची यादी दूरध्वनी क्रमांकासहीत जिल्हा नियंत्रण कक्षास उपलब्ध करुन देणे
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी, घटनेविषयी अद्यावत मा×हती देणे.

आपत्तीच्या काळात -

- धरणातील पाण्याच्या पातळीची माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षास माहितीचे अद्यावतीकरण करणे.
- धरणातील पाणी सोडणार असल्याची माहिती नियंत्रण कक्षास व बाधीत होणा-या लोकांना देणे.

८. विदयुत पुरवठा -

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्या.

१) अधिक्षक अभियंता
२) उप अभियंता
३) कनिष्ठ अभियंता

आपत्तीच्या काळात -

- ×¾Ö•ÖŸÖÖ ÃÖ¾ÖÖ ¯Ö¾Ö¾Öत करणे.
- आवश्यकता भासल्यास विद्युत प्रवाह खंडीत करणे.
- आपत्तीग्रस्त भागातील विजेसाठी पर्यायी व्यवस्था करणे.
- विद्युत सेवा पूर्ववत करण्यासाठी विविध गट तयार ठेवणे.
- अधिक मदतीसाठी तहसिलदारांमार्फत जिल्हा नियंत्रण कक्षासी संपर्क साधावा.

- †Ö¯ात्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्यावत माहितÖß ¤‡»Ö.

9. दूरसंचार निगम (टेलिफोन सेवा) -
आपत्तीच्या काळात

- दूरसंचार सेवा पूर्ववत करणे.
- दूरसंचार सेवा पूर्ववत करण्यासाठी विविध गट तयार ठेवणे.
- अधिक मदतीसाठी तहसिलदारांमार्फत जिल्हा नियंत्रण कक्षासी संपर्क साधावा.
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्यावत माÆÿÖß ¤‡»Ö.

10. रेल्वे विभाग -

- रेल्वे स्टेशन वरील गर्दीचे नियंत्रण रेल्वे पोलीसांमार्फत करणे.
- लोकांना रेल्वे वेळापत्रका, रेल्वे अपघाताविषयी अद्यावत माहिती देणे.
- लोकांना/जखमींना प्राधान्याने दवाखान्यात / इस्पितळात हलविणे.
- आपत्तीच्या काळात दर दोन तासांनी अद्यावत माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षास देण.

11. कृषि विभाग

- शेतीच्या नुकसानीचे मोजमाप करण्यासाठी तहसिलदारांच्या साहाय्याने पथक तयार करणे.
- शेतीच्या नुकसानीचे मोजमाप करणे.
- शेतीच्या नुकसानीचे भरपाई वाटप करण्यास जिल्हा प्रशासनाच मदत करणे.

12. जिल्हा माहिती कार्यालय

- जिल्हयातील विविध खात्यांची माहिती प्रसार माध्यमास देणे.
- प्रसार माध्यमांशी समन्वय साधणे.

13. एस. टी. विभाग -

- आपत्ती काळात लोकांना स्थलांतरीत करण्यासाठी जिल्हा प्रशासनास एस.टी. बसेस उपलब्ध करुन देणे.

14. स्वयंसेवी संस्था आणि मित्र मंडळे -
आपत्तीच्या काळात -

- आपत्तीच्या काळात स्वयंसेवी संस्था आणि मित्र मंडळेही महत्त्वपूर्ण भूमिका पार ¯ÖÖ›ÿÖÖÿÖ.
- त्यांच्या मदतीने आपणांस मदत आणि सोडवणूक, प्रथमोपचार, माहितीचे वितरण, मृत व्यक्ती आणि जनावराची विल्हेवाट लावणे, मदतीचे वितरण इ. कार्य करता येतात.

१५. लोकप्रतिनिधी

- †Ö¯Ö¢ीच्या वेळी लोकप्रतिनिधींनी शासकीय यंत्रणा व लोकांशी सकारात्मक समन्वय साधावा.
- लोकांना धीर द्यावा.
- स्थानिक संसाधनाचा वापर करुन आपत्तीची तीव्रता कमी करावी.

16. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयÖ“ÖÖ ¯Ö“ÖÖ¸ü -

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आरखडयाची प्रभावीपणे अम्ंल बजावणी करता यावी या दृष्टीने सदर आराखडयाचा प्रसार होणे आवश्यक आहे. आराखडयाचा खालील दोन स्तरावर प्रचार करता येईल.
१. विवीध शासकिय विभाग व शासकिय अधिकारी स्वयंसेवी संस्था आणि जिल्हा स्तरावर कार्यरत असलेल्या ‡ÿÖ¸ü खाजगी संस्था
2. ÃÖ¾Ö ÃÖÖ´ÖÖन्य लोक

जिल्हा तालुका व ग्राम पातळीवर विवीध शासकीय अधिकारी, कर्मचारी तसेच स्वयंसेवी संस्थाचे प्रतिनिधी यांचेसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे अयोजन करुन जन जागरण के»Ö •ÖÖÿÖ. ×¾Ö¾Ößֻ †Ö¯Ö¢Öß“Öß लोंकामध्ये जन जागृती निर्माण व्हावी या दृष्टीने स्थानीक वृत्तपत्रे, टी व्ही, रेडिओ, तसेच भिंती पत्रके, ¯ÖÖÃ™ÃÖ, याचेव्दारा जन जागृती करण्यात येते.

22. जिल्ह्यातील शासकीय ग्रामीण रुग्णालय, उप जिल्हा रुग्णालय व महत्वाच्या खाजगी वैद्यकीय ÃÖ¾ÖÖ.

v-d	rkyqdk	miyC/k vlk.kkjh [kktxh o|dh; lsok	o|dh; vf/kdkjhp uko	iQku $ekcby ucj
1	f'kjiqj	bfnjk xka/kh eeksfj;y gkWLihVy]	Mk-/kkukjs ifo.k (L=hjksx rK)	02563&259674 eks-9822307174
			lks-Mk-jtuh dkts (L=hjksx rK)	02563&255571
			Mk-dkpu pk/kjh] Mk uyhuh jkBh	02563&255515
			Mk-jkBh ,l-,l- (ckyjksx rK) Mk-,e jkBh (ckyjksx rK)	02563&255325 02563&255705
		J/nk gkWLihVy	Mk-iK'k 'kgk	02563&255715
			Mk- ger vkxjdj (nrjksx rK) Mk-ekgu ,e-xtjs feyhn xtjkFkh	02563&255080 02563&255270 02563&255363
			Mk-ch-Vh-vxoky (i;kx'kkGk)	02563&258744
2	nksMkbpk	uxjifkfydk nok[kkuk		
		miftYgk j¨X.kky; nksMkbpk	Mk- /kso ok?k	02566&244520
		u_kjksx rK jkVjh vk; gkWLihVy		02566&246370
		Vk.kxkodj gkWLihVy	Tkujy ltu	02566&246370

v-d	rkyqdk	miyC/k vlk.kkjh [kktxh o|dh; lsok	o|dh; vf/kdkjhp uko	iQku $ekcby ucj
1	f'kn[kMk	fi¨thf'kvj	vk0gkM gkWLihVy	02566&245261
2		L=hjksx rK	Mk-jkts'k Vk.kxkodj	02566&244042
3		t-t-gkWLihVy	Mk- et"kk vxoky (L=hjksxrK)	02566&244257
4		t-t-gkWLihVy	Mk-vxoky ,l-ih	02566&244257
5		fo'kky gkWLihVy	Mk-fuey vxoky (vfLFkjksx rK)	02566&244529
6		HkyrK	Mk-je'kdekj ikj[k	02566&244537
7		i;kx'kkGk (Jhjke iFkkyksthyc)	Mk-je'kdekj ikj[k	02566&244537

3	lkdh	xkeh.k j¨X.kky; lkdh	Mk- tk/ko	02568&242332
		L=hjksx rK CkkyjksxrK tujy ltu fi¨thf'k;u	Mk-,l-th-ekjs Mk-ifo.k ikVhy Mk-th-,e-ejkB $Mk-vdykM Mk-vfgjjko	
		ikorh gkWLihVy fiaiGuj	Mk-ch-Mh-?kjVs	02561&223183$ 223783
		xkeh.k j¨X.kky; fiaiGuj	Mk-,p-ih-fpRre	02568&223030
4	f'kn[kMk	xkeh.k j¨X.kky; f'kn[kMk	Mk- /kso ok?k	02566&222253
5	lkufxj	xkeh.k j¨X.kky; lkufxj	Mk- Jherh-,l-,- ckM	02562&265946

23. vECkyUl fo"k;h lfoLrj ekfgrh &

जिल्ह्यातील तात्काळ ॲम्बुलन्स सेवा क्र. १०८

rkyqdk	Pkkyo.kkjh lLFkk	lLFkpk iRRku ucj	0kkgupkyd uko	nj/ouh dekd
lkdh	xkeh.k j{X.kky; lkdh xkeipk;r lkdh xkeh.k j{X.kky; fiiGuj foodkun gkLihVy fiiGuj	02568&242332 02568& 02561&223030 02561&	Jh-xkfor Jh-f'kokth pkj	 9721537390
f'kjij	dVhj j{X.kky; f'kjij uxjikfydk f'kjij	02563&255009 02566&		
f'kn[kMk	xkeh.k j{X.kky; f'kn[kMk	02566&222253		
/kGs	Hkk-fg-o-egk-/kGs ft-j{- /kGs egkuxjikfydk] /kGs jk"Voknh /kGs f'kn ifr"Bku /kGs fdlku VLV /kGs okeu fo".k f'kudj vEcyUl vyekul vECkYkUl fgxykt ekrk vECkyUl deyhuh ok.kh VLV vECkyUl ep.V cd vEcyUl	02562&237602 02562&237602 101 02562& 02562&236735 02562& 02562&224990$942 2285587 02562&237961 02562&238822 02562&225780 02562& $9822780775		

24. ¸ŒÜÖ¯ÖÖœß

रक्त पेढी चे नाव	फ़ोन नंबर
नवजिवन रक्त पेढी	02562 - 245665
जिवनज्योती रक्त पेढी	02562 - 232807

25.

ÃÖÖ´ÖÖ×¡Ö	फ़ोन नंबर
चंद्रकांत ÃÖÖÃÖÖ¾ÖÖß	9422786940
मयुर वानखेडे	9420948994
निर्भय साखला	9923221277
^´Ö¿Ö ²ÖÖ¸ÃÖ ¾ÖÖ‘ÖÖ>ß	9822853003
योगेश वारुडे शिरपूर	9850790115
मयुर गिर गोसावी, धुळे	9595131134

v-d	vf/kdk`;kps uko	gnnk	nj/ouh dzekad		
			dk;k-ucj	i{DI u-	eksckby u
1	Mk- ch-th- pOgk.k	vfr-ftYgk vkjksX; vf/kdkjh rFkk ftYgk lOg{k.k vf/kdkjh	02562& 237139	02562& 240896	8308689829
2	Mk-vkj-0gh-ikVhy	lkFkjksx o|dh; vf/kdkjh	02562& 237139	02562& 240896	9552074307
3	Jh-jkt'k-0gh-Hkkly	ftYgk lkFkjksx 'kkL=kK vk;-Mh-,l-ih- /kG	02562& 237139	02562& 240896	7774056127
4	>0-ih-,u- o".ko	ftYgk fgorki vf/kdkjh] /kG	02562& 276830	&&	9130549462
5	Jh- lk{kj Egld	e[; vutho 'kkL=kK ftYgk i;kx'kkGk] /kG	02562& 224473	&&	9881154188
6	Mk-Jherh ,e- ,u- nfoM	ek;dkck;ykftLV	02562& 239685	02562- 239207	9423192137
7	Mk- furk gkVdj	ifM;kfVf'k;u	&&	&&	9823041819
8	Mk-Jherh-lfi;k ikVhy	fi{ftf'k;u	&&	&&	9423192945
9	Mk-lkG[k	ftYgk i'ko|dh; vf/kdkjh	02562&2 38214	&&	9422793269
10	Jh-,y-,-njkB	lgk-mik;Dr] vUu o vk"k/k i	&&	&&	9850015470

iFkd d- 1 /kG o lkdh rkyqdk			
vd	vf/kdkjh$depkj`;kps uko	gnnk	iQku dekd
1	Mk-f'kopn lkxG	iHkkjh-lgk-ftYgk vkjksX; vf/kdkjh	9422787858
2	Mk- ih-,u-o".ko	ftYgk fgorki vf/kdkjh	9130549462
3	Mk-vkj-0gh- ikVhy	lkFkjksx o|dh; vf/kdkjh	9552074307
4	Jh- jkt'k 0gh- Hkkly	ftYgk lkFkjksx 'kkL=kK	7774056127
5	Jh- ih-Mh-noj	vkjksX; lgk:;d	9623299633
6	Jherh-,l-d-egkyi	vk-fo-vf/k-	8805125492
7	Jh-mn; ikVhy	vkjksX; lod	7350148431
8	Jh-jkgy iokj	okgu pkyd	9403262136
9	Jh-vkj-Vh-lkGo	ifjpj	8805808911
	okgu dekd ,e-,p-18 ,i{ & 0083		

iFkd d-2 f'kn[kMk o f'kjij rkydk			
v-d	vf/kdkjh$depk`;kp uko	gnnk	i{ku dekd
1	Mk-Jherh-pkj{yrk iokj	iHkkjh ftYgk ekrk cky lxkiu vf/kdkjh	7350775791
2	Jh-beku iVy	ih-,p-,u	9960755713
3	Jh-vkj-vkj-ok.kh	lkf[;dh vUo"kd	7588648902
4	Mk-lR;ukjk;.k ejej	vk;"k fo-vf/k-	9422728260
5	Jh-t-ch- i{yixkj	ft-i-iFkd lnL;	8275356694
6	Jherh vkj-d-ckEg.k	vk-fo-vf/k	8888269778
7	Jh-xkiky vk>kjdj	vkjkX; lgk:;d	9922364540
8	Jh-vkdk'k dkij	vkjkX; lod	9922675044
9	Jh- pndkr vfgj	okgu pkyd	9049695789
10	Jh-,l-vkj-ok?k	ifjpj	9922643541
okgu dekd ,e-,p-18 &1111			

27. ik-vk-dn Lrjkoj llTt Bo.;kr vkyY;k o|dh; iFkdkpk ri'khy

rkyD;p uko	lkFkd dk;jr vl.;kp fBdk.k	iFkd ie[kkp uko	iFkd ie[kkpk ekckby ucj
/kG	(1) ykedkuh	Mk- cGhjke bnflx p0gk.k	9921210685
		Mk-lfi;k ikVhy	9404007260
	(2) ckjhl	Mk-fot;rk ukx	9561413361
		Mk- furhu oGoh	9423229583
	(3) dkiM.k	Mk- ifo.k ikVhy	9421529728
		Mk-t;Jh Bkdj	8275266714
	(4) uxko	Mk-vkj-ih-fn?k	9579743850
		Mk-fode oku[kM	9049893582
	(5) edVh	Mk-Lolukyh Hkkej	7588688976
		Mk-i'kkr ikVhy	8698942943
	(6) f'kj{M	Mk- dyfni xtj	9552080270
	(7) ckjdM	Mk-fo'kk[kk ikVhy Mk-vkj-,u-vfgjjko	9421526234 9421886931
		Mk-j{ikyh exj	8767323532
	(8) vkoh	Mk-jfon egky	9823777404
		Mk-iHkkdj iokj	9730355495
	(9) [kMk	Mk-fnu'k ckjdj	8805530179
		Mk-fodkl ckjl	9420373321
	(10)dlck	Mk-fot; xkM	9403466756
	(11) uj	Mk-t;or ckjl	9421524942
		Mk-lfuy egky	9422622696
lkdh	(1)Eglnh	Mk- fd'kkj vkxG	9405815463
		Mk-o'kkyh ijn'kh	9403427200
	(2) dGHkhj	Mk-vk'krk"k lkGd	9404557429
	(3) trk.k	Mk- xkihu oGoh	7887901059
	(4) NMoy	Mk-idk'k vkj xkohr	9850655568
		Mk-fot; ikVhy	9763223941
	(5) nlk.k	Mk-vfuy vkdM	9860617553
		Mk-l/khjdekj Bkdj	8605557641
	(6) dklkj	Mk-efu"k l;o'kh	9403488122
		Mk-f'kopn lkxG	9422787858

	(7) nfgoy	Mk- lj'k ykVu xoG	9423371015
	(8)f'kjlkyk	Mk-pn'k[kj ikVhy	9403424666
		Mk-jokth doj	9404817928
	(9) jkgkM	Mk-r"kkj vfgjjko	
	(10)VHkk	Mk-vfuy mckG	9765130554
		Mk-irki xkfor	9970383381
	(11) dMk'kh	Mk-lt; cfgje	9423414262
	(12)cljkoG	Mk-luhy ckneokM	8421214959
		Mk-txUukFk cfgje	9423474571
	(13)ldkij	Mk- lt; ekj	9421534645
	(14)uokikMk	Mk-efu"k ikVhy	9403647610
		Mk-ifo.k ikVhy	9421529728

rkyD;p uko	lkFkd dk;jr vl.;kp fBdk.k	iFkd ie[kkp uko	iFkd ie[kkpk ekckby ucj
f'kjij	(1) [kni	Mk-pru pk/kjh	7588518852
		Mk-eukt ikVhy	8806085732
	(2) gkGukFk	Mk-ih-ch-iokj	9405191707
		Mk-,e-vkj-fude	9923420210
	(3) jkfg.kh	Mk-nknklkgc 'kjdj	7776996541
		Mk-jkd'k >ktkj ikojk	9421910071
	(4) lkxoh	Mk-d-,p- fuckGdj	9096056599
	(5) odokM	Mk-non pkj	9403656644
	(6) ckjkMh	Mk-iejkt p0gk.k	9404586563
		Mk-ilkn lkG[k	9421912099
	(7) okMh	Mk-ger pk/kjh	9372773017
		Mk-;kx'k ikVhy	9423494434
	(8) fo[kj.k	Mk-ih-,l- dyd.kh	9422769102

rkyD;p uko	lkFkd dk;jr vl.;kp fBdk.k	iFkd ie[kkp uko	iFkd ie[kkpk ekckby ucj
f'kn[kMk	(1) fo[kj.k	Mk-mo'kh oGoh	8275211699
		Mk-ftrn ,l-ikVhy	9403088695
	(2) ujMk.kk	Mk-efu"kk [kjM	9421530702
		Mk-dfiy iokj	8454010220
	(3) /kek.k	Mk-lkxfodj	7588317845
		Mk-feuk{kh ikBd	9423529490
	(4) cVkon	Mk- xykc ikVhy	7743887740
	(5) ekyij	Mk lrk"k ih- ikojk	7767914527
	(6) fpeBk.k	Mk-lgkl lkuo.k	9423495204
	(7) fuexG	Mk-fgrnflx n'ke[k	9970304023
	(8) oky[kMk	Mk-idt okMdj	9673098906
		Mk-/kuJh noj	9404557426

28. जिल्ह्यातील पोहणारे / गृहरक्षक दल सदस्यांची माहिती

अ.क्र.	सदस्याचे नांव	गाव व तालुका	भ्रमणध्वनी क्रमांक
1	अणिल तु. बागुल	¬ÖÔ ¿ÖÆ¸	9421531136
2	×•ÖŸÖ¦ ¸Ö•Ö¯ÖŸÖ	×¿Ö¸¯Ö¸, ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	9767389228
3	गोपाल निं. अहिरे	×¿Ö¸¯Ö¸, ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	9921937779
4	सुनिल स. माळी	×¿Ö¸¯Ö¸, ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	9922734768
5	दिपक म. ठाकुर	×¿Ö¸¯Ö¸, ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	8605825352
6	महेश स, निकुंब	×¿Ö¸¯Ö¸, ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	9158849394
7	संतोष पितांबर खैरनार	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9423421370
8	अरूण नामदेव जिरे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9767573384
9	रतिलाल श्रावण मालुसरे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9552654495
10	रामदास उखा पवार	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9420534514
11	नागेश चुनिलाल चैारे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9975921759
12	राजेंद्र भगवान येवले	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9403104626
13	¤×¾Ö¤ÖÃÖ ×•Ö³ÖÖ¾Ö †×Æ¸	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9767301472
14	कैलास भिमराव भोये	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9623184642
15	×Æ¸Ö»ÖÖ»Ö ¸×ŸÖ»ÖÖ»Ö ²ÖÖ¸ÃÖ	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9637473411
16	श्रीराम दिवानजी मावची	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9404569181
17	रविकुमार रामकृष्ण सोनवणे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8805005499
18	पंकज गोकुळ वाळुंज	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9421525232
19	साईनाथ लक्ष्मण सैंदाणे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8600696717
20	ÃÖ¤Ö´Ö ÃÖÖÖÆ²Ö¸Ö¾Ö ‘Ö¸Ÿ™	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9552646724
21	भोलेनाथ मधुकर वाघ	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8975450823
22	सतिष मनोहर सैंदाणे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9403715276
23	विनोद सुकलाल गुरव	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	7588125600
24	भरत निंबा मोरे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	9767971089
25	निंबा रामु माळी	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	7875674565
26	दत्तात्रय मोतिराम घरटे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8551859891
27	सुधिर नुरजी मावची	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8275102067
28	छगन नारायण चैारे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8554008421
29	वैभव किशोर भावसार	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	7588319396
30	×–Ö¯Öºþ ¤¾Ö“Ö¤ “ÖÖ¸	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8888932927
31	तुळशिराम काशिराम जगताप	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	7741028925
32	राकेश छगन चैारे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	8605312945
33	सुरेश अतिराम कुवर	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	7875074706
34	किरण विठ्ठल सोनवणे	Ø¯Ö¯ÖÖÔनेर, ता. साक्री	7875714834
35	विनोद कोळी	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	75888736185
36	सुनिल सु. ईशी	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	9421532881
37	संदिप दि. ठाकुर	¤Ö›Ö‡“ÖÖ, ता. शिंदखेडा	9657177143
38	समाधान पाटील	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	9766968336
39	कोमलसिंग गिरासे	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	9420602189
40	ÃÖ¤Ö´Ö ¸Ö. ²ÖÖ¸ÃÖ	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	8862029933
41	राजेश दि. कोळी	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	9637737073
42	³Ö¸ŸÖ ¬ÖÖ›ü ³ÖÖ‡	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	9766674742
43	इरमान सय्यद	दोंडाईचा, ता. शिंदखेडा	9637513789

44	सुनिल भा. सोनवणे	साक्री	9881296314
45	विजय निकम	साक्री	7798791500
46	प्रशांत दाणे	साक्री	8007889802
47	किरण मोरे	साक्री	9850835805
48	योगेश मोरे	साक्री	9850784364
49	दिपक मोरे	साक्री	9881298290
50	¸ÖÆ»Ö ²ÖÖ¸ÃÖ	साक्री	9860667191
51	¸Ö•Ö¦ ²ÖÖ¸ÃÖ	साक्री	9923031847
52	नाना–Ö´Ö Ø¯Ö•ÖÖ¸ß	साक्री	9637718456
53	¸Ø¾Ö¦ ´ÖÖ»Ö“Ö	साक्री	8875515623
54	पोपट मानकर	साक्री	9921312191
55	प्रकाश गो. काळे	साक्री	8605739842
56	दिलिप खैरनार	शिंदखेडा	9545980501
57	सुदाम साळुंखे	शिंदखेडा	9158418369
58	हिरामण महादू कोळी	शिंदखेडा	9637780407
59	¸Ø¾Ö¦ ÃÖÖŠ	शिंदखेडा	9960654943
60	मनोहर भदाने	शिंदखेडा	9561953348
61	ÃÖ³ÖÖ¿Ö ¯ÖÖ™ß»Ö	शिंदखेडा	9403086846
62	सुधाकर मराठे	शिंदखेडा	9860959329
63	ग़ÖÖ¯ÖÖô ¯Ö¾ÖÖ¸	शिंदखेडा	9403086820
64	राजेंद्र भिका पाटील	थाळणेर ता. शिरपूर	9404190447
65	²ÖÖ¯Ö ×¿Ö¸ÃÖÖŠ	थाळणेर ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	8806208818
66	²ÖÖ¯Ö ²ÖÖ¸ÃÖ	थाळणेर ता. शिरपूर	9405200387
67	भगवान पाटील	थाळणेर ता. शिरपूर	9421884452
68	´ÖÖ“”¦ ÃÖÖô¾Ö	थाळणेर ता. शिरपूर	8806208818
69	शालिग्राम माळी	थाळणेर ŸÖÖ. ×¿Ö¸¯Ö¸	9420705427
70	पुंजू सोनवणे	थाळणेर ता. शिरपूर	9011187516
71	दिनेश मराठे	थाळणेर ता. शिरपूर	9923935536
72	–ानेश्वर सोनवणे	थाळणेर ता. शिरपूर	9421014288
73	रमेश निळे	थाळणेर ता. शिरपूर	9420070374
74	विजय निकुंबे	थाळणेर ता. शिरपूर	8888076520
75	संजय साळवे	थाळणेर ता. शिरपूर	9823134663
76	विनोद निकुंबे	थाळणेर ता. शिरपूर	9921899681
77	¾ÖÃÖŸÖ ¾ÖÖ›ß»Ö	थाळणेर ता. शिरपूर	9657745930
78	ग़ÖÖ¯ÖÖ»Ö •ÖÖ¬Ö¾Ö	थाळणेर ता. शिरपूर	9420851193
79	प्रविण पाटील	थाळणेर ता. शिरपूर	7276725085
80	सुनिल मराठे	थाळणेर ता. शिरपूर	9403717799
81	मनोज दगडू शिरसाठ	थाळणेर ता. शिरपूर	9673364020
82	गुलाब कोळी	थाळणेर ता. शिरपूर	787563045
83	पांडूरंग राजपूत	थाळणेर ता. शिरपूर	8390041955
84	जामसिंग पवार	थाळणेर ता. शिरपूर	9922721059
85	शकील खाटीक	थाळणेर ता. शिरपूर	9923573689
86	Æ´Ö¸Ö•Ö ¸Ö•Ö¯ÖÖŸÖ	थाळणेर ता. शिरपूर	7875891509
87	रविंद्र बिमसिंग पवार	थाळणेर ता. शिरपूर	7875109445
88	ÃÖ×ÖŸÖÂÖ ¸Ö•Ö¯ÖÖŸÖ	थाळणेर ता. ×¿Ö¸¯Ö¸	9657197284
89	विजय दैा»ÖŸÖ. येवले	थाळणेर ता. शिरपूर	9822611288
90	”Ö™ ¯ÖÖ™ß»Ö	थाळणेर ता. शिरपूर	9420851195

29. पो. स्टे. हद्दीतील उपलब्ध होणारे होडया, व नावाडयांची नांवे पुर्ण पत्ता.

अ.क्र.	पो.स्टे.चे नाव	नावाडयांची नांवे व संपुर्ण पत्ते	संपर्क क्रमांक.
01	नरडाणा	1) ×¾ÖÀ¾ÖÖÃÖ ¯ÖÝÖÖ¯Ö ¯Ö¸¤¿Öß 2) ¸Ö×Æ¤ÖÃÖ ¯ÖÝÖÖ¯Ö ¯Ö¸¤¿Öß 3) ÅÖ¤ß¯Ö ¯ÖÝÖÖ¯Ö ¯Ö¸¤¿Öß	7767865321 9011336102 7241152869
02	×¿Ö¸¯Ö¸	न. पा. शिरपूर, राजेंद्र एच. मराठे	02563 - 255042 9421487617

30. पुर परिस्थितीत लोकांना मदत करणा-या सामाजिक संस्था, स्वयसेवी सघटनांची माहिती.

अ.क्र	पो.स्टे.चे नाव	पुरपरिस्थितीत मदत करणाऱ्या सामाजिक संस्थेचे नाव
1	¬ÖÔ¾Ö ¿ÖÆ¸	¸ÖÙ¸ß Œ»Ö²Ö ¬ÖÔ¾Ö, - †ÖÂÖß¿Ö †•ÖµÖ¸Ö - 9423193000 लॉयन्स क्लब धुळे, - श्री. नितीन बंग - 9823007351 रेडक्रॉस सोसाईटी, धुळे - डॉ. घुगरी - 9422286584/9850080779¡ ल्युपीन फ़ाऊंडेशन, धुळे - आर. के. ×ÖœÖ - 9764440331 मेडीकल असोसिएशन, धुळे - डॉ. वानखेडे - 8275008761 बिल्डर्स असोसिएशन, धुळे - उमेश अग्रवाल - 9422285349 वाटरडशेड ऑर्गनाईऱ्शेन - शामकांत पाटील - 9404953956 जागृती गृप, धुळे - ´Ö¤Ö¸ ´Ö¸Öš - 9960845444 ट्रायबल ॲण्ड रुरल फ़ाऊंडेशन, धुळे - योगेशवर आव्हाळे 7757082111

31. धुळे जिल्हयातील पो.स्टे.चे मनुष्यबळ :- पो.नि./सपोनि/उपनि./असई/पोहेकॉ/पोकॉ/मपोशि “Öß ´ÖÖ×ÆŸÖß.

अ.क्र.	पो.स्टे .चे नाव	बाधीतांचे पुनर्वसन करतांना लावण्यात येणारा ²Ö¤Ö²ÖÃŸÖ	पुर नियंत्रणासाठी उपलब्ध होणारे मनुष्यबळ		
			¯ÖÖ. नि.	स. पो. नि. / पो. उ. नि	पोलीस कर्मचारी
01	¬ÖÔ¾Ö ¿ÖÆ¸	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	01	50
02	†Ö–ादनगर	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	03	50
03	¤¾Ö¯Ö¸	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	02	15
04	¯Ö. ¤¾Ö¯Ö¸	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	01	10
05	´ÖÖÆÖ›ß	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	10
06	धुळे तालुका	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	01	10
07	साक्री	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	02	25
08	¯Ö¯ÖÖÔणेर	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	30
09	निजामपुर	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	10
10	सोनगीर	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	10
11	×¿Ö¸¯Ö¸	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	02	40
12	शिंदखेडा	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	01	25
13	¤Ö›Ö‡“ÖÖ	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	15
14	नरडाणा	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	15
15	थाळनेर	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	--	01	10
16	नियंत्रण कक्ष	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	07	15
17	¿Ö.¾ÖÖ.¿ÖÖ.	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	--	10
18	स्था. गु. शा	01 अधिकारी ०५ कर्मचारी	01	01	10

32. पेट्रोमॅक्स व जनरेटर कोणत्या ठिकाणी मिळतील नावे, पत्ते, फोन नंबर

अ.क्र	पो.स्टे.चे नाव	ठिकाण	फोन नंबर
1)	-ÿôi ¿ÿÆ¸i	किसनबत्ती वाला ग.न.५ धुळे	9420375942
		व्यंकटेश लॉन नदी किणारी	229408
		हिरे भवन कोर्टा समोर	232455
2)	शिंदखेडा	पांडुरंग पडीत मराठे	222338
3)	¤ÿ>ÿ‡"ÿÿ	ताराचंद शर्मा रा.गोविंद नगर	9423494049
		मराठे मंडप डेकोरेर्टस शिवाजी नगर	9422789025

33. धरणावरील द्वारे परीचलन संबंधी माहीती

Sheet1

अ) प्रकल्पांची ठळक वैशिष्टये

ब) मोठया व मध्यम प्रकल्पांची क्षेत्रिय माहिती नमूना

अ.क्र.	प्रकल्पांचे नाव ता.जि.	मोठा / मध्यम	एकुण जलसाठा (द.ल.घ.मी.)	पाणलोट क्षेत्र (वर्ग किमी)	सांडवा संकल्पित पूर	दरवाज्यांची संख्या व आकार	संकल्पित PMF/SMF (घ.मि.प्र.से)	सदर पुरास केंद्रीय जल आयोग नवी दिल्ली यांनी मान्यता दिली आहे. किंवा कसे?	आतापर्यंत साडव्यावरुन वाहून गेलेला महत्तम पूर (घ.मि.प्र.से)			प्रकल्प पूर्ण झाल्याचे वर्ष	पॅरापेट wall आहे किंवा नाही असल्यास उंची मी.मध्ये
									दिनांक	त्यावेळची जलाशय पातळी	विसर्ग (घ.मि.प्र.से)		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	पांझरा म.प्र. ता.साक्री	मध्यम	४३.४२	२१५.१४	१७६७.२०	द्वाररहित	१७६७.२० SPF	नाही	७/३/२००५	५४६.५०	६३२.७९	१९७३	नाही
२	मालनगांव ता.साक्री	मध्यम	१३.०३	८५.५४	१०७५.१८	द्वाररहित	१०७५.१८ SPF	नाही	९/१६/१९९८	५६१.७६	२१२.९७	१९७०	नाही
३	जामखेडी म.प्र. ता.साक्री	मध्यम	१३.२८	९०.९१	१६६३.४४	द्वाररहित	१६६३.४४ SPF	नाही	७/३/२००५	५४७.२०	२६८.६७	२००२	नाही
४	सोनवद म.प्र. ता.शिंदखेडा	मध्यम	१७.५२	१२९.९५	१३४९.००	१२ मी x५ मी वक्राकार ४ नग	१४२४.८० SPF	नाही	-	-	-	१९९८	नाही
५	बुराई म.प्र. ता.साक्री	मध्यम	२१.३३	३०३	७५८.४५	द्वाररहित	७५८.४५ SPF	नाही	८/८/२००६	४०१.७०	१५३.८९	१९८५	नाही
६	अनेर म.प्र. ता.शिरपूर	मध्यम	१०३.५६	१२.३९	४३१८.००	१२ मी x ६.५ मी वक्राकार ४ नग	७७५६.३४ SPF	नाही	८/७/२००६	२१७.००	३९८२.०४	१९७६	नाही
७	करवंद म.प्र. ता.शिरपूर	मध्यम	२१.१२	१५८.००	८६९२०.००	द्वाररहित	८६९२० SPF	नाही	२/७/२००६	२२१.४३	१८१५.७१	१९७१	नाही
८	कनोली म.प्र. ता.धुळे	मध्यम	११.९०	६०३.९६	१८४०.८४	द्वाररहित	१८४०.८४ SPF	नाही	९/२०/२००६	३५५.२४	१८९.५२	१९७४	नाही
९	रंगावली म.प्र. ता.नवापूर जि.नंदुरबार	मध्यम	१५.०२	९९.२	११८६.००	द्वाररहित	११८६.०० SPF	नाही	७/३/२००५	२२.५५	२५७.७५	१९९०	नाही

कार्यकारी अभियंता
धुळे पाटबंधारे विभाग, धुळे

Page 1   D:\did 1\DISK1_VOL2 (D)\Work\PB\Pb2\Food information of medium project.

लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण जळगाव

६) धरण स्थळावर आजूबाजूस असलेल्या महत्वाच्या पर्जन्यमापक केंद्राची सरासरी / वार्षिक पर्जन्यमानाची माहिती. (मि.मि.)

अ. क्र.	पर्जन्यमापन केंद्राचे नांव	धरणाचे पाणलोट क्षेत्र चौ.कि.मी.	२००७		२००८		२००९		२०१०		२०११		शेरा
			वार्षिक पर्जन्यमान	सरासरी पर्जन्यमान	वार्षिक पर्जन्यमान	सरासरी पर्जन्यमान	वार्षिक पर्जन्यमान	सरासरी पर्जन्यमान	वार्षिक पर्जन्यमान	सरासरी पर्जन्यमान	वार्षिक पर्जन्यमान	सरासरी पर्जन्यमान	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	८	९	८	९	१०
१	अनेर मध्यम प्रकल्प ता.शिरपूर जि.धुळे	१२.३९	११४३.००	६७६.८०	८६०.००	६७६.८०	११९९.००	६७६.८०	९६३.००	६७६.८०	८२९.००	६७६.८०	
२	सोनवद मध्यम प्रकल्प ता. शिंदखेडा जि.धुळे	१२८	५००.००	३३८.८०	२७४.००	३३८.८०	३९३.००	३३८.८०	२१२.००	३३८.८०	३१५.००	३३८.८०	
३	कनोली मध्यम प्रकल्प ता. जि. धुळे	६०३.९६	५०९.००	३४२.८०	२३३.००	३४२.८०	२०५.००	३४२.८०	४३७.००	३४२.८०	३३०.००	३४२.८०	
४	बुराई मध्यम प्रकल्प ता. साक्री जि. धुळे	३०३.००	६१५.००	३३५.००	२७८.००	३३५.००	१७२.००	३३५.००	२७५.००	३३५.००	०.००	३३५.००	
५	पांझरा मध्यम प्रकल्प ता.साक्री, जि. धुळे	२१५.१४	९९८.००	५२१.८०	७१७.००	५२१.८०	३०२.००	५२१.८०	२३८.००	५२१.८०	३५४.००	५२१.८०	
६	मालनगांव म.प्र. ता. साक्री जि. धुळे	८५.५४	७४४.००	५५५.२०	६०३.००	५५५.२०	४५२.००	५५५.२०	३७५.००	५५५.२०	६०२.००	५५५.२०	
७	करवंद मध्यम प्रकल्प ता. शिरपूर जि. धुळे	१५८.००	१५६५.००	९५२.४०	८२६.००	९५२.४०	१२०९.००	९५२.४०	७३१.००	९५२.४०	७३१.००	९५२.४०	
८	रंगावली मध्यम प्रकल्प ता. नवापूर जि. नंदुरबार	९९.२	१४८५.००	८६८.२०	१०९८.००	८६८.२०	४९८.००	८६८.२०	६८२.००	८६८.२०	७५८.००	८६८.२०	

कार्यकारी अभियंता
धुळे पाटबंधारे विभाग, धुळे

३४. सौम्यीकरण व प्रतिबंधात्मक करावयाची आवश्यक उपाययोजना :

1) पूराचे धोका असलेले तापी नदीकाठाचे गावाचे सुरक्षित स्थळी पुनर्वसन करणे. पुनर्वसन होईपर्यंत / होण्याआधी या गावाच्या संपर्क रस्त्यावरील कमी उंचीचे पूल उंच करणे.
2) ×¤¾ÖÃ×¤¾ÖÃ पाण्याची कमतरता व वाढणारी गरज तसेच होणारे दुष्काळ यासाठी दूरगामी जल व्यवस्थापन व व्यवस£ÖÖ तयार करणे. तसेच मोठया प्रमाणावर वृक्ष लागवडीची मोहिम हाती घेणे. याबरोबरच पर्जन्य जल पुर्नभरणावर जोर देण्यासाठी प्रशासकीय स्तरावरुन व विधीवत उपाययोजना करणे. विशेषतः नविन बनणाऱ्या शासकीय, आवासीय, वाणिज्य व औद्योगिक संकुलांसाठी पर्जन्य जल पुर्नभरणाची उपाययोजना विधीवत बंधनकारक करणे.
3) साथीचे रोग टाळण्यासाठी शहरी व ग्रामीण विभागात स्वच्छता मोहिम हाती घेऊन कचऱ्याची नियमित व योग्यप्रकारे विल्हेवाट लावणे तसेच यासाठी प्रतिबंधात्मक औषधे/ उपचारांचा अवलंब करणे याचबरोबर सार्वजनिक स्वास्थ्य चांगले राहण्यासाठी वै–ानिक पध्दतींचा वापर सर्व नागरीक करतील यासाठी व्यापक जनजागृती करणे.
4) हवेचे प्रदूषण टाळण्यासाठी लागू असलेल्या पर्यावरणविषयक कायद्याची ठोसपणे अमंलबजावणी करणे. तसेच ध्वनी प्रदूषणाविषयी योग्य कार्यवाही नियमित होईल अशी व्यवस्था तयार करणे.
5) कुपोषण टाळण्यासाठी बाधित क्षेत्रात स्वास्थ्य व आरोग्यविषयक व्यापक जनजागृती मोहिम हाती घेणे तसेच दुर्गम भागापर्यंत कुपोषितांचा आढावा घेऊन त्यांना आवश्यक उपचार/ स्वास्थ्य सेवा मिळण्यासाठी प्रभावी यंत्रणा तयार करणे.
6) धुळे जिल्हा भूकंप प्रवणतेच्या –ोन ३ मध्ये आहे. यास्तव होणारे बांधकामे भूकंपात सुरक्षित राहतील म्हणून IS-456-2000 ¾Ö IS- 1893-२००१ तसेच वेळोवेळी लागू केलेल्या बांधकाम विषयक मानकांनुसार बाधले जातील यासाठी सर्व स्तरावर विशेषतः शासकीय शहरी स्थानिक संस्थांच्या संबंधित नियमावलीमध्ये योग्य त्या सुधारणा करणे व त्यांची ठोसपणे अंमलबजावणी होईल अशी व्यवस्था कार्यान्वित करणे.
7) प्रत्येक तहसिल कार्यालयाने आपल्या क्षेत्रातील गावनिहाय कच्ची व मोडकळीला आलेले घरे, इमारती यांची माहिŸÖß सूची तयारी करणे.
8) जिल्हयातील सर्व पायाभूत सुविधांची विशेषतः धरणे, तलाव/बांध, रस्ते, पूल, विद्युत सुविधा, हवाई धावपट्टी, पिण्याच्या पाण्याचे स्त्रोत, महत्वाचे उद्योग/कारखाने, महत्वाच्या इमारती व कार्यालये इत्यादींची सुस्थितीविषयी वेळोवळी चाचणी व त्यासाठी योग्य उपाययोजना करणे. या सुविधांची सुरक्षा भूकंपाच्या –ोन - ३ ची तीव्रता पेलवण्या इतकी असावी. जिल्हयातील तापी व इतर मुख्य नदयांसाठी रेड –ोन व ब्ल्यू –ोन आखणे.
9) नदीपात्रातील व नदी किनाऱ्यावरील अनधिकृत बांधकामे हटविणे.
10) ¯ाराचा धोका असलेल्या गावांना जोडणाऱ्या रस्त्यावरील कमी उंचीच्या पूलाना उंच करणे अत्यंत आवश्यक †ÖÆê. ×Æ बाब विशेषतः तापी नदीच्या किनाऱ्यावरील गावांसाठी अत्यावश्यक आहे.
11) नगरपालिका व महानगरपालिका यांचे प्रशिक्षित अग्निशमन पथके व आवश्यक पर्यवेक्षक/ अग्निशमन अधिकारी असणे नितांत गरजेचे आहे.
12) नदीपात्र व नदीपात्राजवळ अतिक्रमणे होऊ नये व असलेली दूर करण्यासाठीच्या कायद्यांची अमंलबजावणी चोखपणे करणे आवश्यक आहे.
13) आंतरराजीय महामार्गावरील स्वयंसेवी/ सेवाभावी संघटना तसेच स्वयंसेवक रस्ते अपघातात सहाय्य करण्यासाठी तयार करणे आवश्यक आहे.
१४) पिण्याच्या पाण्यापासून होणारी रोगराई टाळण्यासाठी/कमी करणेसाठी ग्रामीण भागातील पाणीपुरवठयाच्या मुख्य तोटया जमिन स्तरांवरुन उंच करण्यासाठी तसेच गावातील हाळापासून दूर होण्यासाठी उपाययोजना व कार्यवाही क¸णे आवश्यक आहे.
15) नागरीकांनी विविध नैसर्गिक आपत्तींत काय करावे ? काय करु नये ? याविषयी व्यापक जनजागृती मोहिम राबविणे.
16) चक्रीवादळात ग्रामीण भागातील घरांचे पत्रे उडून जाण्याच्या घटना घटतात हे पत्रे जर विद्युत तारांच्या संपर्कात आले तर शॉर्ट सर्किट होऊन आगी लागणे, विज पुरवठा खंडित होणे, अपघात होणे तसेच जिवित हानी ही ÆÖŸÖÖŸÖ. वादळामुळे या घटना घडू नयेत म्हणून घेण्याच्या आवश्यक खबरदारी विषयक जनजागृती करणे आवश्यक आहे.
17) सदृश्य व्यावसायिक व औद्योगिक अपघातांचे प्रमाण कमी असले तरी जिवित व वित्त हानी टाळण्यासाठी अशा उद्योगातील कामांची पध्दती व सुरक्षाविषयक उपायाची पाहणी करुन आवश्यक सुधारणा करणे अत्यावश्यक आहे.

35. कृती आराखडा :

1) आपत्ती पूर्व संबंधित सर्व विभागांनी प्रमाणीत कार्यपधती मध्ये नमूद केलेल्यानुसार कार्यवाही करणÖ.

2) दरवर्षी आपत्ती व्यवस्थापनासाठी १ जून ते ३० सप्टेंबर या दरम्यान जिल्हा नियंत्रण कक्ष व संबंधित विभागÖÖ“Ö ×•Ö»ÆÖ व तालुकास्तरीय नियंत्रण कक्ष २४ तास कार्यान्वित राहतील यासाठी संबंधित विभागाचे प्रशिक्षित व कार्यक्षम अधिकारी/कर्मचारी नियुक्त करण्यात येतील.

3) आपत्तीची सूचना जिल्हा आपत्त्‌ी व्यवस्थापन कक्षास कळताच संबंधित सर्व विभागाच्या नोडल अधिकारी यांना सूचना देणे. यात शक्यतो एकाच वेळीस सर्वांना SMS देण्याच्या पध्दतीचा वापर करावा व ते तात्काळ जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कक्षात हजर होतील.

4) †Ö¯Ö¢ाी व्यवस्थापन अधिकारी आपाद्‌स्थितीचा / स्थळाचा आढावा घेतील.

5) आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी तात्काळ म. जिल्हाधिकारी यांना परिस्थितीची माहिती देतील.

6) म. जिल्हाधिकारी यांनी आपादस्थिति जाहिर करताच सर्व संबंधितांकडून जिल्हा/तालुका/गाव पातळीवर प्रतिसाद यंत्रणा जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कक्षातून कार्यान्वित करण्यात येईल यात नोडल अधिकारी आवश्यक स्तरÖ¾Ö¸ आपआपल्या विभागांची यंत्रणा जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी यांच्या सुचनेनुसार कार्यान्वित करतील. यासाठी दूरध्वनी बरोबरच भ्रमण दूरध्वनीचा तसेच SMS चा वापर करुन संदेशांचे दळणवळण करण्यात येईल.

7) सर्व संबंधित विभाग आपत्ती काळात प्रमाणित कृती पध्दतीत नमूद केल्याप्रमाणे कार्य करतील. प्रमाणित कार्यपध्दतीत व जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन केंद्रातून मिळालेल्या सूचना यात विसंगती आढळल्यास आपत्ती व्यवस्थापन केंद्रातून मिळालेल्या सूचनानुसारच कार्य करतील

8) अ. क्र. ३६ हा संकट काळासाठी आवश्यक असलेले दूरध्वनी/भ्रमणध्वनी/फॅक्स क्रमांकाची सूची आहे.

9) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी आपाद्‌स्थळासाठी शोध व बचाव पथक / आपत्ती व्यवस्थापन क्षेत्रातील स्वयंसेवी संस्था आवश्यक त्या साधनसामुग्रीसहित तात्काळ रवाना करतील.

10)आपाद्‌स्थळावरुन मिळणाऱ्या माहितीनुसार शोध व बचाव पथकाला/आपत्ती व्यवस्थापनात कार्य करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना लागणारे सहाय्य /साधने तसेच नागरीकांना आवश्यक असलेली मदत मिळण्याची तजविज योग्य स्तरावरुन करण्याची व्यवस्था जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी व संबंधित नोडल अधिकारी करतील.

11)आपत्ती व्यवस्थापनासाठी पूर्व तयारी प्रतिसाद शोध व सुटका मदत व पुर्नवसन इत्यादी सर्व कार्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन संबंधित तालुक्याच्या परिशिष्टात उपलब्ध असलेल्या माहितीचा उपयोग करतील.

12)†Ö¯Ö¤ÖÃ£ÖÖ¾Ö ¾Ö स्थळाविषयी तसेच शासकीय यंत्रणेद्वारे करण्यात येणारे प्रयास याविषयीची माहिती प्रसार माध्यमांद्वÖ¸ नागरीकांना देण्याचे व्यवस्था जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी, माहिती कार्यालयाचे नोडल अधिकारीद्वारे करतील.

13)आपत्तीची तीव्रता कमी होताच तत्परतेने प्रमाणित कृती पध्दतीनुसार व आवश्यक त्या विधिवत कार्यवाही पूर्ण करुन जनजीवन पूर्वपदावर आणण्यासाठी सर्व विभाग जबाबदार असतील.

36. †ÖœÖ¾ÖÖ ÃÖ“Ö®

आपत्तीची सूचना मिळताच जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी संबंधित नोडल अधिकाऱ्यांच्या सहाय्याने यÖ ÃÖ“Ö®ÖŸÖ दर्शविलेल्या बाबींचा आढावा घेतील.

1) आपत्तीचा प्रकार व होण्याची /सुरुवात होण्याची वेळ
2) आपत्तीचे स्थळ व नजदिकचे सुरक्षित स्थळे, रुग्णालये इ.
3) बाधित लोकसंख्या, कुटूंब संख्या, घरांची संख्या, पशुधन, शेती व क्षेत्रफळ, पायाभूत सुविधा
4) प्रतिसादासाठी आपाद्‌ क्षेत्राच्या जवळील प्रशिक्षित मनुष्यबळ व साधने
5) प्रतिसादासाठी एकूण प्रशिक्षित मनुष्यबळ व साधने
6) आपत्तीची तीव्रता कमी किंवा जास्त होण्याची शक्यता तसेच तीव्रतेला प्रभावित करणारे घटकांची स्थिती
7) प्रतिसादासाठी तात्काळ लागणारी त–ांची / विशिष्ट तांत्रिक सेवेंची/विशिष्ट साधनांची गरज व त्यांची उपलब्धता तसेच त्यांना आपाद्‌स्थळावर पोहचण्यासाठी व कार्यान्वित होण्यासाठी लागणारा कालावधी

- कोणत्या अफवा पसरू शकतात किंवा कोणत्या वस्तूचा/ अन्नधान्याचा काळाबाजार सुरु होऊ शकतो याचा अंदाज वरील मुद्दांपैकी या मुद्दयांसाठी तात्काळ प्रतिबंधात्मक कार्यवाही आवश्यक असेल ती करावी.

37. आपत्ती काळात विविध संबंधीत विभागांशी संपर्कासाठी आवश्यक महत्वाचे संपर्क क्रमांक

जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे

जिल्हाधिकारी कार्यालय पी.बी.एक्स. ०२५६२-288711/12/13 ±ÖŒÃÖ - 288715

नाव	पदनाम व पत्ता	दुरध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
		कार्यालय	निवास	
ÁÖß. राहुल रेखावार	जिल्हाधिकारी	288701	288702	9765507474
ÁÖß. नंदकुमार बेडसे	अप्पर जिल्हाधिकारी	288703	288704	7588734525
ÁÖß. अरविंद अंतुर्लीकर	निवासी उपजिल्हाधिकारी	288705	288706	9545573109
ÁÖß. ™ß. >ß. Æ»ÖÆÔü	जिल्हा पुरवठा अधिकारी (†×ŸÖ.)	288716	288706	9423770850
ÁÖß. ¸Ö•Ö¦ü ¯ÖÖ™ß»Ö	उपजिल्हाधिकारी, सामान्य प्रशा.	288711		9960909333
श्रीमती शुभांगी भारदे	जिल्हा पुनर्वसन अधिकारी	288711		9422822290
ÁÖß. ¸Ø¾Ö¦ü ³ÖÖ¸ü¤ü	उपजिल्हाधिकारी, भुसंपादन सामान्य	288711		9423491134
	उपजिल्हाधिकारी, भुसंपादन मपाप्र	288711		
ÁÖß. ¯Öß. <ÃÖ. “ÖÖ²ÖÔü	उपजिल्हाधिकारी, भुसंपादन क्र.१	288711		9850318243
ÁÖß´ÖŸÖß ¯Ö»»Ö¾Öß ×¿Ö¸ÃÖÖŠü	नगर पालीका प्रशासन	288711		9850125325
श्री. महेश खडसे	जल्हा सुचना ×¾Ö–ान अधिकारी	229995		9421616776
श्री. मु. र. वाडेकर	जिल्हा नियोजन अधिकारी	288717	288718	8390665101
ÁÖß. ¤ü¢ÖÖ ¿Ö•ÖÔü	ŸÖÆÃÖß»Ö¤üÖ¸ü, ´ÖÆÃÖÖ»Ö	288712		9527777080
ÁÖß. ¯Ö´ÖÖ¤ü ³ÖÖ´Ö¸ü	सहाय्यक जि. पु. अधिकारी	288711		7588095799
श्री. अणिल गावित	तहसीलदार, संगायो	288711		9673647700
ÁÖß. ×•ÖŸÖ¦ü <ÃÖ. सोनवणे	जि. आ. व्यवस्थापन अधिकारी	288066		9960387908
श्री. अभय कुलकर्णी	स्वागत अधिकारी	288711		9421246966

उपविभागीय अधिकारी व तहसीलदार

नाव	पदनाम व पत्ता	दुरध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
		कार्यालय	निवास	
श्री. गणेश मिसाळ	उपविभागीय अधिकारी, धुळे	288719	288720	9730675008
ÁÖß. नितिन ग¾ÖÖ¾Ö›ü	उ. वि. अधिकारी, शिरपूर	256397	255398	9822400756
ÁÖß. †´ÖÖ»Ö ´ÖÖ¸ü	†¯Ö¸ü ŸÖÆ×ÃÖ»Ö¤üÖ¸ü, ¬ÖãÔü ¿ÖÆ¸ü तहसिलदार, धुळे ग्रामीण	288721	288722	9403088405 9823819061
ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖŸÖ ¯ÖÖ™ß»Ö	ŸÖÆ×ÃÖ»Ö¤üÖ¸ü, ×¿Ö¸ü¯Ö¸ü	255043	257843	9422832151
ÁÖß. सुदाम महाजन	तहसिलदार, शिंदखेडा	222226	222248	9421655673
ÁÖß. ¸Ö×Æ¤üÖÃÖ ¾ÖÖ¹ý›ü	ŸÖÆ×ÃÖ»Ö¤üÖ¸ü, ¤üÖ›Ö‡“ÖÖ	245999		9422995295
ÁÖß. ÃÖ×¤ü¯Ö ³ÖÖÃÖ»Ö	ŸÖÆ×ÃÖ»Ö¤üÖ¸ü, साक्री	242308	242369	9423489982
ÁÖß. वाय.सी. सुर्यवंशी	अपर तहसिलदार, पिंपळनेर	02561 225590		7588003355

जिल्हा परिषद, धुळे (फ़ॅक्स नं. ०२५६२-**235162)**

नाव	पदनाम व पत्ता	कÖê›ü नं.	दुरध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡Ô»Ö
			कार्यालय	निवास	
ÁÖß. गंगाथरन डी.	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	02562	237901 237701	246310	7768046565
श्री. डॉ. अर्जून गुंडे	अति. मुख्यकार्यकारी अधिकारी	02562	241815		9423684263
ÁÖß. †Ö³ÖÖê	उप मुख्यकार्यकारी अधि. (सा.)	02562	237189	249321	9823617509
	उप मुख्यकार्यकारी अधि.(ग्रा.पं)	02562	237472	241595	
ÁÖß. †Ö¸ü. †Ö¸ü. ŸÖÖ›ü¾ÖÖß	उप मुख्यकार्यकारी अधि.(बा.क.)	02562	229997	248581	9766860070
ÁÖß. एम. के. वाघ	उप मुख्यकार्यकारी अधि.(पा व स्वं)	02562	229424	211885	942010942
ÁÖß. ¤ü¾ÖÖ¸ü	मुख्य लेखा वित्त अधिकारी	02562	237347	237219	8806898351
ÁÖß. †¸ü×¾Ö¤ü ´ÖÖ¸ü	प्रलकल्प संचालक जि. ग्रा. वि. य.	02562	245364	246172	9423477105
ÁÖß. वाय. एस. बिराडे	का. अभियंता बांधकाम	02562	236212		9422767866
ÁÖß. <»Ö.<´Ö.×¿Ö¤ü	का. अ भियंता लघुसिंचन	02562	238939		9404216817
ÁÖß. <ÃÖ. ²ÖÖß. ¯ÖÖ›ü¶Ö¸	का. अभियंता (ग्रा.पा.पु.)	02562	238853	---	9422793464
श्री. भालचंद्र बैसाणे	कृषी विकास अधिकारी	02562	238187		9765217157
ÁÖß. ¯ÖÖß. ¸üÖ ÖÝÖ¾ÖÖ¸ü	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	02562	238214		9834635360
›üÖ. बाळासाहेब चव्हाण	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	02562	237139		8308689829
ÁÖß. <´Ö. <ÃÖ. ¤üÃÖ»Ö	शिक्षणाधिकारी (प्रा.)	02562	240120		9404560764
ÁÖß. †×Æü¸ü	शिक्षणाधिकारी (मा.)	02562	235075		9209208830
ÁÖß. ¾ÖÖ›üß»Ö	शिक्षणाधिकारी (निरंतर)	02562	229844		
श्रीमती हर्षदा बडगुजर	विशेष समाजकल्याण अधिकारी	02562	229470		9960223088
श्रीमती एन. पी. जाधव	गट विकास अधिकारी (MREGS)	02562	236472		8007036680
	जिल्हा प्रैाढ शिक्षणाधिकारी	02562	283083		
ÁÖß´ÖÝÖß ¯ÖÖ™üß»Ö	शासकीय अध्यापक विद्यालय Ded	02562	237012		9422961896
श्री. एस. आर. बागुल	एस.एस.ए./डी.पी.ई.पी. कार्यालय	02562	241159		8329489959
	संगणक कक्ष	02562	235462		
	सहा. कार्य. अधिकारी (SSA)	02562	241159		
श्रीमती ए. के. आठवले	जि. कार्यक्रम व्यवस्थापक(NRHM)	02562	232033		7588815265
श्री. ए. जी. लाटणे	कार्यकारी अभियंता (PMGSY)	02562	272472		9822377608
श्री. एन. डी. पाटील	भजल सर्व्हेक्षण	02562	238326		9422789735
	गट शिक्षण अधिकारी, धुळे	02562	220930		

ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß ¤ü×ÆüÝÖ	अध्यक्ष जिल्हा ¯Ö×¸üÂÖ¤ü	02562	237483	226292	9422792430
ÁÖß. ¤ü¾Ö¦ü ¯ÖÖ™üß»Ö	उपाध्यक्ष जिल्हा परिषद (ÃÖ³ÖÖ¯ÖŸÖß ²ÖÖ. ¾Ö †.)	02562	232490	273434	9822593018
श्री. मधुकर गर्दे	सभापती, सभापती समाजकल्याण स.	02562	237773	274185	9422296300
ÁÖß´ÖŸÖß ²Ö›üÃÖ	सभापती, कृषी व पशुसंवर्धन	02562	238751	274209	8275367693
श्रीमती नुतन पाटील	सभापती, शिक्षण व आरोग्य				9420184811
श्रीमती वंदना गुजर	सभापती, महिला व बालकल्याण	02562	234497		9172697113

पंचायत समिती सभापती

नाव	कार्यालय	क´Öê›ü क´Ö.	कार्यालय	‘Öê¸ü	मोबाईल क्र.
Á´ÖŸÖß अनिता प्रभाकर पाटील	पंचायत समिती, धुळे	02562	288179	220354	9158245637
Á´ÖŸÖß सुनंदा एन. गिरासे	पंचायत समिती, शिंदखेडा	02566	222225		9158986568
Áßमती रुलाबाई एन. ¯ÖÖ¾Ö¸ü	पंचायत समिती, शिरपूर	02563	255058		8007494493
Áß. गणपत सदा चौरे	पंचायत समिती, साक्री	02568	242311		7414965485

गट विकास अधिकारी

नाव	पदनाम/पत्ता	क´Öê›ü क´Ö.	दुरध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
			कार्यालय	निवास	
Áß. सी. के. ´ÖÖôß	गट विकास अधिकारी पं.स. धुळे	02562	220354	271651	9850767995
Áß. Ãß. †Ö¸. ³ÖÖ¾ÖÃÖÖ¸ü	गट विकास अधिकारी पं.स. साक्री	02568	242312		9850640270
Áß. ‹Ã. •Öß. ø¿Ö¾Ö¤ü	गट विकास अधि. पं.स. शिंदखेडा	02566	222225	270441	9422073399
Áß. क´ÖÃÖÖ¤ü	गट विकास अधिकारी पं.स.शिरपूर	02563	255058	256503	9665212766

जिल्ह्यातील इतर कार्यालये

नाव	पदनाम/पत्ता	कोड नं.	दुरध्वनी		मोबाईल क्र.
			कार्यालय	निवास	
श्री. सुधाकर देशमुख	आयुक्त, महानगरपालीक, धुळे	02562	288310		9922784577
Áß. ¸ü•ÖßŸÖ ¸Ö•Ö¯ÖÖŸÖ	जिल्हा माहिती अधिकारी	02562	237329	229208	9422785555
श्री. जे. के. ठाकुर	जिल्हा उपनिबंधक, धुळे	02562	238007		9422786009
डॉ. मोहन पाटील	जिल्हा शल्यचिकीत्सक, ¬Öôê.	02562	237620		9922784577
श्रीमती यु.एस. सैंदाणे	×¸´ÖÖ›ü Æ Ö´Ö ¬Öôê	02562-	279047	277077	
श्रीमती व्ही. डी. सोनगत	ममता महिला वस्तीगृह धुळे	02562	224729	226906	
	दारुबंदी कार्यालय धुळे	02562	240084		
Áß. “ÖÖ¬Ö¸ß	जिल्हाधिकारी (पी.ए.)	02562	288711		9421525905
¸Ö•ÖÃÖÖÆ²Ö ŸÖÖ×Æ¸ü ¯Ö™»Ö	¯ÖÖ»ÖßÃÖ ´ुख्यालय सौजन्य पेट्रोल¯Ö Ö	02562	282081		9423495404
Áß. धाकड	धुळे जिमखाना इन्चार्ज	02562	238863		9422795687
श्री. चंद्रकांत गवळी	पोलीस प्रशिक्षण केंद्र	02562	244100		9822539699
Áß. ´ÖÖ¸ü	जात पडताळणी कार्यालय धुळे,O.S.				9130009644
श्री. के. आर. रतनाळे	तालुका उप निबंधक	02562	235603		8421015085
श्री. पी. सी. सांगळे	जिल्हा अधिक्षक कृषी †×¬Ö.	02562	234580	282780	9850718080
श्री. पी. एन. सोनवणे	उपविभागीय कृषी अधि.	02562	231218	259810	9422786581
Áß. बी. एन. पाटील	प्रकल्प संचालक आत्मा	02562	223005		9420850290
Áß. ±ú¸ü¸ŸÖôê	जि. अधिक्षक भुमिअभिलेख	02562	240195		7767907987
Áß. ¯ÖÖ¾ÖÖ¸ü	तालुका निरिक्षक अभुमी अभिलेख	02562	237730		9421977233
Áß. फुलपगारे	नगरभुमापन अधिकारी	02562	229868		94211890036
Áß. †“Öôê	अधिक्षक राज्य उत्पादन शुल्क	02562	241884		9764009555
Áß. बागुल	वि. जि. समाजकल्याण अधिकारी	02562	241812		9850722358
Áß. क´Ö»Æ	सहाय्यक संचालक, रो. व स्व. रो.	02562	237389		7743828525
Áß. ¯ÖÖ•Ö»Ö •ÖÖ¬Ö¾Ö	जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी	02562	237264		9869074423
Áß. ‹. ²Öß. “ÖÖ¬Ö¸ß	जिल्हा सांख्यीकी अधिकारी	02562	232283		9421617616
Áß.	कार्यकारी अभियंता, म्हाडा.	02562	242352		
Áß. गजानन पाटील	जिल्हा कोषागार अधिकारी	02562	237996	232181	7719928310

ÁÖß.	सहाय्यक नियंत्रक वैध मापन शास्त्र	02562	236149		
ÁÖß. ¸ÖŠÖ›ü	महाव्यवस्थापक जिल्हा उद्योक केंद्र	02562	245008	245009	9970472479
ÁÖß. ‹ÃÖ. ›ß. ¤ôÖ¾Öß	महा व्यवस्थापक खादी ग्रामोद्योग	02562	245543	246292	9420903397
ÁÖß´ÖŸÖß ‹. ¾Æüß. ˆ×¿Ö¸ü	महा. राज्य. लघु उद्योग म. मंडळ	02562	246212		9975877462
ÁÖß. वाय. जे. पाडवी	कारखाने निरिक्षक	02562	245008	236085	9423603285
श्री. काकुस्ते	प्रादेशिक अधिकारी (MIDC)	02562	239030		7588296164
ÁÖß. ²Öß. ÆÃÖ	कार्यकारी अभियंता ओद्योगिक वसा.	02562	239766	239406	8422948771
ÁÖß. £Ö™ü	सहा.आयुक्त अन्न व औषध	02562	234624		9422209872
	गुरांचा दवाखाना	02562	273388		
ÁÖß. ×¿Ö¸ÃÖÖŠü	उपायुक्त पशुसंवर्धन	02562	230652		9011513087
श्री. म्हस्के	×•Ö»ÆÖ ग्रंथपाल, जि. ग्रंथालय	02562	241437		8275111820
ÁÖß.	जिल्हा मार्केटींग अधिकारी	02562	234667		
ÁÖß. संग्राम कानडे	नगर रचनाकार	02562	234660		9823395522
ÁÖß. क्ष. ¯Ö›¾Öß	सहा. आयुक्त मत्स्यव्यवसाय	02562	234722		9822204918
ÁÖß. ×¾Ö»ÖÖÃÖ ¯ÖÖ™ß»Ö	जिल्हा दुग्ध विकास अधि.	02562	235924		9860133794
ÁÖß. ¾Æß. ¯ÖÖ™ß»Ö	व्यवस्थापक शा. दुध योजना	02562	235349		9860133794
ÁÖß.	लोकशाहिर अण्णाभाऊ साठे वि.म.	02562	244131		
ÁÖß. एस. एम. कराड	व्यवस्थापक म. फुले.वि.म.म	02562	276143		9011807880
ÁÖß. अरविंद गोरे	जिल्हा व्यवस्थापक ´Ö.†Ö.×¾Ö.´Ö	02562	226029		7385940130
ÁÖß. अणिल कुटे	जिल्हा कामगार अधिकारी	02562	283340		8149548005
ÁÖß. ›ß. †Ö¸ü. ²ÖÖ›ü	माथाडी कामगार	02562	221148		9371661320
ÁÖß.	उप व्यवस्थापक कॉ. फ़ेडरेशन	02562	236437		
श्री. सैंदाने	†Ö¸ü. ™ß. †Ö. -ÖôÖ	02562	281351	281551	9820998877
ÁÖß. ›Ö. ×¾ÖªÖ ¯ÖÖ™ß»Ö	जि.व्य.शिक्षण व प्र. अधिकारी	02562	272458		9622961896
ÁÖß. ‹ÃÖ.²Öß. ¯ÖÖ¸ü-Öß	प्राचार्य तांत्रीक विद्यालय	02562	235205		9763154961
श्री. एम.के. पाटील	प्राचार्य ओद्योगीक प्र. सं.	02562	273023		8652528104
श्री. राम म. कोरन्ने	प्राचार्य तंत्रनिकेतण	02562	272103	272585	9421536133
श्रीमती अर्चना श्रीवास्तव	प्राचार्य केंद्रीय विद्यालय	02562	236050	270300	9820681509
ÁÖß.‹ÃÖ. ‹ÃÖ. क्षôÖ	¾Ö¸ßÁŠü ³Ö¾Ö–ाानीक भुजल स.	02562	220364		9421451839
ÁÖß. ‹ÃÖ. †Ö¸ü. ÁÖß¾ÖÖÃÖŸÖ¾Ö	केंद्रीय जल आयोग	02562	276147		9420663145
ÁÖß´ÖŸÖß ›Ö. वनिता सुगत	×•Ö»ÆÖ ´Ö×Æü»ÖÖ ¾Ö ²ÖÖ»Ö ×¾Ö. †	02562	224729		9421520472
ÁÖß´ÖŸÖß. ‹ÃÖ. ¯Öß. ¯ÖÖ™ß»Ö	बालविकास प्रकल्प अधिकारी	02562	226907		9527420255
ÁÖß. संजय सबनिस	जिल्हा क्रीडा अधिकारी	02562	270544		8888866651
श्री. केशव धाकड	जिमखाना	02562	238863		9422795687
श्री. बी. एन. पाटील	सहाय्यक विक्री. आयु./पी.ए.	02562	247178		9004691348
ÁÖß´ÖŸÖß ¾Æß †Ö¸ü ×´ÖÁÖÖ	सहाय्यक धर्मदाय आयुक्त	02562	245744	230146	8308491784
श्री. पी. पी. महाजन	सहाय्याक आयुक्त आयकर	02562	244407		7588181447
श्री. विवेक पानसरे	जिल्हा समादेशक होमगार्ड	02562	236853		9850101100
चद्रकात गवळी	समादेशक एसारपीएफ़/SDRF -ÖôÖ	02562	279434		9860647291
ÁÖß. राजेंद्र सींग (Lt.Col)	एन.सी.सी. कमांडीग ऑफ़ीसर	02562	244737		9284542472
श्री. एस. आर. म्हस्के	मुख्य अनुजिव शास्त्र–Ö	02562	297473		9881154188
श्री. अतुल निकम	नेहरू युवा केंद्र	02562	226527		9422242269
ÁÖß. ¯Öß. ‹. •ÖÖ-Ö¾Öß	व्यवस्थापक रीमांड होम	02562	279616		7588554100
श्री. यू. एस. सैंदाणे	मुलींचे निरिक्षण गृह,	02562	279047		7798432595
श्री. वैभव आगे	जिल्हा तुरूंगाधिकारी	02562	235044	235318	9823070547
डॉ. यशवंत फुलपगारे	क्षÁÖß महाविद्यालय	02562	230366	230127	9404116107
श्री. पी. डी. सोनवणे	शेतकी शाळा	02562	230544		9422792770
श्री. डी. सी.सीसोदिया	सचिव कृषी उत्पन्न समिती	02562	230046	230271	9422288359

®ÖÖ×¿ÖÛú ¯Öê×¸ÖõÖ¡ÖÖŸÖß»Ö ¯ÖÖê»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ-µÖÖÓ यांची ®ÖÖ¾Öê ¾Ö ¤üÖ¯ÖÛú Ûú´ÖÖÛú

(´ÖÖ.×¾Ö¿ÖêÂÖ ¯ÖÖê»ÖßÃÖ ´ÖÆüÖ×®Ö¸üßõÖÛú,®ÖÖ×¿ÖÛú ¯Öê×¸ÖõÖ¡Ö,®ÖÖ×¿ÖÛú.)

†.®Ö	´ÖÖ. ÖÖ.†×¬ÖÛúÖ¸üß यांचे ®ÖÖ¾Ö	ÛúÖê›ü ®ÖÓ.	†Ö±üßÃÖ ®ÖÓ.	×®Ö¾ÖÖÃÖÃ£ÖÖ®Ö ®ÖÓ.	´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö ®ÖÓ.
1	ÁÖß. ¾ÆüÖ. Ûú. “ÖÖê²Ö, ×¾Ö. ÖÖ.´Ö.×®Ö. ®ÖÖ. ¯Ö×¸ü. ®ÖÖ×¿ÖÛú	0253	2598720	2598730	7710099000
2	ÁÖß. संजय पाटील, ¯ÖÖ. †¬ÖßõÖÛú, ®Ö¤ãü¸ü²ÖÖ¸ü	02564	210101	210102	9420566441
3	ÁÖß. संजय ¤ü¸ü›êü, ¯ÖÖ. †¬ÖßõÖÛú, ®ÖÖ×¿ÖÛú (ÝÖÏÖ.)	0253	2309700	2309701	98231 33910
4	›üÖ. दत्तात्रय Ûú¸üÖôê ÖÖ. †¬ÖßõÖÛú, •ÖôÝÖÖ¾Ö.	0257	2220411	2220421	96644 98666
5	ÁÖß. ‹´Ö. ¸üÖ´ÖÛú´ÖÖ¸ü, ÖÖ. †¬ÖßõÖÛú, ¬ÖãôêüÖ.	02562	288200	288201	89752 88036
6	›üÖ. ÁÖß. ¸üÖ•Ö®Ö Ûú´ÖÖ¸ü ¿Ö´ÖÖ ÖÖ. †¬ÖßõÖÛú, †Æü´Ö¤ü®Ö¤ü¸ü	0241	2416101	2416102	70206 92797
8	ÁÖß. संजय ²Ö¾Öê आयुक्त (¸üÖ.ÝÖÖ.¾ÖÖ.×¾Ö³ÖÖÝÖ) ´Ö²Ö‡	022	22024161		---

®ÖÖ×¿ÖÛú ¯Öê×¸ÖõÖ¡ÖÖŸÖß»Ö ¯ÖÖê»ÖßÃÖ नियंत्रण ÛúõÖ

†. Ûú.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ नियंत्रण ÛúõÖ	ÛúÖê›ü	±úÖê®Ö ®ÖÓ²Ö¸ü	±úÖÌÃÖ ®ÖÓ²Ö¸ü
1.	®ÖÖ×¿ÖÛú ¿ÖÆü¸ü	0253	2305222 / 2305233 / 2305234 / 2575100	2305219
2.	®ÖÖ×¿ÖÛú ÝÖÏÖ´ÖßÞÖ	0253	2309715	2309718 2309705
3.	´ÖÖ»ÖêÝÖÖ¾Ö ¿ÖÆü¸ü	0254	231000 / 231551	222001
4.	•ÖôÝÖÖ¾Ö ¿ÖÆü¸ü	0257	2223333 / 2220411	2220511
5.	®Ö¤ãü¸ü²ÖÖ¸ü ¿ÖÆü¸ü	02564	210100 / 210103	210110
6.	†Æü´Ö¤ü®Ö¤ü¸ü ¿ÖÆü¸ü	0241	2416132 / 2416138	2416133
7.	¬ÖãôêüÖ ¿ÖÆü¸ü	02562	288211 / 288212 / 288213	229188

¬ÖôÖê जिल्हयातील ¯ÖÖê»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß यांचे ´ÖÖê²ÖÖ‡Ô»Ö ÛÎú´ÖÖÓÛú

E-mail-sp.dhule@mahapolice.gov.in   s.p.office - Fax No.02562- 229188 Pn. 02562-288213

†. ÛÎú.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ šüÖÞÖê/¿ÖÖÜÖÖ	¯ÖÖê»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß ®ÖÖ¾Ö	´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö ®Ö²Ö¸ü	†Ö±ú¿ÖÃÖ ®Ö²Ö¸ü
1.	´ÖÖ. ¯ÖÖê»ÖßÃÖ †¬ÖßõÖÛú, ¬ÖôÖê	ÁÖß .<´Ö.¸üÖ´ÖÛú´ÖÖ¸ü	8975288036	02562 288200
2.	´ÖÖ.† ¯Ö¸ü ¯ÖÖê»ÖßÃÖ †¬ÖßõÖÛú	ÁÖß.×¾Ö¾ÖÛú ¯ÖÖ®ÖÃÖ¸ü	98501 01100	02562 -288202
3.	¯ÖÖ.˜ Ö-†¬ÖßõÖÛú (मुख्या.) †×ŸÖ×¸üŒŸÖ कार्यभार	¯ÖÖê×®Ö.¸ü×¾Ö¦ü ÁÖÖ®Ö¾ÖÞÖê	8779632359	02562-288204
4.	¾ÖÖ“ÖÛú (¯ÖÖê»ÖßÃÖ †¬ÖßõÖÛú)	¯ÖÖê×®Ö. ×ÛúÛ¿ÖÖê¸ü ³ÖÖ‡¤ÖÃÖ ×¿Ö¸üÃÖÖšü	9552512557	02562 - 288213
5.	¾ÖÖ“ÖÛú (†¯Ö¸ü ¯ÖÖê»ÖßÃÖ†¬ÖßõÖÛú)	पोउनि.योगेश नारायण मेहूणकर	8108061564	
6.	(L.C.B) (Ã£ÖÖ.ÝÖ.¿ÖÖ.)	¯ÖÖê×®Ö.Æ´ÖÓŸÖ ¯ÖÖ™üß»Ö	9960787077	02562- 288207
		ÃÖ ¯ÖÖê×®Ö. ÃÖ×®Ö»Ö ³ÖÖ²Ö>ü	9823811780	
		¯ÖÖ˜×®Ö.†×®Ö»Ö •ÖÝÖ®®ÖÖ£Ö ¯ÖÖ™üß»Ö	8800500726	
7.	ÃÖÝÖÞÖÛú ÛúõÖ	पोहेकॉ/ संजय दयाराम पाटील	9860598875	
8.	×•Ö.×¾Ö.¿ÖÖ.(D.S.B.)	¯ÖÖê×®Ö.>ß.<ÃÖ.Ý¾ÖÖôß	8108036364	02562-288209
9.	¯ÖÖÃÖ ¯ÖÖ™ü ×¾Ö³ÖÖÝÖ	¯ÖÖ˜×®Ö. †¿ÖÖêÛú ´ÖÛú¤ü ¯ÖÖ™üß»Ö	88882806011	
10.	नियंत्रण ÛúõÖ	¯ÖÖê×®Ö.¸ü´Ö¿Ö ×¾Ö÷»Ö •ÖÖ¬Ö¾Ö	9657715729	288211/ 288212 / 288213
		¯ÖÖ.×®Ö.¾ÖÃÖÝÖ ×³ÖÛúÖ•Öß ÃÖÖ®ÖÖ®Ö	9623449657	
		¯ÖÖê×®Ö.Ûú²Ö¸ü ¬ÖÖ>ä²ÖÖ “Ö¾ÆÖ¸ü	8275457963	
		¯ÖÖê×®Ö.²ÖÖôÖÃÖÖÆê²Ö »ÖÖ™ü®Ö ¯ÖÖ™üß»Ö	9420703951	
		पोनि.विजय शंकरराव टिकोळे	9890419182	
11.		सपोनि. जयंत भरत शिरसाठ	9527267364	
12.	´Ö×Æ»ÖÖ ÃÖ»Ö	¯Ö¤ü ×¸üŒŸÖ	----	
13.	†•Ö ¿ÖÖÜÖÖ	¯Ö¤ü ×¸üŒŸÖ	9823165080	
14.	ATC ¬ÖôÖê	¯Ö¤ü ×¸üŒŸÖ	9423583955 85540 38555	
15.	ATC ¬ÖôÖê	¯ÖÖÃÖ‡/ ×¤ü»Öß¯Ö ¸üÖ•ÖÖ®Ö ´ÖÖôß	9823577756	
16.	ATC ¬ÖôÖê	पोहेकॉ/ नारायण माळी	9823123884	
17.	(•ÖÖ®ÖÃÖ ÛúÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß)	सपोनि.योगेश नारायण ´ÖÆÞÖÛú¸ü	8108061564	
18.	ट्रायल ´ÖÖ®ÖÖ™ü¸üâÝÖ ÃÖ»Ö	¯ÖÖ®Öß/ ´ÖÃÖ¤ü ÃÖ±ú¤ü¸ü ¿ÖÛÖ	8275008979	
		¯ÖÖÛúÖ/ Ö×¾ÖÞÖ ¿ÖÖ×»ÖÛú ¾ÖÖ¬Ö¸ü	9850880405	
19.	¿ÖÆ¸ü ¾ÖÖÆŸÖÛú ¿ÖÖÜÖÖ	¯ÖÖê×®Ö. ÛúÖ¿Ö ×¾ÖÃÖ¾Ö®ÖÖ£Ö ´Ö >ü	7350712444	02562/288210
20.	´ÖÖ®Ö¾Ö ÃÖÃÖÖ¬Ö®Ö ×¾ÖÛúÖÃÖ, (¾Ö»Ö±ú†¸ü)	¯ÖÖê×®Ö.¤¾Ö ¸ü´Ö ×¿Ö¾Ö¸ü´Ö ŸÖ¾Ö¸ôß	8108036364	02562/288213
21.	®ÖÖŸÖ¸üß ÆŒÛú ÃÖ¸üõÖÞÖ¬ÖôÖ.PCR	ÃÖ ¯ÖÖê×®Ö. ¯ÖÛúÖ¿Ö ÃÖ ÛúÖôê	9921901672	237649
22.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ मुख्यालय,धुळे.	¸ü ¯ÖÖê×®Ö.†¸ü´ÖÖ®Ö ŸÖÖ»Ö²Ö ŸÖÖ>¾Öß	9552847861	02562-288214
23.		¸ü ¯ÖÖ˜×®Ö.¸ü®Ö¾Ö¦ü ÛúÖ¿Ö ²Ö®ÖŸÖÖ>ü	9552233911	
24.		¸ü ¯ÖÖ˜×®Ö.ŸÖÖ¸üÖ ´Ö. ×¿Ö¸üÃÖÖšü	9923463471	
25.	¯ÖÖ.˜ Ö.†¬Öß.(Ý.†.×¾Ö.) ¬ÖôÖ.	ÁÖß.ÝÖÞÖ¿Ö ®Ö£Ö “ÖÖ¬Ö¸üß	9823525214	
26.	राज्य ÝÖ ÝÖ¾ÖÖÝÖÖ ×¾Ö³ÖÖÝÖ,¬ÖôÖ (SID)	Ö³Ö¸üß ÁÖÆ. आयुक्त, †¯Ö¸ü. >ß. Ö¾ÖÖ¸ü	8975760243	02562-235907

उपविभागीय ¯ÖÖ»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß, ¬Öôû ¿ÖÆü¸ü ˆ¯Ö×¾Ö³ÖÖÝÖ (02562-288206)

†. Ûú.	¯ÖÖ»ÖßÃÖ šÖÞÖê/¿ÖÖÜÖÖ	¯ÖÖ»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß ®ÖÖ¾Ö	´ÖÖ²ÖÖ‡»Ö ®Ö²Ö¸ü	†Ö±úßÃÖ ®Ö²Ö¸ü
1.	S.D.P.O.	AÖß.AÖ×“Ö®Ö ×Æü¸êü	7276725084	02562-288206
2.	×¸ü›ü¸ü	¯ÖÖê̂ ×®Ö.¿ÖÛÜÖ ü †Ö®Ö¤ü ÃÖÖ¾ÖôûÖ	98232 03302	¾ÖÖ“ÖÛú ŸÖÖŸÖ ÖŸ
3.	¬Öôû ¿ÖÆü¸ü	¯ÖÖê×®Ö. ×¤ü»Öß Ö ×¾ÖšÖ²ÖÖ ÝÖÖÝÖ›êü	9923389699	02562-288215
		AÖ ÖÖê×®Ö.×¤üŸÖ²Ö¸ü †¿ÖÖêÛú ÖÖ™ûß»Ö	9422644527	
		ÖÖ̂ ×®Ö. ¸üÖ•Ö¤üŸÖ ×³Ö´ÖØAÖŸÖ ´ÖÖ›üÖêÛú ü	9420851221	
		पोउनि.विजय AÖß¸üÖ´Ö †Ö™ÖôûÖ	91589 07309	
		ÖÖ̂ ×®Ö. ÆüAÖÖ ×•Ö³ÖÖ‰ú •ÖÖ¬Ö¾Ö	9975911338	
		ÖÖ.̂ ×®Ö. ´ÖÖ×®ÖÂÖú •Ö•ÖÖ™	9921845156	
		ÖÖ.̂ ×®Ö. ³ÖÖ¸üŸÖ ´Ö.ÂÖúÖôû	7300226615	
		¯ÖÖ̂ ×®Ö.®ÖÖ®ÖÖ³ÖÖ‰ú ÃÖÛúÖ †ÖÜÖÖ›êü	99230 30700	
4.	†Ö–ÖÖ¤ü®ÖÝÖ¸ü	¯ÖÖê×®Ö. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß ´Ö¸üÖ»Öß¬Ö¸ü ²Ö¬Ö¾ÖŸÖ	9823271600	02562-230650
		AÖ ÖÖê×®Ö.²ÖÖôû †ÖÛú¸ü AÖÖ®Ö¾ÖÞÖ	97655 25998	
		ÖÖ̂ ×®Ö.¸üÖÆü»Ö ŸÖÖÛúÖ¸üÖ´Ö ŸÖ¾Ö‡Ô	98226 34879	
		ÖÖ̂ ×®Ö.ŸÖÖ¸üÛú®ÖÖ£Ö ˆÛú›êü ®ÖÖŸÖ»ÖÖŸÖ	95525 22410	
		ÖÖ̂ ×®Ö. AÖß´ÖŸÖß.®Ö×¾ÖŸÖÖ ×¤ü»Öß Ö ‘ÖŸÖ	88558 41630	
		ÖÖ̂ ×®Ö.Æü®Ö´ÖŸÖ ®ÖÖ£ÖÖ ˆŸÖ»Ö	99229 32230	
		ÖÖ̂ ×®Ö. ×®Ö•ÖÖ´Ö ²ÖÖ¾ÖÖ»ÖÖ»Ö सैय्यद	98237 15173	
		¯ÖÖ̂ ×®Ö.†¿ÖÖêÛú ¸üÖ´Ö¤üÖÃÖ सुर्यवंशी	98227 60236	02562-231377
5.	¤ü¾Ö Ö¸ü	¯ÖÖê×®Ö.¤ü¢ÖÖ ¯Ö¾ÖÖ¸ü	7350039100	02562-288219
		AÖ ÖÖê×®Ö.†Ûú²Ö¸ü †²¤ãü»Ö Ûú¸üß´Ö Ö™êü»Ö	99232 03644	
		AÖ ÖÖê×®Ö.×®Ö»Ö¿Ö AÖß¸üÖ´Ö ¿Ö²Öê	81080 51564	
		ÖÖ̂ ×®Ö.A¾Ö ®Öß»Ö ×¤ü»Öß Ö ÛúÖôûß	94225 46664	
		ÖÖ̂ ×®Ö.“Ö¦üÛúÖŸÖ AÖ³ÖÖAÖ “ÖÖŸÖ¸ü	98604 47174	
		ÖÖ̂ ×®Ö.†×®Ö»Ö •ÖŸÖ®Ö®ÖÖ£Ö ÖÖ™ûß»Ö	88000 00726	
		ÖÖ̂ ×®Ö.¸üÖ´ÖÛúÞÖ ¿ÖÖŸÖÖ¸üÖ´Ö AÖÖ®Ö¾ÖÞÖ	98231 49332	
6.	(Ö×¿“Ö´Ö) ¤ü¾Ö Ö¸ü	ÃÖ ÖÖê×®Ö.ÃÖ×¸üŸÖÖ ³ÖÖ›êü	8108051564	02562-277299
		ÃÖ ÖÖê×®Ö.ŸÖÞÖ¿Ö ¯Ö›üßŸÖ¸üÖ¾Ö ŸÖÖ™	8888860777	
		ÖÖ̂ ×®Ö.AÖ¤üß Ö Ûú¤ü¸üÖ•Ö ÖÖ™ûß»Ö	77748 99725	
		ÖÖ̂ ×®Ö.¾ÖAÖÖ AÖÖ¸üŸÖ ÖÖ™ûß»Ö	80872 31769	
7.	´ÖÖÆüÖ›ü	AÖ ÖÖê×®Ö.†×³ÖAÖ ÖÖ™ûß»Ö	8888881449	02562-288221
		A¾Ö ®Öß»Ö •Ö²²ÖÖ¸üØAÖŸÖ ¸üÖ•Ö ÖŸ	94032 34142 70381 33577	
8.	40 ÝÖÖ¾Ö ¸üÖ›ü ÖÖ.ÃÖ™.	ÃÖ ÖÖê×®Ö/ ו•ÖÝÖ¦ü ×³Ö´Ö¸üÖ¾Ö ÃÖÖ ÖÛúÖôû	88888 63931 79729 05391	02562-231377
		ÖÖ̂ ×®Ö.AÖÖŸÖ¸ü ³ÖŸÖ¾ÖŸÖ¸ü¾Ö †ÖÆü¸ü	9423281955	
		ÖÖ̂ ×®Ö.»Öõ´ÖÞÖ ¾ÖÖ´Ö®Ö ÖÖœü¸üÛú¸ü	98232 81955	

¬ÖôÖ¡ Ý×Öú´ÖßÞÖ ˆ¯Öׯֳ֣Öú, ÃÖÖÛúß (02568-242394)				
1.	S.D.P.O.	ÁÖß .ÁÖßÛúÖÓŸÖ ³ÖÖ»Ö“Ö¦ü ‘Ö´Ö¸êü	9923038565	02568-242394
2.	×¸ü›ü¸ü	ÁÖß. ¯ÖÖê×®Ö.“Ö×®Öü»ÖÖ»Ö ¡Ö²ÖÛú ÁÖ¤üÖÞÖ	9423497771	02562-288222
3.	¬ÖôÖ¡ Ý×Öú»ÖÛúÖ	¯ÖÖê×®Ö.×¤ü¾Öß®Ö ×¾Ö¸ü¯ÖÃÖÓŸÖ ¾ÖÃÖÖ¾Ö	88885 80999	
		ÃÖ¯ÖÖê×®Ö. †¸ü×¾Ö¤ü कोटया ¾ÖôÖ¾Öß	70307 85900	
		ÁÖ ¯ÖÖê×®Ö. ×¾Ö®ÖÖ¤ü †Ö•Ö´Ö ¾ÖÁÖÖ¾Ö	9421619148	
		¯ÖÖê×®Ö.×¤ü ÖÛú ÖÛúÖ¿Ö¸ü×¾Ö œÖÛú	96239 42432	
		¯ÖÖê×®Ö.¸ü´Ö¿Ö ®ÖÖ´Ö¤ü¾Ö ×¾ÖÖ¸êü	9423937501	
		¯ÖÖê×®Ö.¸üÖ•Ö¦ü ×Ý¸ü¬Ö¸ü ´ÖÖôÖß	9823517489	
		¯ÖÖê×®Ö. ÁÖß´ÖŸÖß.®Ö¤üÖ †×•ÖŸ¸ü×¾Ö ¯ÖÖ™ßü»Ö	84199 53444	
		¯ÖÖê×®Ö. ´ÖÁÖÖ§ü®Ö †´Öß¸ü ¿ÖÛú	83908 69866	
		¯ÖÖê×®Ö.®Ö¾Ö®ÖÖ£Ö †Ö®Ö¤üÖ ¸üÁÖÖôÖ	99756 37896	
4.	ÃÖÖÛúß ¯ÖÖ.ÃÖ™	¯ÖÖê×®Ö.¸üÖ´Ö¤üÖÃÖ ÃÖÛúÖ¤ü¾Ö ¯ÖÖ™ßü»Ö	80077 59444 94231 78818	02568-242333
		ÁÖ ¯ÖÖê×®Ö.¾ÖÁÖŸÖ ˆ¢Ö´Ö ×¾ÖÖ¸êü	98235 82212	
		¯ÖÖê×®Ö.¬Ö®Ö¸ü•Ö ×Ý¸ü¬Ö¸ü ¯ÖÖ™ßü»Ö	99230 50950	
5.	Ø Ö ÖôÖ®Ö¸ü ¯ÖÖ.ÃÖ™	ÃÖ ¯ÖÖê×®Ö. Ö•ÖÖ²Ö¸ü×¾Ö ¸üÖšÖ›ü	8888813233	02561-223033
		पोउनि.योगेश <ÛúÖ®ÖÖ£Ö ÛúÖ™ÛúÖôÖ	99210 70690	
		¯ÖÖê×®Ö.»ÖÖÛú¿Ö ®Ö¸ü¦ü ×¾ÖÖ¸êü	99751 92441	
6.	×®Ö•ÖÖ´Ö Ö¸ü ¯ÖÖ.ÃÖ™.	ÁÖ ¯ÖÖê×®Ö.×¤ü»Öß Ö ®ÖÖ´Ö¤ü¾Ö ÛúÖ›üÛú¸ü	9594348100	02568-276233
		¯ÖÖê×®Ö.ÛúÖ×ÝÖÛú ¸üÖ´Ö¤üÃÖ ÃÖ¸ü¾ÖÖ›êü	98239 98743	
		¯ÖÖê×®Ö.†×®Ö»Ö ×ÛúÃÖ®Ö¸ü×¾Ö ¯ÖÖ™ßü»Ö	98903 16202	
		पोउनि.हेमंत विजय मोहिते	7057277977	
7.	ÁÖÖ®ÖŸÖß¸ü ¯ÖÖ.ÃÖ™.	ÁÖ ¯ÖÖê×®Ö.–ÖÖ®ÖÁÖ¾Ö¸ü »ÖõÖ´ÖÞÖ ¾ÖÖ¸êü	99237 93777	02562-265223
		¯ÖÖê×®Ö.¸üÖ•Ö¦ü ¬Ö®ÖŸÖ¸ü ¯ÖÖ™ßü»Ö	98236 21744	
		¯ÖÖê×®Ö. ÖºþÃÖÖ¢Ö´Ö †Ö–ÖÖ¸ü ×¿Ö¸üÃÖÖšü	9892852336	
		¯ÖÖê×®Ö. ®ÖÖ´Ö¤ü¾Ö ŸÖÛúÖ¸ü´Ö ÁÖÖ®Ö¾ÖÞÖ	99212 44199	

x¿Ö¸üÖ¸üÖ ¯ÖÖê ×¾Ö³ÖÖÝÖ (02563-257907)				
1.	उपविभागीय ÖÖ»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß	ÃÖß. ÃÖ×¤ü Ö ŸÖÖ×¾ÖŸÖ	9665489818	02563-257907
2.	x¿Ö¸üÖ¸üÖ ¿ÖÆü¸ü ¯ÖÖê.ÃÖ™êü.	¯ÖÖê×®Ö. संजय दत्तात्रय ÃÖÖ®Ö Ö	9764001067	
		ÖÖ×®Ö. ²ÖÖôûÖÃÖÖÆü²Ö »ÖÖ™ü®Ö ÖÖ™üß»Ö	9420703951	02563-255022
		ÃÖ ÖÖ×®Ö.ÃÖ´ÖÖ¬ÖÖ®Ö ³ÖÖÃÛúü ¾ÖÖ‘Ö	9527201007	
		ÖÖˆ×®Ö.xÛúü¸ü Þ Ö ÃÖ¸ü¿Ö¸üÖ¾Ö ²ÖŸÖ	9922297774	
		¯ÖÖˆ×®Ö.†ŸÖ»Ö Ö ¸ü´Ö¿Ö ŸÖÖ²Ö	9595055544	
		ÖÖˆ×®Ö.´ÖÛúü¿Ö ¾ÖÖÃÖ¤ü¾Ö Ÿ•Ö¸ü	9823086615	
		ÖÖˆ×®Ö.ÃÖ¤ü߯ Ö •Ö®Ö Ûúß¸üÖ´Ö ¾ÖÖ‘Ö	7722080997	
		ÖÖˆ×®Ö.¿Ö¸ü¤ü ¤ü×¾ÖÖ¤ÃÖ ÖÖ™üß»Ö	9823441249	
3.	x¿Ö¸üÖ¸üÖ ŸÖÖ»ÖãÛúÖ ÖÖ.ÃÖ™êü	ÃÖ ÖÖ×®Ö.xÛúü¸üÞÖÛúÖ´ÖÖ¸ü x³Ö´Ö¸üÖ¾Ö ÛúÖ>ôûÛúü	9923359795 9588421242	02563-203103
		पोउनि.विजय वामन महाले	9765835693	
		पोउनि.योगेश •ÖÖ®Ö®Ö£Ö ×œÛúü»Ö	9922998378	
4.	£ÖÖôû®Ö¸üü ¯ÖÖ.ÃÖ™êü.	ÃÖ ÖÖ×®Ö.x¾Ö®ÖÖ¤ü ³ÖÖ»Ö¸üÖ¾Ö ¯ÖÖ™üß»Ö	9823622230	
		¯ÖÖˆ×®Ö.¸üß¾Ö¦ü ¤ü¾Ö¸üÖ´Ö “Ö¾ÆüÞÖ	9404184632	02563-285233
		ÖÖˆ×®Ö.•ÖŸÖŸÖ×ÃÖŸÖ Ÿ»ÖÖ²Ö ´ÖÆü»Ö	9552520745	
5.	®Ö¸üü>ÖÞÖÖ ÖÖ.ÃÖ™êü.	ÃÖ ÖÖ×®Ö.x¾Ö®ÖÖ¤ü ´ÖÖ¬Ö¾Ö¸üÖ¾Ö ÖÖ™üß»Ö	9823724385	02566-227235
		¯ÖÖˆ×®Ö.³ÖÃÞÖ ²ÖÖôûÖÃÖÖÆü²Ö Æü>Ö¸üü	7350294240	
		¯ÖÖˆ×®Ö.ÛúÖŸÖß»ÖÖ»Ö ŸÖÖ¸üÖ“Ö¤ü ÃÖÖ®Ö¾ÖÞÖ	8007123729	
6.	¤ü>Ö‡“ÖÖ ÖÖ.ÃÖ™êü.	ÃÖ ÖÖ×®Ö x¤üŸÖ²Ö¸üü †¿ÖÖÛú ÖÖ™üß»Ö	9442644527	02566-244023
		ÖÖˆ ×®Ö.®Ö×ÃÖ¸üü ÛúÖ Ûúü»Ö´Ö¿Ö¸üÜÖÖ ¯ÖšÞÖ	9423516316	
		¯ÖÖˆ×®Ö.x®Ö»Ö¿Ö ¸ü´Ö¿Ö ´ÖÖ¸üü	9403056555	
7.	¿Ö¤üÛú>Ö ÖÖ.ÃÖ™êü.	ÖÖ.x®Ö.ÃÖ×ŸÖÃÖ ´ÆüÃÖ ŸÖÖ¸üÖ>ü	9922670133	02566-222233
		ÃÖ ÖÖ×®Ö.¸ü´Ö¿Ö ´ÖÆüÖ¹ý “Ö¾ÆüÞÖ	9422538787	
		ÖÖˆ×®Ö.¾ÖÃÖŸÖ ¤üÖ¬ÖÖ ÖÖ™üß»Ö	9923433100	
		¯ÖÖˆ×®Ö. ÖÛúÖ¿Ö ŸÖ¸ü²Ö>ü ÖÖŸÖ¤üÖ¸üü	9420443992	
		ÖÖˆ×®Ö.³ÖÖÃÛúü¸ü •Ö®ÖÖ¤ü®Ö ¿Ö¤üü	9689888618	
8.	(x¿Ö¸üÖ¸üÖ ´ÖÆü´ÖÖ ÖŸÖ)	ÃÖ ÖÖ×®Ö. x®Ö»Ö¿Ö x®ÖÛúü´Ö	8888825227	
9.	(¬ÖôûÖ ´ÖÆü´ÖÖ ÖŸÖ)	ÖÖ×®Ö. ³ÖÖÃÛúü ³Ö¹ý वायफळ		02562-202444
10.		ÃÖÖ ÖÖ×®Ö.´ÖÆü¿Ö ÃÖÖ•Ö®Ö ´ÖÖôûß	9923162546	02562-202868

´ÖÖ™üÖ¸ü ¯Öx¸ü¾ÖÆü®Ö x¾Ö³ÖÖÝÖ

Ûú.	ÖÖ»ÖßÃÖ šÖÞÖÖ/¿ÖÖÜÖÖ	ÖÖ»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß ®ÖÖ¾Ö	´ÖÖ²ÖÖ‡»Ö ®Ö²Ö¸ü	†Ö±úßÃÖ ®Ö²Ö¸ü
1)	´ÖÖ™üÖ¸ü ¯Öx¸ü¾ÖÆü®Ö x¾Ö³ÖÖÝÖ ÖÖ.´Ö.	--	--	02562-238013
2)	´ÖÖ™üÖ¸ü पर्यवेक्षक	†ÃÖ‡. x®ÖŸÖß®Ö ¬ÖÖ>ŸÖ	98231 49879	
3)	ÃÖ¾ÖÖ®Ö अध्यापक			
4)	ÃÖ¾ÖÖ®Ö Ö£ÖÛú	Æü.ÛúÖ.´ÖÆüÃÖß®Ö ÛúÖ–Öß	97652 29160	
5)	²ÖÖ´²Ö ¿ÖÖ¬ÖÛú ®ÖÖ¿ÖÛú ¯Ö£ÖÛú BDDS			
6)	¾Ö–ÖÖ×®ÖÛú सहाय्यक ŸÖ–Ö	Áöß.†¿ÖÖÛú Áößß ŸÖÖ ¯Ö>ßŸÖ	94216 66348	
7)	¿±úÖŸÖ¸üÖ ¿Ö™ü ŸÖ–Ö	ÖÖÆü¾ÖÖ/ ¾ÖÖ>ÛúÖ¸üü	94215 26442	
8)	±úÖ™üÖ ŸÖÖ±úÖ¸üü	ÖÖ®ÖÖ. Ö×¾ÖÞÖ ÖÖ™üß»Ö	99231 16303	
9)	±úÖ™üÖ ŸÖÖ±úÖ¸üü	ÖÖÛúÖ/1585 ®Ö¸ü¦ü ÃÖÖ. ¸üÖšÖ>ü	88880 08743	
10)	वैद्यकीय †×¬ÖÛúÖ¸üß ÖÖ.´Ö.¬ÖôûÖ	>Ö. ¿ÖÛú ÃÖ´Öß¸üÖ †x•Ö•Ö	95950 96585	

×²Ö®ÖÜÖ¸üß ÃÖ¤ü¿Ö ×¾Ö³ÖÖÝÖ

Ûú.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ šÖÞÖê/¿ÖÖÜÖÖ	¯ÖÖê»ÖßÃÖ †×¬ÖÛúÖ¸üß ®ÖÖ¾Ö	´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö ®Ö²Ö¸ü	†Ö±úßÃÖ ®Ö²Ö¸ü
1.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ ×²Ö.ÃÖ.×¾Ö. (†×³Ö.)	¯ÖÖê.×®Ö.´ÖÝÖ»Ö ¤ü¾Ö“Ö¤ü ³ÖÖ¹ý›	**88888 76897**	**02562-233234**
2.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ ×²Ö.ÃÖ.×¾Ö. (†×³Ö.)	पोउनि.जयकुमार Æ¸ß ¯ÖÖ™ßß»Ö	**86988 31555**	¾ÖÚú¿ÖÖ¯Ö
3.	¯ÖÖê»ÖßÃÖ ×²Ö.ÃÖ.×¾Ö. (¾ÖÖÆü.)	¯ÖÖˆ×®Ö.×¤ü®ÖÛú¸ü ¿ÖÖÝÖÖ¸ü´Ö ¯ÖÖ™ßß»Ö	**98230 70661**	

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

अधि. नाव	कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	दुरध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
			कार्यालय	निवास	
ÁÖß. ÃÖß. ›ß. ¾ÖÖ‘Ö	अधिक्षक अभियंता सा. बां.	02562	288751	288752	9423179024
श्री. व्ही. एम. भदाणे	कार्य. †×³Ö. ÃÖÖ. ²ÖÖ.	02562	288756	288757	9423479302
ÁÖß. ‹´Ö. ‹. ¿ÖÖÆü	ÃÖÆü. कार्य. †×³Ö. ÃÖÖ. ²ÖÖ. ˆ¯Ö ×¾Ö.	02562	288758		7588734283
ÁÖß. †Ö¸ü ‹ÃÖ. ¯ÖÖ¾ÖÖ¸ü	कार्य. †×³Ö. ¸üÖ› ¯ÖÖ•ÖŒ™ü	02562	288759		904996762
ÁÖß. ÃÖß. ¯Öß. ´ÖÖ›ü	उप अभि.(विद्युत) उपविभाग, धुळे	02562	288760		
ÁÖß. †. »Ö. ¯ÖÖ¾ÖÖ¸ü	¦ü»Ö´ÖÖÆü¸ü ¸üÃÖ™ü Æü¾Ö‰úÃÖ	02562	288761		9422288425
श्री. चैाहान	ÃÖ×Ûú™ü Æü¾Ö‰úÃÖ	02562	288762		
ÁÖß. ³ÖÖÃÖ»Ö	कार्य अभि. सा.बां. रोहयो विभाग.	02562	288763		9850165800

सिंचन विभाग

अधि. नाव	कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	दुरध्वनी	´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
			कार्यालय	
ÁÖß. †Ö´Ö»Ö	अधि. अभि. नाशिक पा. बंधारे प्रकल्प धुळे	02562	276663	9422256593
श्री. के. ™ß. सुर्यवंशी	कार्य †×³Ö. ¯ÖÖ™ü बंधारे विभाग	02562	276596	9421448789
ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß ×“Ö¬ÖÖ †×Æ¸ü	कार्य अभि. लघुपाट बंधारे विभाग	02562	276124	9850748897
ÁÖß. नितीन दुसाणे	कार्य †×³Ö. »Ö. ¯Ö. (ÃÖ£ÖÖ.ÃÖ£Ö¸ü)	02562	277314	9822328876
ÁÖß. †Ö¸ü. ‹ÃÖ. बडगुजर	कार्य अभि. धुळे मध्यम प्रकल्प	02562	276264	942289330
ÁÖß. ‹“Ö. ‹´Ö. Ø¿Ö¤ü	´ÖÖ्ख्य अभि.तापी पा.बं.वि.महा. जळगाव	0257	276659	9421942225
ÁÖß. ‹ÃÖ. •Öß. कुलकर्णी	कार्य.संचा.तापी महा.मंडळ जळगाव	0257	2221142	9922354887

विद्युत विभाग

अधिका-यांचे नाव	कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	दुरध्वनी		मोबाईल नं.
			कार्यालय	निवास	
ÁÖß. ¯Öß. ™ß. ¯ÖÖ™ßß»Ö	अधि. अभि. म. रा. वि. क. लि.	02562	225083		7875766762
ÁÖß. के. ›ß. ¯ÖÖ¾ÖÃÖ¸ü	कार्यकारी अभि. शहर विभाग़	02562	288002		7875766624
श्री. संजय प्र. सरग	कार्यकारी अभि. ग्रामिण विभाग	02562	288004		7875766625
ÁÖß. ‹ÃÖ. एन. महाजन	सहायक अभि. ग्रामिण विभाग	02562	288005	221400	7875766787
श्री. पी. एन. मचीये	उप कार्यकारी अभि. शहर उप वि. १	02562	288006		7875766784
श्री. गोपाल वराडे	क. अभि. ३३ के. व्ही. उप केंद्र धुळ	02562	288007		7875895087
श्री. मनोज भावसार	क. अभि. पावर हाउस युनिट धुळे	02562	288008		7875895087
ÁÖß. ‹. ²Öß. ×¿Ö°Ôê	सहा. संचालक ३३ के.व्ही.उ कें. नकाणे	02562	288009		7875895253
ÁÖß. ‹ÃÖ. ›ß. ¯ÖÖ™ßß»Ö	क. भि. लालबाग शाखा धुळे	02562	288010		7875894966
ÁÖß. ¯Öß. ›ß. ¯Ö¸ü¤ü¿Öß	क. †×³Ö. ¸Ö´ÖÖ¾ÖÖ›ß, ¿ÖÖ. ¬ÖÔê	02562	288011		7875894962
ÁÖß. ¾ÆÆß. बी. खातारकर	क.भि. एम.आय.डी.सी. धुळे	02562	288012		7875894948
ÁÖß. †Ö¸ü. ¾ÆÆß. पारकर	ÃÖ.यंत्र चालक,33-kv उपकेंद्र MIDC, ¬ÖÔê	02562	288013		7875895108
ÁÖß. ™ß. ‹´Ö. ´ÖÖÆü	सहायक अभि. देवपूर उवि. धुळे	02562	288014		7875766783

Á0ß. •0. चितोडकर	कनिष्ट अभि. विद्या नगरी धुळे	02562	275015		7875894602
श्री. एस. पी. नागरे	कनिष्ट अभि. पंचवटी शाख धुळे	02562	284016		7875894604
श्री. बी. एन. पाटील	क. अभि. तुळशिराम युनिट, धुळे	02562	284017		7875894638
श्री. गांगुर्डे	उप कार्य. अभि. रचना उप वि. धुळे	02562	288014		7875766785
Á0ß. •0. •0. ¿0Æ0	सहा. अभि. १३२ के.व्ही. उ.कें. धुळे	02562			7768000567
Á0ß. चैतन्य वाघ	क. अभि. अग्रवाल नगर (ग्रा.) १,धुळे	02562	297020		7875895268
Á0ß. ¯0ß. <Ã0. ¬0¾0ô0ß	क. अ. मोगलाई शाखा, धुळे	02562	288021		7875894968
Á0ß. ¯0ß. •0. गांगुर्डे	क. अभि. गोंदूर, धुळे	02562	284122		7875895260

वन विभाग (फॅक्स २४५९४०)

अधिका-यांचे नाव	कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	दुरध्वनी		मोबाईल क्र.
			कार्यालय	निवास	
Á0ß. टी. एन. साळुंखे	मुख्य वन रक्षक	02562	245383	246084	9158574002
Á0ß. •0ß. के. अनारसे	उप वन रक्षक (पश्चिम)	02562	246511		7738383609
Á0ß. ¾Æß. •0. ¾00¾0›¡	वन विभागीय अधिकारी दक्षता	02562	245953		9850508509
Á0ß. <Ã0. †0¸¡. ´00¸¡	उप संचालक सामाजिक वनिकरण	02562	237564		8605741241
Á0ß. ›ß. ¾Æß. ¯00™ß»0	विभागिय वन अधिकारी योजना	02562	245383		9423495565

वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय, धुळे

अधिका-याचे नाव	कार्यालय	क¦0›¡ नं.	दुरध्वनी		´00²00‡»0
			कार्यालय	निवास	
›0. <Ã0. ²0ß. '00¸¡0›¡	†×¬0ÂŠ0Ÿ00, ¿00Ã0. ¾0. ´0. ×¾0 ¬0ô¡	02562	237675	239106	9823426623
›0. मोहन पाटील	जिल्हा शल्य चिकित्सक	02562	237620	235803	9922784577
डॉ. राजकुमार सुर्यवंशी	¬0ô¡ Ã0¯0¸ß™›™	02562	297111		7350666245
›0. हर्षवर्धन ×"0¢0´0	शिंदखेडा सुपरीटेंडंट	02566	222253		9850764415
डॉ. डी. एन. वाघ	शिरपूर उपजिल्हा रुग्णालय	02563	255009		9822855679
›0. ¾Æß. <Ã0. •00¬0¾0	साक्री उपजिल्हा रुग्णालय	02568	242332		9403425534
डॉ. जयेश ठाकुर	दोंडाईचा कॉटेज हॉस्पीटल	02566	244520		9833302347
›0. <Ã0. <Ã0. 0¿0¤	सोनगीर ग्रामिण रुग्णालय	02562	265946		8329492231
डॉ. ए. पी. सोनवणे	पिंपळनेर ग्रामिण रुग्णालय	02568	223030		9423194913
›0. <´0. <. ´00¸¡	थाळणेर ग्रामिण रुग्णालय	02563	285250		9404819845

महानगर पालीका / नगरपालीका

अधिका-याचे नाव	कार्यालय	कोड नं.	दुरध्वनी		´00²00‡»0
			कार्यालय	निवास	
श्री. तुषार ढाके	सहा. अग्निशमन अधिकारी, धुळे	02562	101		9403716595
Á0ß. †´00»0 ²00¬0»0	मुख्याधिकारी, न. प. शिरपूर	02568	240246		9423787188
Á0ß. मयुर पाटील	मुख्याधिकारी, न. प. साक्री	02563	255742		8087627141
Á0ß. दिपक Ã00¾0Ÿ0	मुख्याधिकारी, न. प. दोंडाईचा	02566	244012	244158	9867251414
Á0ß. †×•0Ÿ0 निकत	मुख्याधिकारी, न. प. शिंदखेडा	02566	221042		7588168672

विश्रामगृह / विमानसेवा

अधिका-याचे नाव	कार्यालय	कोड नं.	दुरध्वनी
			कार्यालय
श्री. दिपक चव्हाण	स्वागत अधिकारी जिल्हाधिकारी कार्यालय, ओरंगाबाद	0240	2349493
	सुभेदारी विश्राम गृह	0240	2334548 2334095/96
	मुख्य ईमारत	0240	2331447
	ॲनेक्स	0240	2331174
	इंडीयन येअर लाईन्स (बुकींग)	0240	2485421
	कार्यालय	0240	2482111

न्यायालय

कार्यालय	कोड नं.	दुरध्वनी	
		कार्यालय	निवास
×•ÖÛ»ÆÖ ¾Ö सत्र न्यायालय	02562	232190	
जिल्हा सरकारी वकील	02562	237339	
कामगार न्यायालय (लेबर कोर्ट)	02562	234475	248788
सरकारी वकील, उ. न्या. ओरंगाबाद	0240	2486040	±ÖŒÃÖ 2480814
सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुंबई	022	22050870	22673093

‹ÃÖ. ™ß. / ¸ü»¾Öê

अधिका-याचे नाव	कार्यालय	क़Öê›ü नं.	दुरध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
			कार्यालय	निवास	
श्रीमती म. च. सपकाळ	विभाग नियंत्रक रा. प. ´Ö. ¬Öôû	02562	237416	235140	9405572362
श्री. कि. तु. सोमवंशी	अबियंत्र अभियंता, वा. नि. कक्ष	02562	281010		9422795995
श्री. जी. म. क्षिरसागर	सुरक्षा व दक्षता अधिकारी	02562	238362		9699636565
ÁÖß. भ. श. जगनोर	आगार प्रमुख, धुळे	02562	235317		9403162299
	वाहतूक नियंत्रण कक्ष	02562	235375		---
ÁÖß. ¯Ö. ¤Ö. ¤¾Ö¸ü	आगार प्रमुख, साक्री	02568	242303		7588520436
ÁÖß´ÖÓŸÖß ÃÖ¾ÖÖ. ¯Ö. ¯ÖÖ™üß»Ö	आगार प्रमुख, शिरपूर	02563	255068		9561778491
ÁÖß´ÖÓŸÖß †. ¸Ö. “ÖÖ¸ü	आगार प्रमुख, शिंदखेडा	02566	222218		9767771452
श्रीमती अ. ग. भदाणे	आगार प्रमुख, दोंडाईचा	02566	244095		7507713336
		¸ü»¾Öê			
श्री. एस. जे. महाजन	स्टेशन प्रबंधक रेल्वे स्टे. धुळे	02562	236175		9423516328

ÝÖÆÖ/†Öî»Ö “Öê अपघात घडल्यास संपर्क क्रमांक

अधिका-याचे नाव	कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	दुरध्वनी		मोबाईल क्र.
			कार्यालय	निवास	
ÁÖß. †ÝÖ»Ö ¯Ö“ÖÖ¸üß	¾ारिष्ठ परिचालन अधि. एच.पी. गॅस सिन्नर	02551	230452	230325	9001792740
श्री. निकुंजकुमार शुक्ला	परिचालन अधि. एच.पी. गॅस, सिन्नर	02551	230452	230325	9657701098
ÁÖß. सुनिल नंदलकर	डेपो मॅनेजर, एच. पी. मनमाड	02591	223324		9075006149
ÁÖß. सभाष बनपुरकर	ÝÖÃÖ ¯»ÖÖंट मॅनेजर, इंडीयन ऑ. मनमाड	02591	224393		9850049321
श्री. जे. पी. सुर्यवंशी	चिफ़ टर्मीनल मॅनेजर इं. ऑ. मनमाड				9820918112
श्री. शामकुमार देनकीरी	भारत पेट्रोलियम, जळगाव	0257	2210703		9004683151
ÁÖß. कुलदीप माने	पाणेवाडी प्लान्ट मॅनेजर, भारत पेट्रोलियम				9425412385

कंट्रोल रूम (नियंत्रण कक्ष)

कार्यालयाचे नाव	कोड नं.	दुरध्वनी		मोबाईल क्र.
		कार्यालय	निवास	
मंत्रालय नियंत्रण कक्ष मुंबई	022	22027990		
विभागीय नियंत्रण कक्ष	0253	2469412		
एन. डी. आर. एफ़. नियंत्रण कक्ष	02114	247000		
जिल्हा नियंत्रण कक्ष, धुळे	02562	288066/1077		9960387908
जिल्हा पोलीस नियंत्रण कक्ष	02562	288211/12		
S. D.R.F नियंत्रण, धुळे	02562	279434		
जिल्हा परिषद नियंत्रण कक्ष	02562	235366		
इरिगेशन (पाट बंधारे), नि.कक्ष. धुळे	02562	276596		
महानगर पालीका नियंत्रण कक्ष	02562	288315		
जळगाव पूर नियंत्रण कक्ष	0257	2239869		
जिल्हा होमगार्ड नियंत्रण कक्ष	02562	236853		
जिल्हा रुग्नालय नियंत्रण कक्ष	02562	237620		
म.रा.वि.क.लि. नियंत्रण कक्ष शहर	02562	288001		
म.रा.वि.क.क.लि. नियंत्रण कक्ष ग्रामिण	02562	288004		

38. धुळे जिल्ह्यातील लोक प्रतिनीधी

लोक प्रतिनीधीचे नाव	¯Ö¤	कोड नं.	दुर्ध्वनी		´ÖÖê²ÖÖ‡»Ö
			कार्यालय	निवास	
मा. ना. श्री. जयकुमार रावल, मंत्री महाराष्ट्र राज्य	´ÖÓ¡Öß	02566	246325		9422285505
मा. ना. डॉ. श्री. सुभाष भामरे, केंद्रीय राज्य मंत्री	´ÖÓ¡Öß	02562	234630		9823160760
मा. ना. दादाजी भुसे, सहकार राज्य मंत्री	पालक मंत्री	02554	251405		9373024141
मा. श्री. अनिल गोटे विधानसभा सदस्य, धुळे शहर	†Ö´Ö¤üÖ¸ü	02562	283635 283636	233266	9850109100
मा. श्री. कुणाल आर. पाटील विधानसभा सदस्य धुळे ग्रामिण	†Ö´Ö¤üÖ¸ü	02562	275901/5		9769111888
मा. श्री. डी. एस. अहिरे, विधानसभा सदस्य साक्रßß, ´Ö. ¯ÖÖ. ¯ÖÖ²ÖÖ¸ü	†Ö´Ö¤üÖ¸ü	02562	226124		9423494407
´ÖÖ. ÁÖß. काशिराम पावरा, विधाद सभा सदस्य, ×¿ÖÖ¸¯Öü¸ü	†Ö´Ö¤üÖ¸üü	02563	273300		9421534100
मा. श्री. अमरिशभाई पटेल, सदस्य विधानसभा ¯Ö×¸ÂÖ¤ü, ×¿ÖÖ¸¯Ö¸ü, ×•Ö. ¬ÖãôÖê	†Ö´Ö¤üÖ¸üü	02563 022	255070 26200328	255400 26201858	9820020999

38.1 प्रसार माध्यमांची यादी (वर्तमान पत्रे)

प्रतिनिधीचे नाव	कार्यालयाचे नाव	क0›। नं	दुरध्वनी		मोबाईल क्र.
			कार्यालय	निवास	
A0ß. ¸0•0¦। ¿0´00 A0ß. À0¸¡¿0 ×¾0A0¯0Y0	दै. लोकमत साक्री रोड, -0ô।	02562	246093 245247	271079	8275588869 422566328
श्री. अनिल चव्हाण श्री. भुषण वडनेरे	¤।. ¯0ण्य नगरी, नगरप¼ß, -0ô।	02562	24145	240455	9822295194 9028287593
श्री. सुनिल बहाळकर श्री. धर्मेंद्र जगताप	दै. देशदूत, ग. नं. ५, घ नं. ११५५	02562	237914	246340	9822753205 9922413458
श्री. नरेंद्र सोनवणे श्री. निलेश भंडारी	दै. दिव्य मराठी, धुळे	02562	237544	235234	9822753208 9423475171
A0ß. †0¿0Y00¿0 •00¿0ß	¤।. ¾00Ÿ00, -0ô।	02562	235292	245801	9422289520
श्री. हेमंत मदाने	¤।. †0¨0»00 ´0Æ0¸0Á™।, -0ô।	02562	238396	235396	9422286496
श्री. सुनिल पाटील	दै. आपल नवराज्य	02562	234677	226479	9423495748
A0ß. A0Y00A0 Y00›।	दै. गावकरी, धुळे	02562	236477	226479	9403085669
श्री. संजय पाटील	दै. सकाळ, धुळे	02562	235936	236936	9922249250
A0ß. ¯0¿00Y0 ¯0¸¤¿0ß	दै. भास्कर, धुळे	02562	233081		9923329222
श्री. चंद्रशेखर पाटील श्री. दिपक वाघ	दै. पथयात्री, धुळे	02562	233133		9372251652 9325616767
श्री. राजेंद्र गर्दे	सायं दै. मर्डर, धुळे	02562	249025		9421570933
श्री. मनोज गर्दे	दै. खान्देश खबर, धुळे	02562	249025		9764476822
श्री. संतोष दोरकर	¤।. ˆ¢0¸। ´0Æ0¸0Á™।	02564	228899		9822642709
A0ß. ×¾0»00Ã0 ØØ¿0¤।	दै. दक्षीण निर्भिड	02562	273322		9767582445
श्री. पुखराज जैन	दै. मुलुख मैदान, धुळे	02562	247143		9260284144
श्री. अतुल मनोहर	दै. साम्राज्य, धुळे	02562	249913		9423495607
श्री. नरेंद्र चैाधरी	दै. राजरंग टाइम्स	02562	241738		9422787732
A0ß. ²0. फुलपगारे	¤।. Ã0´00•0 Ã00¸£0ß	02562	249844		9422788544
श्री. दिनेश रावल श्री. गैा. †×Æ¸¡¸0¾0	¤।. ¤¿0ˆ®0Y0ß	02562	232331		9822593963 9766954085
श्री. योगेद जुनागडे	¤।. ¯0£0¤¿0á, -0ô।	02562	247299		9423497739
श्री. गैातम संतोष	दै. बहुजन परिवर्तन, धुळे	02562	246130		9970130730
श्री. नत्थु गुजर	दै. धुळे मैदान	02562	236225		9890099713
श्री. मिलींद बैसाणे	दै. शोध यात्रा, धुळे	02562			9823128100
A0ß. ¯0. माणिक	दै. गरूड सम्राट, धुळे	02562			9429439374
श्री. सुनिल अमृतकर	दै. जनशक्ती, धुळे	02562			9372437617
A0ß. ¤।. •0´00¤0¸।	दै. मानव मंच ,धुळे	02562			9673123390
A0ß. ¤¾0¦। ¯00™ß»0	दै. शब्द गंगा, धुळे	02562	272457		9422787664
A0ß.†´0¸×•0Y0 "00रसिया	दै. पोलखोल, धुळे	02562	233937		9422286644
A0ß. A0Y00A0 ´00A00ô।	दै. लोकसत्ता, धुळे	02562	279734		9822406834
श्री. पंकज पाटील	¤।. ´0Æ0¸0Á™। ™0‡´Ã0, -0ô।	02562		272672	
A0ß. ¯0ß. ›ß. ¯00™ß»0	दै. नवभारत	02562	270222		9422795922
A0ß. ¸0•0 ¿0´00	दै. लोकमत समाचार	02562	246093		9922924633
श्री. संजय जोशी	दै. तरूण भारत, धुळे	02562	222081		9423194317
श्री. अशोक श्रीराम	दै. आपला खांदेश, शिरपूर	02563	255254		9422287254

इलेक्ट्रॉनिक माध्यम

श्री. ललित चैाहान	¬ÖÔü ™ß. ¾Æß. ¬ÖÔü	02562	241241		9422792944
श्री. गैारव शर्मा श्री. विजय सावकारे श्री. जिवन पांडव श्री. रवि कढरे	आई एकविरा व्हिजन, धुळे	02562	280024		9422787558 9923534334 9860902957 9049922187
श्री. दिपक वाघ	´Öß ´ÖÆÖ¸üÖÂ™ü, ¬ÖÔü	02562	233133		9324119666
श्री. नुर खॉ पठान	सी. टी. चॅनल, धुळे	02562	273977		9325616767
श्री.रृषीकेश अहिरराव	सह्याद्री वाहिनी, दुरदर्शण ÜÃ™•Ö¸ü				9928114731
श्री. नितिन ढगे	दुरदर्शण स्ट्रिजर, धुळे	02562	234900		9422288700
श्री. संजय सोनवणे	Ã™Ö¸ü ´ÖÖ–ÖÖ				9423493326
ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖŸÖ ¯Ö¸ü¤ü¿Öß	–Öß. 24 ŸÖÖÃÖ				9421488533
श्री. दिपक बोरसे	आ. बी. एन. लोकमत				9823408066
श्री. विषाल ठाकूर	टि.व्ही ९ आज तक	02562	229222		8600069000
¾ÖÂÖÖ ¤üx¾Ö¤üÃÖ xÆ¸ü	जय महाराष्ट्र				7719041314
श्री. डी. पी. म्हसाणे	धुळे आकाश वाणी केंद्र	02562	271806	275601	9422787695

38.2 छायाचित्रकार (पत्रकार)

अधिका-याचे नाव	कार्यालयाचे नाव	कोÖ›ü नं.	दुरध्वनी		मोबाईल क्र.
			कार्यालय	निवास	
श्री. अशोक पाटील	´ÖÖणिक फ़ो™Ö Ã™x›ü†Ö, ¬ÖÔü	02562	232900	220186	9850080779
श्री. गजानन मराठे	ग. स. कॉलणी, मिलरो›ü, ¬ÖÔü	02562	238860	238860	9421421617
ÁÖß. ÃÖÖ¸üग ढगे	¯»Öॉट नं. १०, ग. स. कॉलणी, धुळे	02562	229500	229500	9422788500
श्री. प्रविण शहा	प्रविण फ़ोटो ग.न.२ लाल बाग, धुळे	02562	233322		9422786722
श्री. जिवन शेळके	¤ü. ¤ü¿ÖÖ®ÖŸÖß, ¬ÖÔü				9822496861
श्री. गोपाल कापडणीस	¤ü. ¤ü¿Ö¤üŸÖ, ¬ÖÔü				9922799995
श्री. भुषण डोंगरे	दै. दिव्य मराठी, धुळे				9422790377
श्री. राजू कापडणीस	दै. पुण्यनगरी, धुळे				9422787435
श्री. विजय डोंगरे	दै. लोकमत, धुळे				9822286990
श्री. राजेंद्र गुजराथी	¤ü. †Ö¯Ö»ÖÖ ´ÖÆÖ¸üÖÂ™ü, ¬ÖÔü				9822110902
श्री. सचिन उपकारे	दै. पुण्यनगरी, धुळे				9822816235
श्री. जीवन पाडव	दै. दिव्य मराठी, धुळे				9860902957
श्री. राजेंद्र सोनार	दै. व्यंग नगरी, ¬ÖÔü				9422288574
श्री. दिपक वाघ	मी महाराष्ट्र वाहिनी (चॅनल)				9325616767
श्री. प्रमोद बदगुजर	¬ÖÔü ™ß. ¾Æß.				9370126336
श्री. गोपाल वाघ	सिटी चॅनल, ¬ÖÔü				9860213185
श्री. मनिष मासोळे	लोकसत्ता, धुळे टी.व्ही.				9588002004
श्री. सनी लाड	आई एकविरा व्हिजन				9823444735
श्री. निलेश परदेशी	एन. डी. टी.व्ही.				9960357557
श्री. विजय खैरनार	¤ü. ´Ö›ü¸ü ¤ü. खान्देश खबर				9421890388

जिल्हा नियंत्रण कक्ष आपत्ती व्यवस्थापन विभाग,
जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे
संपर्क क्र. ०२५६२- 288066
टोल फ्री क्र.१०७७